

ปกป้องสิทธิ ในการชุมนุมประท้วง!

เหตุใดเราจึงต้อง
รักษาสิทธิในเสรีภาพ
การชุมนุม

PROTECT
THE PROTEST

AMNESTY
INTERNATIONAL

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล เป็นขบวนการระดับโลกที่มีผู้ร่วมรณรงค์
กว่า 10 ล้านคน เพื่อกระตุ้นให้ทุกคนในโลกได้รับการคุ้มครอง
ด้านสิทธิมนุษยชน เรามีวิสัยทัศน์ว่าผู้นำโลก
ต้องปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา เคารพกฎหมายระหว่างประเทศ
และต้องสามารถตรวจสอบได้ เราเป็นหน่วยงานอิสระ ไม่ขึ้นกับรัฐบาล
อุดมการณ์ทางการเมือง ไม่มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจหรือศาสนา
และเราได้รับการสนับสนุนจากค่าสมาชิกและการบริจาคสาธารณะ
เราเชื่อว่าการให้กำลังใจ ความเป็นหนึ่งเดียว และการแสดงความเห็นใจ
ต่อผู้คนทุกแห่งหนจะสามารถเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้นได้

©แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล 2565
เว้นแต่มีการระบุไว้เป็นอย่างอื่น เนื้อหาในเอกสารฉบับนี้
อนุญาตให้ใช้งานได้ตามหลักการ Creative Commons
(attribution, non-commercial, no derivatives, international 4.0)
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>
สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม โปรดดูหน้าการอนุญาตให้ใช้ข้อมูลบนเว็บไซต์:
www.amnesty.org
กรณีเนื้อหามีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นนอกเหนือจากแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล
ย่อมถือว่าเนื้อหาดังกล่าวไม่ได้เข้าข่ายการอนุญาตใช้งานแบบ Creative Commons

ตีพิมพ์ครั้งแรกปี 2565 โดยบริษัท แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด
Peter Benenson House, 1 Easton Street, London WC1X 0DW, UK

ภาพหน้าปก: ผู้ชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตยถือเปิดยางสีเหลือง
ในการชุมนุมประท้วงต่อต้านรัฐบาลในกรุงเทพฯ ประเทศไทย 27 พฤศจิกายน 2563.
©Anadolu Agency via Getty Images

สารบัญ

1. อารัมภบท	4
2. เรามีสิทธิในการชุมนุมประท้วง	5
2.1 สิทธิในการชุมนุมประท้วงมีอยู่จริงหรือไม่?	5
2.2 หน้าที่ในการอำนวยความสะดวกให้กับการชุมนุมโดยสงบ	6
2.3 สามารถจำกัดสิทธิในการชุมนุมประท้วงได้หรือไม่?	8
3. เหตุใดเราจึงต้องปกป้องสิทธิในการชุมนุมประท้วง	10
3.1 บทบาทของการชุมนุมประท้วงในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน	10
3.2 การรณรงค์ระดับโลกสำหรับปัญหาระดับโลก	12
4. แนวโน้มระดับโลกในการระดมมวลชน	13
4.1 ความแพร่หลายของการชุมนุมประท้วง	13
4.2 ประชาชนชุมนุมประท้วงด้วยวิธีการใดบ้าง?	14
4.3 การเลือกปฏิบัติส่งผลกระทบต่อผู้ชุมนุมประท้วงอย่างไรบ้าง	17
5. การชุมนุมประท้วงภายใต้การถูกโจมตี	20
5.1 แนวโน้มต่อการปราบปรามการชุมนุมประท้วงและการใช้กำลัง	21
มีทัศนคติที่มั่นคง	21
การใช้กำลังแบบทหาร	23
การใช้กำลัง รวมทั้งอาวุธที่มีความร้ายแรงต่ำ (ไม่รุนแรงถึงชีวิต)	25
5.2 การใช้กฎหมายปราบปรามการชุมนุมประท้วง	28
กฎหมายทั่วไปที่จำกัดการชุมนุมประท้วง	28
อำนาจฉุกเฉินที่ถูกใช้เพื่อปราบปรามสิทธิในการชุมนุมประท้วง	30
การเอาผิดทางอาญากับผู้ชุมนุมประท้วง	31
5.3 การใช้เทคโนโลยีเพื่อขัดขวางสิทธิในการชุมนุมประท้วง	34
6. สิ่งที่เราต้องการคืออะไร? ปกป้องสิทธิในการชุมนุมประท้วง!	36
เอกสารเพื่ออ่านเพิ่มเติม	39

1. อารัมภบท

การชุมนุมโดยสงบเป็นพลวัตและแนวทางสาธารณะในการใช้สิทธิมนุษยชน ในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา การชุมนุมช่วยให้บุคคลและกลุ่มคนสามารถแสดงความคิดเห็น แนวคิดและความเห็นต่าง เปิดเผยความอยู่ดีศรีธรรมและการปฏิบัติมีชอบที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งเรียกร้องความรับผิดชอบและการรับผิดชอบจากผู้มีอำนาจ ประชาชนที่รวมตัวกันได้แสดงถึงการขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในช่วงระหว่างการชุมนุมประท้วง ซึ่งถือเป็นหนามที่ทิ่มแทงผู้มีอำนาจ นอกจากจะช่วยเหลือพลวัตและโครงสร้างทางอำนาจที่แข็งตัวและปราศจากการตรวจสอบแล้ว การชุมนุมยังเป็นกลไกส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ในโลกที่ความไม่เท่าเทียมและการเลือกปฏิบัติเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและกว้างขวางมากขึ้น อีกทั้งยังเต็มไปด้วยการขัดแย้งกันด้วยอาวุธ การใช้อำนาจแบบเบ็ดเสร็จ และวิกฤติการปกครอง ภัยคุกคามระดับโลกที่เพิ่มขึ้นส่งผลต่อการดำรงชีพของผู้คนและโลกนี้ ทำให้การชุมนุมเกิดขึ้นอย่างแพร่หลายและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอีกด้วย

แทนที่จะแก้ไขข้อกังวลดังกล่าวและทำการเจรจาเพื่อหาทางออกต่อความอยู่ดีศรีธรรม การปฏิบัติมีชอบ และการเลือกปฏิบัติที่เกิดขึ้น รัฐบาลมักตอบโต้ด้วยการดำเนินและปราบปรามผู้ชุมนุมที่ทำการชุมนุมประท้วงโดยสงบ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลได้บันทึกข้อมูลการจำกัดอย่างไม่เหมาะสมต่อการชุมนุมในทุกภูมิภาคทั่วโลก ทั้งการใช้อำนาจตามกฎหมายทั่วไปและกฎหมายฉุกเฉิน การเอาผิดทางอาญากับผู้ชุมนุม และการใช้กำลังโดยมิชอบด้วยกฎหมายเพื่อสลายการชุมนุม เพื่อข่มขู่ ขัดขวางไม่ให้บุคคลอื่นเข้าร่วมกับการรวมตัวเหล่านี้ ในขณะที่เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยให้เกิดแนวทางใหม่ในการระดมพลและแสดงความคิดเห็นต่าง ผู้ที่มุ่งขัดขวางการรวมกลุ่มหรือการชุมนุมก็ได้พัฒนาวิธีการใหม่ๆ เพื่อขัดขวางสิทธิเช่นเดียวกัน ทั้งวิธีการสอดแนมและแทรกแซงข้อมูลทางดิจิทัล ไปจนถึงการตัดขาดอินเทอร์เน็ตและปิดกั้นเครือข่ายการสื่อสารทางดิจิทัล

การชุมนุมยังมีอุปสรรคเกิดขึ้นอีกมากมาย เนื่องจากผู้ที่ต้องเผชิญกับความไม่เท่าเทียมและการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเชื้อชาติ เพศสภาพ รสนิยมทางเพศ อัตลักษณ์ทางเพศ ศาสนา อายุ ความพิการ อาชีพ หรือสถานะทางสังคม เศรษฐกิจ สถานะการเข้าเมือง หรือสถานะอื่นๆ มีแนวโน้มอย่างมากที่จะถูกจำกัดสิทธิและถูกปราบปราม และมักไม่สามารถเข้าร่วมการชุมนุมประท้วงได้ อย่างไรก็ตาม ความก้าวหน้าด้านสิทธิมนุษยชนทั่วโลกจำนวนมากเป็นผลมาจากความกล้าหาญของประชาชนที่กล้าต่อสู้เพื่อให้เกิดสังคมที่มีส่วนร่วมและมีความเท่าเทียมกันมากขึ้น แม้จะต้องเผชิญกับความเสี่ยงและปัญหาท้าทาย ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่บุคคลทุกคนต้องสามารถเข้าร่วมการชุมนุมประท้วงได้อย่างปลอดภัยและปราศจากการเลือกปฏิบัติ

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลดำเนินงานอย่างยาวนานเพื่อคุ้มครองและทำให้การชุมนุมขยายวงกว้างมากยิ่งขึ้น เพื่อปกป้องและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา เราได้ยื่นหัตถ์สนับสนุนขบวนการชุมนุมประท้วง และได้เข้าร่วมในปฏิบัติการของมวลชนเพื่อรณรงค์สิทธิมนุษยชนของเรา เราพร้อมที่จะเตือนผู้มีอำนาจว่า การชุมนุมโดยสงบเป็นสิทธิ ไม่ใช่ข้ออภิสิทธิ์ และเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องเคารพคุ้มครอง และสนับสนุนสิทธิดังกล่าว ซึ่งเป็นเหตุให้แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล เริ่มต้นการรณรงค์ระดับโลกต่อสู้กับการโจมตีอย่างกว้างขวางต่อความสามารถในการชุมนุม เพื่อยืนหยัดเคียงข้างผู้ที่ลุกขึ้นท้าทายและการเป็นกระบอกเสียงให้คนอื่นได้ยืน

2. เรามีสิทธิในการ ชุมนุมประท้วง

2.1 สิทธิในการชุมนุมประท้วงมีอยู่จริงหรือไม่?

ตอบอย่างสั้นๆ คือ มี เพราะมีกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศคุ้มครองสิทธิในการชุมนุม โดยมีข้อบทหลายประการที่เป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาในสนธิสัญญาระหว่างประเทศและระดับภูมิภาค ซึ่งหากนำข้อบทเหล่านี้มาพิจารณารวมกัน จะให้ความคุ้มครองอย่างเป็นองค์รวมต่อการชุมนุมประท้วง แม้ว่าสิทธิในการชุมนุมจะไม่ได้ถูกกำหนดเป็นสิทธิแยกต่างหากในสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนก็ตาม แต่เมื่อมีการเข้าร่วมการชุมนุมทั้งในนามบุคคลหรือในนามกลุ่ม พวกเขาอ้างใช้สิทธิประการต่างๆ ซึ่งรวมถึงสิทธิในเสรีภาพการแสดงออกและการชุมนุมโดยสงบ สิทธิอย่างอื่นมีความสำคัญเช่นเดียวกัน เพราะช่วยให้บุคคลสามารถชุมนุมประท้วงได้อย่างสงบ รวมทั้งการมีสิทธิในการมีชีวิตรอด สิทธิในความเป็นส่วนตัว เสรีภาพในการสมาคม เสรีภาพจากการถูกทรมานและการถูกล่วงละเมิด หรือการปฏิบัติที่โหดร้าย และเสรีภาพจากการถูกจับกุมและควบคุมตัวโดยพลการ เป็นต้น สิทธิสำคัญที่หนุนเสริมอย่างอื่นยังอาจรวมถึงสิทธิที่จะเป็นอิสระจากการถูกเลือกปฏิบัติ การเคารพสิทธิแรงงาน และสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอื่นๆ

การชุมนุมประท้วงได้รับการคุ้มครองเป็นการเฉพาะจากองค์ประกอบของสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบและเสรีภาพในการแสดงออก การชุมนุมเป็นหนึ่งในแนวทางทั่วไปที่ประชาชนแสดงความคิดเห็น และสามารถเข้าร่วมเพื่อคุ้มครองสิทธิอื่นๆ ของตน หากปราศจากความสามารถที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี การชุมนุมสาธารณะย่อมกลายเป็นเพียงการรวมตัวของมวลชนโดยไม่สามารถสื่อความหมายใดๆ และหากปราศจากความสามารถในการรวมตัวกันอย่างเสรี ความเห็นของบุคคลย่อมขาดพลังที่เป็นผลมาจากจำนวนคนที่พยายามเปล่งเสียงให้บุคคลอื่นได้ยินและรับรู้ถึงความคิดเห็นของตน

เป็นสิ่งสำคัญที่เราต้องสังเกตให้เห็นว่าในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา การใช้สิทธิในเสรีภาพการชุมนุมช่วยให้บุคคลสามารถเรียกร้องและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนทุกประการ การชุมนุมประท้วง

ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการชุมนุมเพื่อเรียกร้องในประเด็นใด และไม่ว่าแรงจูงใจในการชุมนุมจะเกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนหรือไม่ การชุมนุมของผู้คนถือเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยให้ประชาชนรวมตัวกันและสร้างเวทีเพื่อการอภิปรายสาธารณะและการมีส่วนร่วมทางการเมือง รูปแบบการชุมนุมประท้วงของมวลชนที่หลากหลายเป็นแนวทางที่เข้าถึงได้มากที่สุดอย่างหนึ่งสำหรับบุคคลที่ต้องการยืนยันความเห็นของตน และเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพอย่างมากสำหรับผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือขาดเวทีที่จะแสดงความคิดเห็นให้คนอื่นได้ยิน การชุมนุมยังช่วยให้บุคคลที่เคยถูกจำกัดและพรากสิทธิ สามารถเรียกคืนเสียงและอำนาจทางการเมืองของตน ได้รับความเข้มแข็งในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มขนาดใหญ่หรือขบวนการเหล่านั้น การชุมนุมยังสร้างโอกาสในการสนับสนุนและปกป้องสิทธิของบุคคลอื่น และส่งเสริมให้สังคมเกิดความเคารพต่อสิทธิ

แม้ว่าโดยทั่วไปจะถือว่าการชุมนุม หมายถึงการมารวมตัวของบุคคลทางกายภาพ แต่ในทุกวันนี้ ขอบเขตระหว่างโลกดิจิทัลและโลกทางกายภาพเริ่มพร่าเลือนมากขึ้น อินเทอร์เน็ตมีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกให้กับการรวมตัวทางกายภาพ และยังเป็นพื้นที่ของการรวมตัวของบุคคลอีกด้วย การประท้วงทางออนไลน์ การนัดหยุดงาน และการเดินขบวน กำลังเกิดขึ้นในทุกแห่งหนที่ประชาชนสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ และเมื่อประชาชนสามารถลงสู่ท้องถนน การประสานงานและการดำเนินงานส่วนใหญ่ก็เกิดขึ้นผ่านทางอินเทอร์เน็ต กิจกรรมเหล่านี้จึงควรได้รับความเคารพ การคุ้มครอง และการสนับสนุนแบบเดียวกับการชุมนุมทางกายภาพ ความเห็นเช่นนี้ได้รับการเน้นย้ำหลายครั้งผ่านกลไกสิทธิมนุษยชน รวมทั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ซึ่งได้เรียกร้องรัฐบาลให้ประกันว่าพวกเขาจะสามารถทำการชุมนุมประท้วงได้โดยสงบ เมื่อพวกเขาอยู่ในพื้นที่กลางแจ้ง ในอาคาร หรือทางออนไลน์ในพื้นที่สาธารณะและพื้นที่เอกชน หรือจะผสมผสานรูปแบบการชุมนุม¹

¹ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (HRC), ความเห็นทั่วไปที่ 37: สิทธิในการชุมนุมโดยสงบ (ข้อ 21), 17 กันยายน 2563, UN Doc. CCPR/C/GC/37, ย่อหน้า 6

2.2 หน้าที่ในการอำนวยความสะดวกให้กับ การชุมนุมโดยสงบ

เนื่องจากกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศให้ความคุ้มครองต่อการชุมนุมประท้วง โดยเฉพาะสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบ รัฐจึงมีหน้าที่ต้องเคารพ คุ้มครอง และอำนวยความสะดวกให้กับ การชุมนุมโดยสงบ ซึ่งหมายถึงการงดเว้นจากการแทรกแซงอย่างไม่เหมาะสมต่อการใช้สิทธิดังกล่าว เพื่อคุ้มครองผู้ชุมนุมให้ปลอดภัยจากความรุนแรง การอำนวยความสะดวก (เช่น จัดการจราจร หรือจัดห้องน้ำให้หากจำเป็น) ให้กับผู้ชุมนุม และการสื่อสารกับแกนนำหรือผู้เข้าร่วมการชุมนุมเพื่อประกันให้เกิดความสงบระหว่างการชุมนุมประท้วง

การรวมตัวของคนกลุ่มใหญ่ในที่เดียวกันเพื่อแสดงความคิดเห็นร่วมกัน โดยธรรมชาติแล้วอาจทำให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชน ทาง การ และสังคม ดังนั้นจึงควรยินยอมและอดทนต่อความเดือดร้อนที่อาจเกิดขึ้น เนื่องจากการชุมนุมโดยสงบเป็นการใช้พื้นที่โดยชอบธรรม ทั้งพื้นที่สาธารณะและพื้นที่เอกชน ยกตัวอย่างเช่น สิทธิในการชุมนุมและการชุมนุมประท้วงบนท้องถนนได้รับการคุ้มครองอย่างต่อเนื่องโดยหน่วยงานสิทธิมนุษยชนทั้งระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศ ซึ่งได้ระบุว่าเป็นพื้นที่ในเมือง ไม่เพียงมีประโยชน์ต่อการเดินทาง แต่ยังเป็นพื้นที่ของการมีส่วนร่วมด้วย ผู้รายงานพิเศษแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบและการสมาคม ได้ระบุว่า **“การเคลื่อนตัวของจรวดอย่างเสรีไม่ควรมีความสำคัญเหนือเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบโดยอัตโนมัติ”**²

โดยทั่วไปแล้ว เจ้าหน้าที่รัฐควรถือว่าการชุมนุมมีความสงบ ในแง่ที่ผู้ชุมนุมไม่ได้ใช้ความรุนแรง เจ้าหน้าที่รัฐควรใช้แนวทางทั่วไปที่มุ่งให้เกิดการสื่อสารเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งขึ้น โดยมุ่งการเจรจาและการไกล่เกลี่ย รวมทั้งการลดความตึงเครียดและการแก้ไขความขัดแย้งโดยสันติวิธี

ผู้ชุมนุมมีสิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยระหว่างเข้าร่วมการชุมนุม ทั้งนี้รวมถึงในระหว่างการชุมนุมของกลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ ซึ่งมักต้องเผชิญกับความเกลียดชังจากผู้ที่อยู่ในบริเวณโดยรอบพื้นที่ชุมนุมและผู้ชุมนุมฝ่ายตรงข้าม ตัวอย่างเช่น ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา การเดินขบวนไพรด์ (Pride March) เริ่มมีความปลอดภัยมากขึ้นใน**ยูเครน**³ ในปี 2562 ตำรวจที่กรุงเคียฟขัดขวางผู้ชุมนุมฝ่ายต่อต้านไม่ให้โจมตีหรือทำร้ายผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศที่เข้าร่วมเดินขบวนไพรด์ โดยยังให้ผู้ชุมนุมฝ่ายต่อต้านสามารถชุมนุมอย่างสงบอยู่ในพื้นที่

เดียวกันและแสดงความคิดเห็นของตนได้ เช่นเดียวกันในปี 2562 แม้จะมีการชุมนุมของฝ่ายต่อต้านอย่างกว้างขวาง และมีการใช้ความรุนแรง แต่ประชาชนหลายพันคนก็ยังคงสามารถรวมตัวเพื่อจัดการเดินขบวนไพรด์เป็นครั้งแรกได้ใน**บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา** โดยมีกำลังตำรวจคุ้มกันอย่างแน่นหนา มีการติดตั้งแท่นคอนกรีตและรั้ว และมีการตั้งกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจกว่า 1,000 นาย พร้อมหน่วยแม่ปืน เพื่อรักษาความปลอดภัยให้กับเส้นทางเดินขบวนในใจกลางกรุงซาราเยโวที่เป็นเมืองหลวง ซึ่งช่วยให้การเดินขบวนที่ล่าช้ามานานเกิดขึ้นได้โดยไม่มีเหตุการณ์รุนแรง⁴

อย่างไรก็ดี ในหลายกรณีตำรวจยังคงไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการปกป้องและคุ้มครองผู้ชุมนุมได้ แผนการเดินขบวนของกลุ่มทบิลีชีไพรด์ใน**จอร์เจีย** เมื่อปี 2564 ต้องถูกยกเลิกหลังจากผู้ชุมนุมฝ่ายตรงข้ามที่มีการใช้ความรุนแรงได้รวมตัวกัน ณ ใจกลางเมือง ปีนขึ้นไปบนระเบียงสำนักงานของกลุ่มทบิลีชีไพรด์ (Tbilisi Pride) ทั้งยังได้ฉีกธงสีรุ้งและพังหน้าต่างก่อนจะเข้าไปทำลายข้าวของในอาคาร และบังคับให้แกนนำจัดการเดินขบวนไพรด์หลบหนีออกไป มีรายงานว่ามีการส่งกำลังตำรวจมาไม่มากนัก และพวกเขาไม่สามารถแทรกแซงหรือขัดขวางการก่อเหตุได้อย่างเป็นผล นักข่าวหลายสิบคนซึ่งวางแผนจะรายงานการเดินขบวนไพรด์ และเป็นประจักษ์พยานในงาน ได้ถูกกลุ่มคนที่เกลียดชังคนรักเพศเดียวกันทำร้ายด้วยเช่นกัน⁵ ใน**สหรัฐ** มีการชุมนุมทางการเมืองโดยสงบของประชาชนหลายพันคนเพื่อต่อต้านการเหยียดผิว ภายหลังที่ตำรวจได้สังหารจอร์จ ฟลอยด์ ซึ่งมีมูลเหตุจากการเหยียดสีผิวในปี 2563 แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลพบว่า ตำรวจมักไม่สามารถใช้มาตรการแทรกแซงเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้ผู้ชุมนุมโดยสงบถูกรบกวน และไม่สามารถคุ้มครองผู้ชุมนุมจากการใช้ความรุนแรงได้⁶

สิทธิในเสรีภาพการชุมนุมยังกำหนดให้บุคคลที่เป็นแกนนำและผู้เข้าร่วมการชุมนุม มีโอกาสอย่างแท้จริงที่จะแสดงความคิดเห็นไปยังกลุ่มเป้าหมาย ด้วยเหตุดังกล่าว การเคารพรูปแบบการชุมนุม ช่วงเวลา และสถานที่ในการชุมนุมจึงเป็นเรื่องสำคัญ บางกรณีอาจมีความชอบธรรมในการจำกัดสิทธิอยู่บ้าง (โปรดดูเนื้อหาด้านล่าง) แต่คำสั่งห้ามแบบเหมารวมต่อช่วงเวลา พฤติการณ์ หรือสถานที่ในการชุมนุมเป็นสิ่งที่ไม่อาจยอมรับได้ เพราะถือเป็นการขัดขวางไม่ให้เจ้าหน้าที่ทำการประเมินสถานการณ์เป็นรายกรณีถึงความจำเป็นในการจำกัดสิทธิ ประเมินพฤติกรรมเฉพาะกรณี ประเมินความจำเป็นและความได้สัดส่วนในกรณีที่มีความชอบธรรมในการจำกัดด้านเวลา สถานที่ หรือพฤติกรรมของการชุมนุม เจ้าหน้าที่รัฐควรพยายามสนับสนุนให้เกิดการชุมนุมขึ้นโดยการเสนอทางเลือกที่สมเหตุสมผล

² ผู้รายงานพิเศษแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบและการสมาคม, รายงาน, 21 พฤษภาคม 2555, UN Doc. A/HRC/20/27, ย่อหน้า 41

³ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, สิทธิมนุษยชนในยุโรปตะวันออกและเอเชียกลาง – รายงานฉบับทศวรรษที่ 2562 (Index: EUR 01/1355/2020), 16 เมษายน 2563, [amnesty.org/en/documents/eur01/1355/2020/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/eur01/1355/2020/en/)

⁴ NBC News, “ชาวบอสเนียเดินขบวนไพรด์เป็นครั้งแรก ท่ามกลางการคุ้มกันอย่างแน่นหนาของตำรวจ”, 9 กันยายน 2562, [nbcnews.com/feature/nbc-out/bosnians-march-first-gay-pride-under-tight-police-protection-n1051421](https://www.nbcnews.com/feature/nbc-out/bosnians-march-first-gay-pride-under-tight-police-protection-n1051421)

⁵ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “จอร์เจีย: ทางกลับหลังมือในการคุ้มครองการเดินขบวนทบิลีชีไพรด์อีกครั้งหนึ่ง ยิ่งกระตุ้นให้เกิดความรุนแรง”, 5 กรกฎาคม 2564, [amnesty.org/en/latest/news/2021/07/georgia-the-authorities-failure-to-protect-tbilisi-pride-once-again-encourages-violence-2/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/07/georgia-the-authorities-failure-to-protect-tbilisi-pride-once-again-encourages-violence-2/)

⁶ ระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงกันยายน 2563 แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลบันทึกข้อมูลและตรวจสอบว่ามีการเผชิญหน้ากับผู้ชุมนุมและผู้ชุมนุมฝ่ายตรงข้ามได้ประมาณ 75% ของรัฐทุกแห่งในสหรัฐ และในประมาณครึ่งหนึ่งของรัฐทั้งหมด เราสามารถยืนยันกรณีที่เกิดการไม่เคารพสิทธิในการชุมนุมโดยสงบ และประกันความปลอดภัยของผู้เข้าร่วมชุมนุมได้ โปรดดู แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *สหรัฐ: การสูญเสียความสงบ ตำรวจสหรัฐ ไม่สามารถคุ้มครองผู้ชุมนุมจากความรุนแรง* (Index: AMR 51/3238/2020), 6 พฤศจิกายน 2563, [amnesty.org/en/documents/amr51/3238/2020/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/amr51/3238/2020/en/)

หน้าที่ในการอำนวยความสะดวก: หลักการทั่วไปสำหรับเจ้าหน้าที่ในการควบคุมการชุมนุม

- ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นกลางและหลีกเลี่ยงการเข้าข้างหรือการต่อต้านการชุมนุม
- อำนวยความสะดวกให้ผู้ชุมนุมสามารถแสดงความเห็นและสื่อสารต่อไปยังกลุ่มเป้าหมาย เจ้าหน้าที่รัฐ บุคคลทั่วไป บรรษัท ช่างภาพ และสื่อมวลชน รวมทั้งผู้ชุมนุมฝ่ายตรงข้าม ฯลฯ
- ให้ถือว่า การชุมนุมมีความสงบ และใช้ความจริงใจในการประสานงานกับแกนนำและผู้เข้าร่วมการชุมนุม
- มุ่งปฏิบัติหน้าที่เพื่อควบคุมการชุมนุมในลักษณะที่ประกันให้เกิดการเข้าถึงสิทธิมนุษยชนได้ดีที่สุด และมีผลมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
- ไม่วางแผนและกำหนดวิธีการรับมือแค่เฉพาะในสถานการณ์ที่คาดการณ์ว่าอาจจะมีปัญหา หรือความรุนแรงที่อาจขยายตัวมากขึ้น ในทางตรงกันข้าม ให้หาวิธีการที่จะลดความตึงเครียดของการชุมนุมและอำนวยความสะดวกให้การชุมนุมสามารถดำเนินต่อไปได้ดีขึ้น
- ลักษณะทางกายภาพ (อุปกรณ์ที่ใช้ จำนวนของเจ้าหน้าที่) และทัศนคติของตำรวจ ต้องไม่มีลักษณะที่มุ่งคุกคามผู้ชุมนุม เพื่อหลีกเลี่ยงการเร่งให้เกิดความตึงเครียด
- กรณีที่เกิดความรุนแรง ให้เจ้าหน้าที่ใช้กำลังได้เฉพาะเท่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายเท่าที่จำเป็น และได้สัดส่วนเท่านั้น ทั้งนี้รวมถึงข้อกำหนดว่าสามารถใช้ความรุนแรงเฉพาะขั้นต่ำและเท่าที่จำเป็นเท่านั้น
- กรณีที่มีคนจำนวนน้อยมีส่วนร่วมในการใช้ความรุนแรง อาจมีการใช้กำลังเพื่อควบคุมเฉพาะเป้าหมายดังกล่าวได้ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ผู้ชุมนุมโดยสงบสามารถดำเนินการชุมนุมต่อไปได้
- หน้าที่ในการอำนวยความสะดวก ยังรวมถึงกรณีที่การชุมนุมเกิดขึ้นเอง แม้มีข้อกำหนดตามกฎหมายให้แกนนำต้องแจ้งล่วงหน้าจะมีการชุมนุม แต่เมื่อการรวมตัวกันของประชาชนเกิดขึ้นเองโดยฉับพลัน ตำรวจก็ควรอำนวยความสะดวกให้กับการรวมตัวนั้นตราบที่การชุมนุมเกิดขึ้นโดยสงบ
- การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล โดยการใช้เครื่องมืออัดเสียงและภาพ กล้องวงจรปิด การใช้สายสืบ หรือการสอดแนมข้อมูลในวงกว้าง ต้องดำเนินไปอย่างสอดคล้องกับสิทธิในความเป็นส่วนตัว

Protest against gender-based violence in the context of International Women's Day 2021, Toluca, Mexico.

© Barcroft Media via Getty Images

2.3 สามารถจำกัดสิทธิในการชุมนุมได้หรือไม่?

กฎหมายสิทธิมนุษยชนอนุญาตให้รัฐจำกัดสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบได้ เฉพาะในบางสถานการณ์ ตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) การจำกัดสิทธิใดๆ อาจกระทำได้ เฉพาะเมื่อสอดคล้องกับองค์ประกอบทั้งหมดของ “บททดสอบสามส่วน” ได้แก่ ความถูกต้องตามกฎหมาย ความจำเป็นและความได้สัดส่วน และเพื่อบรรลุเป้าประสงค์อันชอบธรรม

ความถูกต้องตามกฎหมาย

การจำกัดสิทธิใดๆ ต้องเป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายอย่างชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้อย่างเหมาะสม และต้องเป็นการจำกัดสิทธิที่สอดคล้องกับกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และต้องไม่ดำเนินการโดยพลการ

ความจำเป็นและความได้สัดส่วน

ทางการต้องประกันว่า จะใช้วิธีการที่แทรกแซงน้อยที่สุด และการจำกัดนั้นจะต้องให้ประโยชน์มากกว่าอันตราย

เพื่อบรรลุเป้าประสงค์อันชอบธรรม

การจำกัดสิทธิอาจกระทำได้เพื่อประโยชน์ด้านความมั่นคงแห่งชาติหรือความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อย เพื่อคุ้มครองสาธารณสุขหรือศีลธรรมอันดี หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น

ในช่วงแรกที่เกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งเป็นช่วงที่ไม่สามารถคาดการณ์ถึงผลกระทบและการแพร่ระบาดของโรคได้ จึงได้มีการนำมาตรการจำกัดสิทธิในการชุมนุมจำนวนมากมาใช้ทั่วโลก แม้การจำกัดสิทธิบางประการจะมีความชอบธรรม แต่ในระหว่างการแพร่ระบาดหรือสถานการณ์ฉุกเฉินอย่างอื่น ก็ควรนำบททดสอบสามส่วนมาใช้ และควรมีการประเมินซ้ำเมื่อพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป ตัวอย่างเช่น คำสั่งห้ามแบบเหมารวมต่อการชุมนุมใน**ไซปรัส**⁷ ในขณะที่ประเทศอื่นๆ อย่างเช่น **รัสเซีย** ก็มีการสั่งห้ามการชุมนุม แต่ไม่ห้ามการรวมตัวแบบอื่น⁸

รัฐบาลบางประเทศเมื่อมีข้อมูลมากขึ้นเกี่ยวกับพฤติกรรม การแพร่ระบาดของไวรัส ก็เลือกใช้การจำกัดสิทธิที่ได้สัดส่วนมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การกำหนดให้ผู้ชุมนุมรักษาระยะห่าง หรือสวมหน้ากากอนามัยเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค แต่ในหลายประเทศไม่มีการยกเลิกการจำกัดสิทธิในการชุมนุมเพื่อรับมือกับโรคโควิด-19 แม้มีหลักฐานชัดเจนว่าสถานการณ์ดังกล่าวดีขึ้นแล้วก็ตาม

การชุมนุมโดยสงบและไม่สงบ

สิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบมีผลต่อการชุมนุมประท้วงโดยสงบ (ปราศจากความรุนแรง) ตามความเห็นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ “การชุมนุม ‘โดยสงบ’ มีลักษณะในทางตรงกันข้ามกับการชุมนุมที่มีความรุนแรงอย่างกว้างขวางและร้ายแรง” ดังที่คณะกรรมการได้เสนอ คำว่า “โดยสงบ” และ “ปราศจากความรุนแรง” สามารถใช้แทนกันได้ คณะกรรมการฯ ยังอธิบายว่า ‘ความรุนแรง’ ในบริบทของสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบมักประกอบด้วย “การที่ผู้ชุมนุมใช้ความรุนแรงทางกายภาพต่อบุคคลอื่น ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการบาดเจ็บหรือเสียชีวิต หรือเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อทรัพย์สิน” คณะกรรมการฯ ยังขยายความไว้ว่า การผลักและดัน หรือการรบกวนต่อการเคลื่อนตัวของรถหรือคนเดินถนน หรือการรบกวนต่อกิจกรรมประจำวันของประชาชน ยังไม่อาจถือได้ว่าเป็นความรุนแรง⁹ เราจึงต้องเน้นย้ำว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ และกลไกสิทธิมนุษยชนอื่นๆ เรียกร้องให้รัฐบาลประกันว่า การนิยามพฤติการณ์ที่ถือว่าเป็น หรือเป็นสาเหตุให้เกิดความรุนแรงในบริบทของการชุมนุม ต้องเป็นการนิยามในกรอบที่แคบและต้องกำหนดมาตรฐานระดับสูงในการพิจารณา โดยเฉพาะกรณีที่เป็นความเสียหายต่อทรัพย์สิน ซึ่งจะต้องอยู่ในระดับที่ “ร้ายแรง” เท่านั้น¹⁰

กรณีที่มีผู้เข้าร่วมการชุมนุมบางส่วนได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำที่รุนแรงระหว่างการชุมนุม ผู้ชุมนุมที่ยังคงดำเนินกิจกรรมโดยสงบก็ควรมีสสิทธิต่อการดำเนินการชุมนุมต่อไปได้¹¹ การก่อความรุนแรงและความผิดทางอาญาเพียงบางส่วนของผู้เข้าร่วมการชุมนุมบางคน ต้องไม่ถูกอ้างเป็นพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมคนอื่นที่ชุมนุมโดยสงบ หมายความว่า บุคคลใดที่ชุมนุมโดยสงบย่อมมีสิทธิที่จะได้รับสิทธิในการชุมนุมต่อไป ในขณะที่ผู้เข้าร่วมบางคนอาจเข้าไปเกี่ยวข้องกับความรุนแรงในกรณีเช่นนี้ เจ้าหน้าที่รัฐควรประกันว่า ผู้ที่ชุมนุมโดยสงบจะสามารถดำเนินการเช่นนั้นต่อไปได้ และจะต้องไม่ถือเอาการกระทำที่รุนแรงของคนบางส่วนเป็นเหตุผลในการจำกัดหรือขัดขวางสิทธิของคนอื่น

สำหรับการชุมนุมที่ถือว่าอยู่นอกเหนือการคุ้มครองสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบ จะต้องมีความผิดฐานที่น่าเชื่อถือและพิสูจน์ได้ว่ามีการใช้ความรุนแรงหรือมีการยุยงให้ก่อความรุนแรง ความเกลียดชัง หรือการเลือกปฏิบัติโดยผู้เข้าร่วมชุมนุมจำนวนมาก

เป็นเรื่องธรรมดาที่รัฐจะพยายามจำกัดสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยอ้างว่าเพื่อคุ้มครองความมั่นคงของรัฐ หรือความสงบเรียบร้อย แต่การเคารพสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนหนึ่งของความมั่นคงของรัฐและความสงบเรียบร้อย และสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

⁷ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “ไซปรัส: ต้องมีการสอบสวนการใช้ความรุนแรงของตำรวจ และต้องยกเลิกคำสั่งห้ามการชุมนุมแบบเหมารวม”, 24 กุมภาพันธ์ 2564, [amnesty.org/en/latest/news/2021/02/cyprus-police-violence-must-be-investigated-and-blanket-ban-on-protest-lifted/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/02/cyprus-police-violence-must-be-investigated-and-blanket-ban-on-protest-lifted/)

⁸ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, รัสเซีย: นักกิจกรรมถูกควบคุมตัวด้วยข้อหาที่ไม่สมเหตุสมผลเกี่ยวกับ “สัญลักษณ์” จากการโพสต์โซเชียลมีเดียเพื่อสนับสนุนการชุมนุม (Index: EUR 46/4027/2021), 23 เมษายน 2564, [amnesty.org/en/documents/eur46/4027/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/eur46/4027/2021/en/)

⁹ HRC, ความเห็นทั่วไปที่ 37 (อ้างแล้ว), ย่อหน้า 15

¹⁰ HRC, ความเห็นทั่วไปที่ 37 (อ้างแล้ว), ย่อหน้า 15

¹¹ โปรดดู ฝักรายงานพิเศษแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบและการสมาคม และฝักรายงานพิเศษแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการสังหารนอกกระบวนการกฎหมาย การสังหารโดยรวบรัดหรือโดยพลการ, รายงานร่วมว่าด้วยการบริหารจัดการการชุมนุมอย่างเหมาะสม, 4 กุมภาพันธ์ 2559, UN Doc. A/HRC/31/66, ย่อหน้า 5; HRC, ความเห็นทั่วไปที่ 37 (อ้างแล้ว), ย่อหน้า 17

แม้ว่าการชุมนุมอาจมีลักษณะไม่เรียบร้อย โกลาหล หรือสร้างความเดือดร้อนรำคาญ เจ้าหน้าที่รัฐก็ควรอนุญาตให้มีการชุมนุม เช่นนั้นต่อไปได้ตราบเท่าที่การชุมนุมดังกล่าวเป็นไปโดยสงบ การมีสมมติฐานว่าเป็นการชุมนุมโดยสงบตามที่ได้กล่าวถึงข้างต้นหมายความว่าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถสั่งห้ามการชุมนุมล่วงหน้าได้ เพียงเพราะคาดว่าอาจมีความเสี่ยงที่จะเกิดความรุนแรง ในทางตรงกันข้าม เพื่อให้คำสั่งห้ามมีลักษณะที่จำเป็นและได้สัดส่วน จะต้องมีหลักฐานที่หนักแน่นว่าจะเกิดความรุนแรงอย่างกว้างขวาง หรือมีการยุยงให้เกิดความรุนแรงหรือการเลือกปฏิบัติ

ผู้ชุมนุมที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง จะไม่ได้รับการคุ้มครองตามสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบ และจะส่งผลให้เจ้าหน้าที่สามารถใช้มาตรการแทรกแซงที่ชอบธรรมและได้สัดส่วนได้อย่างไรก็ดี แม้แต่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงก็ยังคงมีสิทธิอย่างอื่น เช่น สิทธิในการมีชีวิตรอด สิทธิความมั่นคงแห่งบุคคล การมีบูรณภาพทางกาย และเสรีภาพจากการถูกทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้ายอื่นๆ ด้วยเหตุดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายต้องรับมือกับเหตุรุนแรงให้ถูกต้องตามพันธกรณีในการเคารพสิทธิเหล่านี้ด้วย

การยุยงให้เกิดความเกลียดชัง

เพื่อให้สอดคล้องตามสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบ เจ้าหน้าที่รัฐจะต้องไม่สั่งห้ามการชุมนุม อันเนื่องด้วยสาเหตุจากประเด็นที่พวกเขาต้องการชุมนุม ในทำนองเดียวกับสิทธิในเสรีภาพการแสดงออก สิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบ ได้คุ้มครองความสามารถของบุคคลในการรวมตัวกันชุมนุมประท้วง แม้ว่าข้อเรียกร้องของพวกเขาอาจมีลักษณะที่จ้าวาง น่าตกใจ หรือนำรำคาญใจ

แต่เราต้องระลึกไว้ว่า สิทธิในเสรีภาพการแสดงออกและการชุมนุมโดยสงบ ไม่ใช่สิทธิแบบเด็ดขาดและอาจถูกจำกัดได้ เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลอื่น ข้อยกเว้นนี้ครอบคลุมถึงความจำเป็นในการบังคับใช้ข้อห้ามการยุยงที่อาจก่อให้เกิดความเกลียดชังซึ่งอาจนำไปสู่ความรุนแรง ความเป็นปรปักษ์หรือการเลือกปฏิบัติ การยุยงให้เกิดความเกลียดชังหรือที่มักเรียกกันทั่วไปว่า **“การใช้วาจาสร้างความเกลียดชัง”** เป็นการคุกคามสิทธิของบุคคลอื่น โดยเฉพาะสิทธิที่จะได้รับความเท่าเทียมและการไม่เลือกปฏิบัติ จึงถือว่าขบธรรมเนียมที่จะให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่รัฐในการจำกัดสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมที่อาจขยายความเกลียดชังเช่นนี้ไปสู่กว้าง เพื่อให้การจำกัดสิทธิชอบธรรม การยุยงให้เกิดความเกลียดชังจะต้องไม่ใช่แค่เพียงการแสดงความคิดเห็นหรือความเห็นที่รังเกียจสมาชิกของคนบางกลุ่มเท่านั้น การกระทำที่ถือว่าเป็นการยุยงให้เกิดความเกลียดชัง จะต้องเป็นการแสดงออกอย่างชัดเจนถึงเจตนาที่จะยุยงให้คนอื่นเลือกปฏิบัติ แสดงความเป็นปรปักษ์หรือกระทำ ความรุนแรงกับกลุ่มหรือบุคคลดังกล่าว¹² การจำกัดสิทธิต้องคำนึงว่า ผู้ที่แสดงความคิดเห็นหรือความเห็นนั้นครอบคลุมถึง

ผู้ชุมนุมส่วนใหญ่ หรือผู้ชุมนุมจำนวนมาก ไม่ใช่ผู้ชุมนุมเพียงไม่กี่คน

การขออนุญาตกับการแจ้งให้ทราบ

เนื่องจากการจัดและการเข้าร่วมการชุมนุมสาธารณะ เป็นหนึ่งในแนวทางการใช้สิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบ เจ้าหน้าที่รัฐต้องปฏิบัติตามการชุมนุมเหมือนเป็นสิทธิอย่างหนึ่ง ไม่ใช่ข้อกีดกันด้วยเหตุดังกล่าว เจ้าหน้าที่รัฐจึงไม่ควรกำหนดให้ผู้ที่ต้องการจัดหรือเข้าร่วมการชุมนุม จะต้องขออนุญาตล่วงหน้าก่อนการชุมนุม กลไกสิทธิมนุษยชนหลายแห่งย้ำว่า การจัดการชุมนุมไม่ควรมีการขออนุญาต หรือไม่ควรมีข้อกำหนดที่มากเกินไปจนขอบเขต อันจะกลายเป็นอุปสรรคต่อการจัดการชุมนุม¹³

ในกรณีทั่วไป เจ้าหน้าที่รัฐสามารถกำหนดขั้นตอนการแจ้งที่เรียบง่าย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่ประสงค์จะจัดการชุมนุมสามารถแจ้งให้เจ้าหน้าที่รัฐทราบถึงแผนการ โดยมีเป้าประสงค์เพื่อช่วยให้ตำรวจสามารถอำนวยความสะดวกให้กับการชุมนุมดังกล่าว และส่งเสริมให้พวกเขาปฏิบัติหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิของผู้ชุมนุมและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมได้ อย่างไรก็ดี ขั้นตอนการแจ้งไม่ควรถูกใช้เป็นกลไกควบคุมและกลายเป็นอุปสรรคต่อการชุมนุม

ขั้นตอนการแจ้งแตกต่างจากขั้นตอนการขออนุญาต เนื่องจากผู้แจ้งข้อมูลต่อทางการไม่ได้ประสงค์จะขออนุญาต เพียงแต่แจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบว่า จะมีการชุมนุมเกิดขึ้น ในทำนองเดียวกัน กรณีที่ไม่มีการแจ้งข้อมูล หรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของทางการก็ไม่ควรเป็นสาเหตุทำให้การชุมนุมดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่ควรถูกใช้เป็นเหตุผลในการสลายการชุมนุมหรือการจับกุมผู้เข้าร่วมการชุมนุม

การชุมนุมที่เกิดขึ้นโดยฉับพลัน

การชุมนุมที่เกิดขึ้นโดยฉับพลัน โดยทั่วไปหมายถึงการชุมนุมที่เกิดขึ้นจากเหตุเฉพาะหน้า หรือกรณีที่แกนนำไม่สามารถแจ้งการจัดชุมนุมภายในเวลาที่กำหนด หรือกรณีที่ไม่มีแกนนำเลย¹⁴ แม้ในกรณีเหล่านี้ ประชาชนก็ยังคงมีสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมและการประท้วงโดยสงบ

หน่วยงานระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศหลายแห่งได้เน้นย้ำว่า การชุมนุมที่เกิดขึ้นโดยฉับพลันต้องได้รับการคุ้มครองอย่างเท่าเทียม กลไกสิทธิมนุษยชนมีข้อเสนอแนะให้รัฐต้องประกันให้มีการคุ้มครองการชุมนุมที่เกิดขึ้นโดยฉับพลัน รวมทั้งการกำหนดให้เป็นข้อยกเว้นโดยชัดเจนในการที่ไม่ต้องแจ้งการชุมนุมล่วงหน้า กรณีที่ไม่อาจกระทำได้นั้นเนื่องจากพฤติการณ์ของการชุมนุมที่เกิดขึ้นโดยฉับพลัน¹⁵ กล่าวโดยสรุป การไม่แจ้งต่อทางการหรือหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องล่วงหน้าถึงเจตนาที่จะจัดชุมนุม ไม่ควรเป็นสาเหตุที่ทำให้การชุมนุมโดยสงบกลายเป็นเรื่องผิดกฎหมาย และไม่ควรใช้เป็นเหตุผลในการสลายการชุมนุม

¹² คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (UNHRC), แผนปฏิบัติการว่าด้วยข้อห้ามต่อการกดดันให้เกิดความเกลียดชังด้วยเหตุ แห่งชาติ เชื้อชาติ หรือศาสนา อันถือว่าเป็นการยุยงให้เกิดการเลือกปฏิบัติ ความเป็นปรปักษ์ หรือความรุนแรง, 11 มกราคม 2556, UN Doc. A/HRC/22/17/Add.4

¹³ หน่วยงานพิเศษแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบและการสมาคม, รายงาน, 21 พฤษภาคม 2555, UN Doc. A/HRC/20/27, ย่อหน้า 28: “การแจ้งข้อมูลดังกล่าวควรได้รับการประเมินในแง่ความได้สัดส่วน และต้องไม่มีลักษณะที่เป็นทางการอย่างไม่เหมาะสม และไม่ควรมีข้อกำหนดขั้นสูง, ตัวอย่างเช่น ต้องแจ้งล่วงหน้า 48 ชั่วโมงก่อนวันที่จะเกิดการชุมนุมขึ้น”; ข้าหลวงใหญ่ด้านสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ, รายงาน: *มาตรการที่เป็นผลและการปฏิบัติที่ดีที่สุดเพื่อประกันให้เกิดการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในบริบทการชุมนุมโดยสงบ*, 21 มกราคม 2556, UN Doc. A/HRC/22/28

¹⁴ OSCE/ODIHR และคณะกรรมาธิการเวนิส, *แนวปฏิบัติว่าด้วยเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ*, 2553, ย่อหน้า 126, [osce.org/files/documents/4/0/73405.pdf](https://www.osce.org/files/documents/4/0/73405.pdf)

¹⁵ OSCE/ODIHR และคณะกรรมาธิการเวนิส, *แนวปฏิบัติว่าด้วยเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ*, 2553, ย่อหน้า 4.2, [osce.org/files/documents/4/0/73405.pdf](https://www.osce.org/files/documents/4/0/73405.pdf); HRC, ความเห็นทั่วไปที่ 37 (อ้างแล้ว), ย่อหน้า 14

3. เหตุใดเราจึงต้องปกป้อง

สิทธิในการชุมนุมประท้วง

3.1 บทบาทของการชุมนุมประท้วง

ในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

การชุมนุมประท้วงเป็นรูปแบบหนึ่งของปฏิบัติการทางตรงที่ปราศจากความรุนแรง เป็นช่องทางเพื่อแสดงถึงปัญหาและเสนอข้อเรียกร้องในพื้นที่สาธารณะ โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ระบบการเมือง สังคม เศรษฐกิจ หรือวัฒนธรรมที่เป็นอยู่ กีดกันหรือไม่รับฟังข้อเรียกร้องเหล่านี้อย่างเป็นระบบ ในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา การชุมนุมประท้วงเป็นรูปแบบหนึ่งในการรวมตัวของพื้นที่พลเมือง ซึ่งเป็นกลไกที่ช่วยให้บุคคลสามารถเข้าถึงสิทธิมนุษยชนประการต่างๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นการชุมนุมของบุคคลและกลุ่มคน เช่น การนัดหยุดงาน การเดินขบวน การนั่งประท้วง การจัดพิธีรำลึก การเดินรณรงค์ การคว่ำบาตร การปิดถนน การเคาะหม้อ กิจกรรมทางวัฒนธรรมหรือศาสนา รวมทั้งอารยะขัดขืนในรูปแบบต่างๆ มีการใช้เทคนิคเหล่านี้ในขบวนการปลดแอกและขบวนการเรียกร้องความยุติธรรมมากมายในศตวรรษที่ผ่านมา และยังคงเพิ่มจำนวน ความคิดสร้างสรรค์ และสร้างผลกระทบอย่างมากอีกด้วย

การชุมนุมที่มีชื่อเสียงยาวนานเนื่องจากการชุมนุมที่ส่งผลในระยะยาว เช่น การเดินขบวนประท้วงภาษีเกลือในอินเดียเมื่อปี 2473 เพื่อประท้วงลัทธิอาณานิคมของอังกฤษ การชุมนุมเนื่องในวันชาติปี 2493 ในแอฟริกา เพื่อต่อต้านการเหยียดสีผิว การเดินขบวนที่กรุงวอชิงตันเมื่อปี 2506 เพื่อเรียกร้องสิทธิทางพลเมืองและเศรษฐกิจของคนผิวดำชาวอเมริกัน การจลาจลสโตนวอลล์ปี 2512 ที่นิวยอร์ก และการเดินขบวนไพรด์ที่เกิดขึ้นภายหลังเพื่อเรียกร้องสิทธิของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ การชุมนุมของนักศึกษาเพื่อต่อต้านการทวงสิทธิ์และการปฏิรูปให้เป็นประชาธิปไตยที่จัตุรัสเทียนอันเหมิน และอื่นๆ ในจีน ในช่วงปี 2532 การชุมนุมประท้วงทุกสัปดาห์ของกลุ่มแม่และยายที่จัตุรัสพลาซ่าเดมาโยที่อาร์เจนตินาในช่วงทศวรรษ 1970 และ 1980 และการลุกฮือของประชาชนในช่วงอาหรับสปริงซึ่งเริ่มต้นที่ตูนิเซียเมื่อปี 2553 และกรณีอื่นๆ อีกมากมาย ช่วงหลายปีที่ผ่านมามีเกิดการชุมนุมประท้วงอย่างต่อเนื่องที่ข้ามพรมแดนของประเทศ โดยเป็นผลจากความอยุติธรรมและความไม่เท่าเทียมที่ฝังรากลึก รวมทั้งการชุมนุมประท้วงของขบวนการแบล็ก लाइฟส์ แมตเทอร์ (Black Lives Matter) ซึ่งเริ่มต้นในสหรัฐฯ และแพร่กระจายไปทั่วโลก การชุมนุมประท้วงต่อต้านการเหยียดเชื้อชาติที่ฝังรากลึก การชุมนุมของกลุ่ม #MeToo และ #MareaVerde เพื่อเรียกร้องสิทธิด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์

และความเท่าเทียมระหว่างเพศ และการชุมนุมประท้วงของกลุ่มวันศุกร์เพื่ออนาคต (Fridays for Future) ที่จัดขึ้นโดยเด็กและเยาวชน โดยเรียกร้องให้มีปฏิบัติการโดยทันทีเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพภูมิอากาศ

ชัดเจนว่าการเปลี่ยนแปลงไม่ได้เกิดขึ้นในชั่วข้ามคืน หรือเป็นผลมาจากผู้ชุมนุมเพียงไม่กี่คนที่เรียกร้องการเปลี่ยนแปลงอย่างจริงจัง แต่มักเกิดขึ้นเมื่อมีขบวนการทางสังคมที่เข้มแข็ง มีข้อเรียกร้องและยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน มีความร่วมมือและมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในช่วงเวลาหนึ่ง การชุมนุมบางครั้งอาจดูเป็นโทษกับทางการมากกว่า หากการชุมนุมถูกปราบปรามด้วยความรุนแรง ซึ่งดูเหมือนจะยิ่งตอกย้ำโครงสร้างทางอำนาจที่ปราศจากความรับผิดชอบมากขึ้น แม้ทางการมีความพยายามในการปราบปรามการชุมนุม แต่อิทธิพลและมรดกของการชุมนุมอาจปรากฏชัดเจนขึ้นเมื่อเวลาผ่านไปหลายปี หรือผ่านไปหลายทศวรรษ ในรูปของการเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานทางสังคมและกฎหมาย

ถ้าเรามองดูประวัติศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงมักเกิดขึ้นในลักษณะที่เป็น ‘การก้าวไปข้างหน้าสองก้าวและก้าวถอยหลังหนึ่งก้าว’ สิ่งที่จะช่วยให้เราเข้าใจถึงคุณค่าของการชุมนุมและขบวนการทางสังคมที่อยู่เบื้องหลัง คือการพิจารณาว่าการชุมนุมเหล่านี้เริ่มมีความชอบธรรมมากขึ้นอย่างไร (และมีอำนาจมากขึ้นอย่างไร) ช่วยเปิดโปงการปฏิบัติมิชอบ และความอยุติธรรมอย่างไร และขบวนการเหล่านี้ได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างไร อำนาจของพวกเขาคือการเน้นย้ำให้เห็นถึงการขาดความชอบธรรมของอำนาจที่กดขี่และปราศจากการตรวจสอบ การสร้างความตระหนักรู้ การยกระดับ การอภิปรายสาธารณะ และการเปลี่ยนแปลงทางภาษา ความคิดและพฤติกรรมจนกระทั่งนำไปสู่จุดเปลี่ยนผันเมื่อเวลาผ่านไป กระบวนการเหล่านี้ทำให้เกิดการปรับปรุงในด้านต่างๆ รวมทั้งการปกครองที่ดีขึ้น สภาพแรงงานและการคุ้มครองทางสังคมที่ดีขึ้น ความเท่าเทียมระหว่างเพศที่เพิ่มขึ้น และการยอมรับสิทธิด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ ความยุติธรรมที่เกิดขึ้นกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในอดีต และปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหา ทั้งปัญหาการเหยียดเชื้อชาติและการเลือกปฏิบัติ การทำลายสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น

อาร์เจนตินา: คลื่นสีเขียวของการชุมนุม เพื่อรับรองสิทธิในการทำแท้ง

ในปี 2561 เด็กผู้หญิง ผู้หญิง และพันธมิตรหลายแสนคน ได้รวมตัวกันเพื่อกระตุ้นให้สมาชิกวุฒิสภาของอาร์เจนตินา ยกเลิกกฎหมายเอาผิดทางอาญา และประกันให้มีการเข้าถึง การทำแท้งที่ปลอดภัย พวกเขาได้รวมตัวเป็นขบวนการ ขนาดใหญ่ มีการชุมนุมประท้วงตามท้องถนนด้วยการเดินร่ำ ร้องเพลง และโบกผ้าพันคอสีเขียว ซึ่งได้กลายเป็นสีของ การรณรงค์เพื่อการทำแท้งที่ปลอดภัยและถูกกฎหมายใน อาร์เจนตินา และในที่อื่นๆ การชุมนุมเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของการ ทำงานอย่างต่อเนื่องและยาวนานของนักกิจกรรมเฟมินิสต์ ตลอดทั่วละตินอเมริกา ที่สนับสนุนสิทธิด้านสุขภาพทางเพศและ อนามัยเจริญพันธุ์ แต่การชุมนุมในวงกว้างเช่นนี้เป็นสัญญาณ ที่หนักแน่นสำหรับผู้มีอำนาจตัดสินใจ และสาธารณชนทั่วไป เพื่อให้ทราบถึงความเร่งด่วนของการรณรงค์ และแนวโน้มของ การเปลี่ยนความคิดของมหาชนที่กำลังเกิดขึ้น

แม้ว่ารัฐสภาอาร์เจนตินาไม่สามารถออกกฎหมายรับรอง การทำแท้งในปี 2561 ได้ แต่ด้วยการยื่นหยัดของผู้ชุมนุม ที่ทำการชุมนุมโดยสงบ สุดท้ายจึงนำไปสู่การออกกฎหมาย รับรองการทำแท้งในปี 2563 อาร์เจนตินาในปัจจุบันจึงเป็นหนึ่งใน ไม่กี่ประเทศในแถบละตินอเมริกาที่อนุญาตให้สามารถเลือก ยุติการตั้งครรภ์ในอายุครรภ์ระยะแรกได้ ผู้รณรงค์ตลอด ทั่วภูมิภาคจึงรู้สึกมีกำลังใจและความหวังว่า ขบวนการ ที่เคลื่อนไหวเพื่อให้มีการรับรองสิทธิในการทำแท้ง เริ่มเป็น ที่ยอมรับตลอดทั้งภูมิภาคและในที่อื่นๆ¹⁶

ไนจีเรีย: การชุมนุมประท้วง #Endsars เพื่อต่อต้าน การปฏิบัติมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

การปฏิบัติมิชอบอย่างกว้างขวางของเจ้าหน้าที่ตำรวจ หน่วยปราบปรามการลักทรัพย์ของไนจีเรีย (Special Anti-Robbery Squad - SARS) ส่งผลให้เกิดขบวนการชุมนุม ประท้วง ซึ่งเริ่มจากการรณรงค์ในทวีตเตอร์โดยการติด แอชแท็ก #EndSARS โดย SARS เป็นหน่วยงานตำรวจ ที่มีชื่อเสียงจากการปฏิบัติมิชอบ รวมทั้งการรีดไถ ข่มขืน ฆาตกรรมและการสังหาร¹⁷ เริ่มปรากฏว่ามีวิดีโอแสดงภาพ เหตุการณ์การปฏิบัติมิชอบอย่างร้ายแรงของตำรวจหน่วย SARS ในปี 2563 และทำให้เกิดการชุมนุมประท้วงอย่าง กว้างขวางทั่วประเทศไนจีเรีย ส่วนใหญ่เป็นการจัดตั้งโดย เยาวชนชาย (ซึ่งมักเป็นกลุ่มเป้าหมายของการปฏิบัติมิชอบ) และการชุมนุมโดยทั่วไปเป็นไปอย่างสงบ

หลังจากไม่ปฏิบัติตามคำสัญญาที่จะควบคุมเจ้าหน้าที่ตำรวจ หน่วย SARS การชุมนุมประท้วงจึงลุกลามจนทำให้รัฐบาล สั่งยุบหน่วย SARS เมื่อเดือนตุลาคม 2563 ถือว่าเป็นชัยชนะ ครั้งสำคัญของขบวนการ อย่างไรก็ตาม ได้เกิดผลกระทบที่ ร้ายแรงกับผู้ชุมนุม และเป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิต 56 คนจาก น้ำมือของตำรวจและทหารโดยไม่มีผู้ใดถูกลงโทษ¹⁸

¹⁶ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “อาร์เจนตินา: การออกกฎหมายรับรองการทำแท้งเป็นชัยชนะครั้งประวัติศาสตร์”, 30 ธันวาคม 2563, [amnesty.org/en/latest/news/2020/12/argentina-legalization-abortion-historic-victory/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/12/argentina-legalization-abortion-historic-victory/); แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “คลื่นสีเขียว: เดินขบวนเพื่อการรับรองการทำแท้งในอาร์เจนตินา”, สิงหาคม 2562, [amnesty.org/en/latest/impact/2019/08/the-green-wave/](https://www.amnesty.org/en/latest/impact/2019/08/the-green-wave/)

¹⁷ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, ไนจีเรีย: ถึงเวลาต้องยุติการลอยนวลพ้นผิด: การฆาตกรรมและการละเมิดสิทธิมนุษยชนอื่นๆ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจหน่วยปราบปรามการลักทรัพย์ (SARS) (Index: AFR 44/9505/2020), 26 มิถุนายน 2563, [amnesty.org/en/documents/afr44/9505/2020/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/afr44/9505/2020/en/)

¹⁸ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “ไนจีเรีย: ไม่มีความยุติธรรมสำหรับเหยื่อความรุนแรงของตำรวจ หลังผ่านไปหนึ่งปีจากการชุมนุมประท้วง #EndSARS”, 20 ตุลาคม 2564, [amnesty.org/en/latest/news/2021/10/nigeria-no-justice-for-victims-of-police-brutality-one-year-after-endsars-protests/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/10/nigeria-no-justice-for-victims-of-police-brutality-one-year-after-endsars-protests/)

3.2 การรณรงค์ระดับโลก สำหรับปัญหาระดับโลก

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา รัฐและผู้มีอำนาจได้สร้างอุปสรรคมากมายเพื่อขัดขวางการชุมนุมโดยสงบ เนื่องจากผู้ที่อยู่ในอำนาจตระหนักถึงอิทธิพลของการชุมนุมมากขึ้น รวมถึงศักยภาพในการท้าทายและเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ รัฐและผู้มีอำนาจได้พึ่งพาแนวทางที่น่าละอายและโหดร้ายมากขึ้นเพื่อปราบปรามเหล่าผู้ชุมนุม ความไม่เท่าเทียมที่มีความเหลื่อมล้ำอย่างมากและมาตรฐานการครองชีพที่ตกต่ำ การเลือกปฏิบัติที่ฝังรากลึก การเหยียดเชื้อชาติและการเกลียดกลัวคนต่างชาติ การปราบปรามและการปฏิบัติมิชอบ การทุจริตรและอุปสรรคที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมของสาธารณะที่เพิ่มขึ้น และวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อมล้วนเป็นประเด็นที่ขับเคลื่อนให้เกิดการชุมนุมประท้วงของคนจำนวนมาก

ในเวลาเดียวกัน เจอเนซที่จำเป็นเพื่อให้มีการตกเตียง เช่น การมีส่วนร่วมของพลเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ความโปร่งใส และการเข้าถึงข้อมูลที่น่าเชื่อถือ อยู่ในสภาพที่เสื่อมถอยลง ในทุกวันนี้ผู้ชุมนุมต้องเผชิญกับความโดดเดี่ยวในแง่ของพื้นที่พลเมือง เนื่องจากมีการออกกฎหมายมากขึ้นและการใช้มาตรการปราบปรามเพื่อจำกัดสิทธิในเสรีภาพการแสดงออก การชุมนุม และการสมาคม การใช้กำลังอย่างมิชอบของเจ้าหน้าที่ที่ควบคุมการชุมนุม การขยายตัวของ การสอดแนมข้อมูลรายบุคคลและในวงกว้างอย่างมิชอบด้วยกฎหมาย การตัดสัญญาณอินเทอร์เน็ต และการปฏิบัติมิชอบทางออนไลน์

คนที่กล้าแสดงความเห็นหรือวิจารณ์รัฐบาล ตั้งแต่ผู้เห็นต่างจาก รัฐและนักกิจกรรมทางการเมือง หรือนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ผู้สื่อข่าว และผู้ใช้โซเชียลมีเดีย ต่างเสี่ยงที่จะถูกปิดปาก ถูกคุกคาม เอาผิดทางอาญาโดยการใช้ประโยชน์อย่างมิชอบจากกฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง และกฎหมายปกครอง เจ้าหน้าที่รัฐพยายามขัดขวางผู้ชุมนุมด้วยการขู่ว่าจะถูกตี ควบคุมตัวโดยพลการ และละเมิดสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมหลายครั้ง ผู้ที่เปิดโปงบริษัทที่ปฏิบัติมิชอบและหน่วยงานเอกชนที่มีอำนาจ กลับถูกปิดปากโดยการฟ้องคดีหมิ่นประมาทที่น่ารังเกียจ และการดำเนินคดีอื่นๆ เพื่อเรียกร้องค่าเสียหายที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงและไม่ได้สัดส่วน ประชาชนถูกขัดขวางไม่ให้เข้าร่วมการชุมนุมประท้วงเพียงเพราะพวกเขาถูกผลักให้กลายเป็นคนชายขอบและถูกเลือกปฏิบัติ ถูกจำกัดสิทธิด้วยบรรทัดฐานทางสังคม หรือเพียงเพราะมีการเอาผิดทางอาญากับอัตลักษณ์ของพวกเขา ซึ่งรวมถึงผู้หญิงที่ต้องแบกรับภาระในการเลี้ยงดูโดยไม่ได้รับค่าตอบแทน ผู้อพยพ และผู้ลี้ภัยที่กลัวการถูกเนรเทศ ผู้พิการที่ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเข้าร่วมการชุมนุม คนยากจนและอื่นๆ ที่เป็นกลุ่มคนชายขอบโดดเดี่ยว หรือไม่สามารถเข้าถึงข้อมูล¹⁹

การชุมนุมโดยสงบกำลังถูกคุกคามทั่วโลก จากรัสเซียถึงฝรั่งเศส จากอิหร่านถึงโมร็อกโก จากจีนถึงไทย และศรีลังกา จากสหรัฐฯ ถึงนิการากัว และซีกี จากเซเนกัลถึงซิมบับเว²⁰

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลอยู่ระหว่างการรณรงค์ระดับโลก “ปกป้องสิทธิในการชุมนุมประท้วง” เพื่อท้าทายต่อการโจมตีที่ขยายวงกว้างระดับโลกต่อการชุมนุมโดยสงบ เป็นการยื่นหยัดเคียงข้างผู้ชุมนุมโดยสงบ และสนับสนุนถึงเจตจำนงการต่อสู้ของขบวนการเพื่อสังคมเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านสิทธิมนุษยชน เป้าหมายของเราคือบุคคลทุกคนต้องสามารถชุมนุมประท้วงโดยสงบได้ และทำให้คนอื่นได้ยืนเสียงของตนได้อย่างปลอดภัยและไม่ได้รับผลกระทบ

เราจะรณรงค์เพื่อแก้ไขกฎหมายที่จำกัดสิทธิที่เกินกว่าเหตุ ซึ่งทำให้พื้นที่พลเมืองหดตัวลง โดยเฉพาะกรณีที่เป็นกรจำกัดโดยมิชอบด้วยกฎหมายต่อสิทธิในเสรีภาพการแสดงออก การชุมนุมโดยสงบ และการสมาคม

เราจะท้าทายการควบคุมตัวโดยพลการ การเอาผิดทางอาญากับผู้ชุมนุม การใช้กำลังอย่างมิชอบด้วยกฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจ การใช้อาวุธที่ไม่รุนแรงถึงชีวิตอย่างมิชอบ และการใช้เครื่องมือที่ไม่เหมาะสมในการควบคุมมวลชน โดยในขั้นแรก เราจะมุ่งทำงานเพื่อให้เกิดตราสารระหว่างประเทศฉบับใหม่ ซึ่งห้ามการใช้อุปกรณ์ที่มีลักษณะละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐาน และการบังคับใช้กฎหมายที่ควบคุมการค้าอุปกรณ์เพื่อขัดขวางไม่ให้เกิดการส่งมอบอุปกรณ์ที่จะถูกใช้อย่างมิชอบในการทรมานหรือการปฏิบัติที่โหดร้ายอื่นๆ

เราจะเรียกร้องให้ยุติการสอดแนมข้อมูลรายบุคคล และในวงกว้างที่มีชอบด้วยกฎหมาย และเรียกร้องให้บริษัทเอกชนต้องแสดงความรับผิดชอบในการเคารพสิทธิในเสรีภาพการชุมนุม รวมถึงการต่อต้านการเซ็นเซอร์ออนไลน์และการตัดสัญญาณอินเทอร์เน็ต

เราจะสนับสนุนผู้ที่ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นให้คนอื่นได้ยิน และผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการเลือกปฏิบัติและการถูกกดขี่มากที่สุด

¹⁹ สำหรับความเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่พลเมือง ความยากจนและการถูกกีดกัน โปรดดู ury รายงานพิเศษแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบและการสมาคม, รายงาน: พื้นที่พลเมือง ความยากจนและการถูกกีดกัน, 11 กันยายน 2562, UN Doc. A/74/349

²⁰ โปรดดู “เอกสารเพื่ออ่านเพิ่มเติม” ด้านล่างสำหรับรายงานบางส่วนเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมในทุกภูมิภาคทั่วโลก

4. แนวโน้มระดับโลก

ในการระดมมวลชน

4.1 ความแพร่หลายของการชุมนุมประท้วง

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาได้เกิดการชุมนุมครั้งใหญ่ที่สุดในรอบหลายทศวรรษ การศึกษาอย่างกว้างขวาง การวิเคราะห์ข้อมูลจากการชุมนุมเกือบ 3,000 ครั้งตั้งแต่ปี 2549 ถึง 2563 พบว่า ได้เกิดการชุมนุมประท้วงในทุกภูมิภาคทั่วโลก และมีการขยายตัวขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาดังกล่าว โดยเพิ่มจำนวนถึงสี่เท่าในระยะเวลา 14 ปี²¹ จุดสุดยอดของการชุมนุมประท้วง รวมถึงช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์การเงินระดับโลกในปี 2551 การนำมาตรการรัดเข็มขัดมาใช้หลังปี 2553 และการเพิ่มขึ้นของการชุมนุมภายหลังปี 2559 เพื่อต่อต้านประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความยุติธรรม จนถึงช่วงที่เริ่มมีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เกิดขึ้น การศึกษาอีกชิ้นหนึ่งที่อ้างอิงข้อมูลอีกชุดหนึ่งยืนยันแนวโน้มที่คล้ายคลึงกัน โดยชี้ว่าได้มีการชุมนุมประท้วงครั้งใหญ่เพิ่มขึ้น 11.5% ต่อปี ตั้งแต่ปี 2552 ถึง 2562 ตลอดทุกภูมิภาคทั่วโลก²² ในช่วงต้นปี 2563 แม้การชุมนุมจะมีความถดถอยอันเป็นผลมาจากความไม่แน่นอนเกี่ยวกับโรคโควิด-19 และมาตรการในการจำกัดที่หน่วยงานรัฐนำมาใช้ใหม่ แต่ก็ได้เริ่มเกิดการชุมนุมประท้วงต่อต้านรัฐบาลเพิ่มขึ้นอีกครั้ง²³ ตามข้อมูลที่รวบรวมโดย Global Protest Tracker ระบุว่าจนถึงสิ้นปี 2564 คาดว่าประมาณสองในสามของประเทศต่างๆ ทั่วโลก ต้องเผชิญกับการชุมนุมประท้วงต่อต้านรัฐบาลครั้งใหญ่อย่างน้อยหนึ่งครั้งระหว่างปี 2560 ถึง 2564²⁴

งานศึกษาของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลมีความเห็นที่สอดคล้องกับข้อสังเกตเหล่านี้ ตัวอย่างเช่น **รายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนทั่วโลก ประจำปี** ซึ่งตรวจสอบข้อมูลด้านสิทธิมนุษยชนในกว่า 160 ประเทศ โดยจะรายงานข้อมูลการโจมตีการชุมนุมประท้วงครั้งหนึ่งของประเทศที่มีการศึกษา รายงานฉบับล่าสุดประจำปี 2564/2565 แสดงข้อกังวลเกี่ยวกับการใช้กำลังที่ไม่จำเป็นและ/หรือเกินกว่าเหตุของเจ้าหน้าที่ต่อการชุมนุมประท้วงอย่างน้อย 85 จาก 154 ประเทศที่ทำการศึกษา²⁵

มีการตีความหลายประการเกี่ยวกับประเด็นที่ขับเคลื่อนการชุมนุมในยุคใหม่ งานศึกษาชิ้นหนึ่งพยายามอธิบายถึงภาพรวมของการชุมนุมที่เพิ่มขึ้นในสี่ประเด็น ได้แก่

- 1. ความล้มเหลวของระบบการเมือง** รวมทั้งการชุมนุมประท้วงต่อต้านการขาดประชาธิปไตยที่แท้จริง การไม่สามารถเข้าถึงความยุติธรรม การเรียกร้องความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ และการต่อต้านการใช้อำนาจอย่างมิชอบและการทุจริต การทำรัฐประหาร ผลประโยชน์ทางทหารและสงคราม
- 2. ความยุติธรรมทางเศรษฐกิจและการต่อต้านการรัดเข็มขัดทางเศรษฐกิจ** รวมทั้งประเด็นเกี่ยวกับการจ้างงาน ค่าแรง และสภาพแรงงาน การปฏิรูปบริการสาธารณะ อิทธิพลของบรรษัท การลดการควบคุมจากรัฐและการแปรรูปเป็นเอกชน ความไม่เท่าเทียม มาตรฐานการครองชีพที่ตกต่ำ และราคาพลังงานที่สูง การปฏิรูปเกษตรกรรมและที่ดิน ที่อยู่อาศัย และราคาอาหารที่แพง
- 3. สิทธิพลเมือง** รวมทั้งการชุมนุมเพื่อเรียกร้องสิทธิของชนกลุ่มน้อยชาติพันธุ์และชนพื้นเมือง การเรียกร้องการเข้าถึงทรัพยากรสาธารณะ เช่น ทรัพยากรทางดิจิทัล ที่ดิน ทรัพยากรทางวัฒนธรรม และสภาพอากาศ และการเรียกร้องสิทธิในเสรีภาพการแสดงออก การชุมนุมโดยสงบ และการสมาคม สิทธิผู้หญิงและเด็กผู้หญิง สิทธิแรงงาน สิทธิของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ สิทธิของผู้อพยพ เสรีภาพส่วนบุคคล และสิทธิของผู้ต้องขัง และข้อกังวลเกี่ยวกับประเด็นทางศาสนา
- 4. ความยุติธรรมระดับโลก** รวมทั้งการชุมนุมเกี่ยวกับความยุติธรรมด้านสิ่งแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศ การต่อต้านสถาบันพหุภาคี จักรวรรดินิยมและลัทธิอาณานิคม หรือการต่อต้านการค้าเสรี และความทุกข์ยากด้านเศรษฐกิจ²⁶

²¹ Isabel Ortiz, Sara Burke, Mohamed Berrada & Hernán Saenz Cortés, *การชุมนุมประท้วงในโลก: การศึกษาถึงประเด็นของการชุมนุมที่สำคัญในศตวรรษที่ 21*, 2565

²² Samuel Brannen, Christian Stirling Haigh & Katherine Schmidt, *ยุคของการชุมนุมประท้วงในวงกว้าง: ทำความเข้าใจแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นในระดับโลก*, 2563

²³ Benjamin Press & Thomas Carothers, *การชุมนุมประท้วงทั่วโลกในปี 2563: การทบทวนสำหรับปีนี้*, 21 ธันวาคม 2563, carnegieendowment.org/2020/12/21/worldwide-protests-in-2020-year-in-review-pub-83445

²⁴ Benjamin Press & Thomas Carothers, *พลวัตสี่ประการที่ขับเคลื่อนการชุมนุมในปี 2564*, 13 มกราคม 2564, carnegieendowment.org/2022/01/13/four-dynamics-that-drove-protests-in-2021-pub-86185

²⁵ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *รายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนทั่วโลก ประจำปี 2564/2565* ของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล (Index: POL 10/4870/2022), 29 มีนาคม 2565, amnesty.org/en/documents/pol10/4870/2022/en/

²⁶ Isabel Ortiz, Sara Burke, Mohamed Berrada & Hernán Saenz Cortés, *การชุมนุมประท้วงในโลก: การศึกษาถึงประเด็นของการชุมนุมที่สำคัญในศตวรรษที่ 21*, 2565

งานศึกษาอีกชิ้นหนึ่งพบประเด็นหลักที่คล้ายคลึงกันของการชุมนุมประท้วงหลายครั้ง รวมทั้งความทุกข์ยากด้านเศรษฐกิจ ความล้มเหลวด้านการปกครอง ความไม่เท่าเทียม การทุจริต การขาดแคลนบริการของรัฐ การปราบปรามและการปฏิเสธสิทธิ และยังมีด้วยว่ามีเงื่อนไขหลายประการซึ่งเร่งให้เกิดการชุมนุมประท้วงในวงกว้าง รวมทั้งการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่เพิ่มขึ้น การเข้าถึงโซเชียลมีเดียและเทคโนโลยีการส่งข้อความที่รวดเร็ว ซึ่งอำนวยความสะดวกให้กับการจัดการชุมนุม และการสร้างเครือข่ายออนไลน์ รวมทั้งการเข้าถึงข้อมูลที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ งานศึกษานี้ยังพบว่า ภาวะว่างงานและการทำงานแบบชั่วคราวอย่างกว้างขวางในระดับโลก โดยเฉพาะในบรรดาเยาวชน ความไม่เท่าเทียมสุดโต่ง การขาดโอกาส และความรู้สึกว่ามีการทุจริตอย่างกว้างขวาง รวมทั้งการขยายตัวของเขตเมือง การรู้หนังสือที่เพิ่มขึ้น และความเครียดด้านสิ่งแวดล้อม ต่างเป็นสาเหตุที่นำไปสู่คลื่นที่ก่อให้เกิดการชุมนุมครั้งแล้วครั้งเล่า ซึ่งดูเหมือนจะดำรงอยู่ต่อไปในอนาคตอันใกล้²⁷

การวิเคราะห์ของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลยังชี้ให้เห็นว่าการเรียกร้องความเป็นธรรม ความยุติธรรม เสรีภาพ และโอกาสจะยังคงเป็นปัจจัยที่คอยกระตุ้นการชุมนุมต่อไป เราจะยังคงเห็นประชาชนทั่วโลกยืนหยัดไม่เพียงเพื่อสิทธิของพวกเขาเองเท่านั้น แต่เพื่อสิทธิของคนอื่นด้วย พวกเขาจะยังคงยืนหยัดต่อไปท่ามกลางการปราบปรามที่โหดร้ายของหน่วยงานรัฐ และดูเหมือนว่าพวกเขาก็ไม่หวาดกลัวที่จะเปล่งเสียงของตนให้คนอื่นได้ยิน ตามข้อมูลของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล พบว่า ได้เกิดการชุมนุมครั้งใหญ่ในกว่า 80 ประเทศทั่วโลก ระหว่างปี 2564 และ 2565²⁸

4.2 ประชาชนชุมนุมประท้วงด้วยวิธีการใดบ้าง?

การชุมนุมโดยสงบครอบคลุมรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย ตั้งแต่การเขียนจดหมายและการลงชื่อเพื่อเรียกร้องสิ่งที่ต้องการ การยึดสถานที่ การเดินขบวน การเดินรณรงค์ และการนัดหยุดงาน ครอบคลุมการชุมนุมในรูปแบบที่หลากหลายและเสียงดังและการจัดพิธีรำลึกแบบเงียบๆ การนั่งประท้วง แพลชม็อบ และการทำกิจกรรมเพื่อเรียกร้องความสนใจจากสื่อ ทั้งยังครอบคลุมถึงการระดมกวัดวืดข้อความและการจัดตั้งทางออนไลน์ โดยการนำเสนอคำขวัญและข้อความที่คล้ายกัน รวมทั้งการอดอาหารประท้วง การแขวนป้ายประท้วงบนอาคารสถานที่ และการสร้างงานศิลปะบนท้องถนน อาจเป็นกิจกรรมที่ทำโดยคนคนเดียวหรือเป็นกลุ่ม และอาจเกิดขึ้นทั้งในรูปแบบออนไลน์หรือออฟไลน์ การชุมนุมในรูปแบบเหล่านี้และอื่นๆ ล้วนได้รับการคุ้มครองตามสิทธิในเสรีภาพการแสดงออกและการชุมนุมโดยสงบ และอาจรวมถึงสิทธิมนุษยชนอื่นๆ ด้วย

บางครั้ง การชุมนุมประท้วงเริ่มขึ้นเมื่อกลุ่มบุคคลได้ลุกขึ้นต่อต้านความอยุติธรรมอย่างเปิดเผย การชุมนุมเหล่านี้อาจทรงพลังอย่างมากและมีความหมายในเชิงสัญลักษณ์แม้จะเป็นการชุมนุมประท้วงของคนคนเดียว แต่การชุมนุมจะมีความเข้มแข็ง ยืนหยัดและมีพลังอย่างมากเมื่อเกิดจากกลุ่มบุคคล และเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการในวงกว้าง **โรซา พาร์กส์** ได้เริ่มการคว่ำบาตรรถเมล์ที่มอนต์โกเมอรี เพื่อต่อต้านการกีดกันทางเชื้อชาติในสหรัฐ ด้วยตัวของเธอเอง แต่การอารยะขัดขืนของเธอเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์การต่อต้านในวงกว้าง ซึ่งสร้างความเข้มแข็งให้กับขบวนการชุมนุมเพื่อสิทธิพลเมือง **เกรตา กุนเบิร์ก** เริ่มการชุมนุมประท้วงในประเด็นเรื่องสภาพภูมิอากาศเพียงลำพังที่สวีเดน เช่นเดียวกับ **ลิลิเบรีย คันกูงาม** ในอินเดีย เมื่อคนหนุ่มสาวมีส่วนร่วมในการเรียกร้องเพื่อสภาพภูมิอากาศในทุกภูมิภาคทั่วโลก การชุมนุมประท้วงเพียงลำพังของพวกเขาจึงได้รับความสนใจในระดับโลก นอกจากนี้เมื่อมีการชุมนุมของกลุ่มคน จำนวนผู้เข้าร่วมย่อมมีพลังในการกระตุ้นและสนับสนุนให้คนอื่นๆ เข้าร่วมด้วย รวมทั้งคนที่ก่อนหน้านี้รู้สึกว่าไม่สามารถแสดงความเห็นให้เป็นที่รับรู้ต่อสาธารณะได้ด้วยตนเอง การชุมนุมในวงกว้าง ประชาชนที่ถูกเลือกปฏิบัติและถูกปฏิบัติมิชอบต่อสิทธิของตน จะได้รับประโยชน์จากความเป็นเอกภาพและความเป็นมิตรของผู้ชุมนุมคนอื่น

ไม่ว่าจะเพื่อหลีกเลี่ยงมาตรการจำกัดสิทธิ การเรียกร้องความสนใจเพิ่มขึ้นจากกลุ่มเป้าหมาย หรือเป็นเพราะความสร้างสรรค์ของผู้เข้าร่วมเอง ทำให้มีการจัดการชุมนุมประท้วงในหลายรูปแบบในช่วงที่ผ่านมา รวมทั้งการชุมนุมแบบอารยะขัดขืนในหลายรูปแบบเพื่อสื่อสารถึงข้อเรียกร้อง ตัวอย่างเช่น ชุมชนพื้นเมืองและชนบทในหลายพื้นที่ของโลก โดยเฉพาะละตินอเมริกา พวกเขาหันมาใช้วิธีปิดถนนหรือปิดทางเข้าเหมือง หากบริษัทเหมืองแร่เหล่านั้นเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติมิชอบด้านสิทธิมนุษยชนก่อนมลพิษ หรือดำเนินงานโดยไม่ได้รับความยินยอมจากชุมชนและไม่ได้แจ้งให้ทราบล่วงหน้าต่อการดำเนินการดังกล่าว ใน**ฮอนดูรัส** กลุ่มชาวบ้านได้จัดตั้ง “**ค่ายกักขังนิรโทษ**” เพื่อประท้วงบริษัทเหมืองแร่ซึ่งพวกเขาเชื่อว่ากำลังทำลายสิทธิในการเข้าถึงน้ำของตนเอง มีการตั้งค่ายบนถนนสาธารณะที่เป็นทางเข้าเหมืองหลายเดือนในปี 2561 จนกระทั่งมีการใช้ความรุนแรงเพื่อขับไล่ผู้ชุมนุม มีผู้ถูกควบคุมตัวโดยพลการหลายคน และถูกดำเนินคดีด้วยข้อหาที่ไม่มีมูลความจริง²⁹ แม้ว่าการชุมนุมประท้วงของพวกเขาจะจบลงด้วยความรุนแรง และการปฏิบัติมิชอบด้านสิทธิมนุษยชนของทางการ แต่วิธีการประท้วงที่สร้างสรรค์ของผู้ชุมนุมทำให้ประชาคมโลกเกิดความสนใจต่อการดำเนินงานของบริษัทเหมืองแร่แห่งนี้ การต่อสู้เพื่อความยุติธรรมสำหรับผู้ที่ถูกควบคุมตัวยังดำเนินต่อไป เช่นเดียวกับที่ชุมชนยังคงต่อการทำเหมืองต่อไป

²⁷ Samuel Brannen, Christian Stirling Haigh & Katherine Schmidt, ยุคของการชุมนุมประท้วงในวงกว้าง: ทำความเข้าใจแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นในระดับโลก, 2563

²⁸ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, รายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนทั่วโลก ประจำปี 2564/2565 ของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล (Index: POL 10/4870/2022), 29 มีนาคม 2565, [amnesty.org/en/documents/pol10/4870/2022/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/pol10/4870/2022/en/)

²⁹ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “ฮอนดูรัส: นักโทษทางความคิดต้องเข้ารับการไต่สวนจากศาล” (Index: AMR 37/5165/2022), 2565, [amnesty.org.uk/urgent-actions/prisoners-conscience-face-trial](https://www.amnesty.org.uk/urgent-actions/prisoners-conscience-face-trial)

อารยะขัดขืน

อารยะขัดขืนเป็นการชุมนุมประท้วงรูปแบบหนึ่งผ่านปฏิบัติการทางตรงที่ปราศจากความรุนแรง ที่ผ่านมานิยมใช้เพื่อท้าทายกฎหมายหรือสถานการณ์ที่ไม่เป็นธรรม ทั้งนี้อาจรวมถึงการวางแผนเพื่อละเมิดกฎหมายโดยเจตนา โดยเป็นกฎหมายที่มุ่งจำกัดการใช้สิทธิมนุษยชน จำกัดการแสดงออกโดยเฉพาะในด้านความเชื่อ และมีลักษณะที่มักขัดแย้งกับกฎหมายและมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ตัวอย่างเช่น ข้อกำหนดที่เป็นคำสั่งห้ามแบบเหมารวมต่อการชุมนุม หรือกฎหมายที่เอาผิดทางอาญากับการจัดการชุมนุมที่ไม่ขออนุญาตล่วงหน้า

อารยะขัดขืนแบบอื่นๆ อาจรวมถึงการละเมิดกฎหมายทั่วไป ซึ่งมีข้อห้ามหรือข้อจำกัดในรูปแบบอื่นที่ไม่ขัดแย้งกับกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ (เช่น การบุกรุกสถานที่หรือการปิดกั้นถนน) การดำเนินงานเหล่านี้อาจเกิดขึ้นด้วยเหตุผลด้านความคิด หรือเพราะมองว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการชุมนุมหรือการแสดงความเห็นต่างเพื่อเรียกร้องความสนใจจากสาธารณะ เพื่อสนับสนุนการยกเลิกกฎหมายการเมือง และยุติหรือขัดขวางการปฏิบัติที่มีขอบด้านสิทธิมนุษยชน

เมื่อเผชิญกับอารยะขัดขืน บางครั้ง รัฐอาจตอบโต้ด้วยการดำเนินคดีกับบุคคลที่เกี่ยวข้องในข้อหาที่คลุมเครือและตีความอย่างกว้างขวาง หรือการยึดข้อหาทางอาญาที่ร้ายแรงและไม่ชอบธรรม เช่น การก่อการร้าย กบฏ ล้มล้างการปกครอง หรือความพยายามที่จะยึดอำนาจรัฐ³⁰ การตอบโต้ของทางการอาจส่งผลกระทบต่อที่หนักแน่น เป็นเหตุให้บุคคลไม่กล้าปฏิบัติการที่คล้ายคลึงกัน หรือไม่กล้าที่จะใช้สิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบและการแสดงออกของตน

หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายและหน่วยงานยุติธรรม จึงควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ของปฏิบัติการที่เป็นอารยะขัดขืน และให้พิจารณาเป็นรายกรณีไป รวมทั้งการพิจารณาถึงเจตนา (ตัวอย่างเช่น เพื่อชุมนุมประท้วงหรือแสดงความเห็นต่างทางการเมืองหรือสังคม เพื่อเรียกร้องความสนใจจากสาธารณะ หรือเพื่อสนับสนุนการยกเลิกกฎหมายการเมือง ยุติหรือขัดขวางการปฏิบัติที่มีขอบด้านสิทธิมนุษยชน) ผลกระทบในเชิงการรบกวนโดยรวม (ทำให้เกิดความเสียหายเป็นการชั่วคราว แต่ไม่ตึงขึ้นเป็นผลกระทบด้านลบอย่างถาวรต่อสาธารณะ หรือขอบเขตของอันตรายที่กระทบต่อสิทธิและทรัพย์สินของบุคคลอื่น) และการพิจารณาบทลงโทษหรือการจำกัดสิทธิสำหรับบุคคลที่ละเมิดกฎหมายทั่วไป โดยเป็นส่วนหนึ่งของปฏิบัติการอารยะขัดขืน

³⁰ โปรดดู อย่างเช่น คดีของ 'นักกิจกรรมสแตนลีย์ 15 คน' ในสหราชอาณาจักร: แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, "คำพิพากษาคดี 'นักกิจกรรม สแตนลีย์ 15 คน' ชี้ว่าทางการสหราชอาณาจักรใช้กำลังเกินเหตุ", 11 ธันวาคม 2561, [amnesty.org/en/latest/news/2018/12/stansted-15-verdicts-show-uk-authorities-have-used-a-sledgehammer-to-crack-a-nut/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2018/12/stansted-15-verdicts-show-uk-authorities-have-used-a-sledgehammer-to-crack-a-nut/); และขบวนการรณรงค์เรียกร้องประชาธิปไตยในฮ่องกง: แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, ขบวนการรณรงค์: ยุติการดำเนินคดีที่มีแรงจูงใจทางการเมืองในฮ่องกง (Index: ASA 17/9379/2018), 16 พฤศจิกายน 2561, [amnesty.org/en/documents/asa17/9379/2018/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/asa17/9379/2018/en/)

การจำกัดอย่างไม่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่รัฐและการควบคุมอย่างอื่น ส่งผลให้ผู้ชุมนุมต้องใช้วิธีการที่ยืดหยุ่น สร้างสรรค์ และแปลกใหม่ ใน**รัสเซีย** เต็มผู้ชุมนุมพยายามหลีกเลี่ยงการละเมิดกฎหมายการชุมนุมโดยไม่ขออนุญาต ด้วยการจัดการชุมนุมแบบคนเดียว³¹ ภายหลังการรุกรานยูเครนของรัสเซียช่วงต้นปี 2565 ศิลปินและผู้ชุมนุมคนอื่นใช้ยุทธวิธีที่สร้างสรรค์ในการแสดงถึงการต่อต้านสงคราม เช่น การป๊อปปูล่าบนถนนบัตร และการเพิ่มข้อความเพื่อต่อต้านสงครามในป้ายบอกราคาสินค้า³² ใน**เมียนมา** หลังมีการปราบปรามอย่างรุนแรงต่อการรวมตัวชุมนุมประท้วง การทำรัฐประหาร ในปี 2564 ผู้ชุมนุมโดยสงบได้รวมตัวเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ใช้วิธีชุมนุมประท้วงแบบแฟลชม็อบที่สั้นลง และการชุมนุมแบบเงียบ รวมถึงการปิดร้านค้าและทำให้ถนนที่พลุกพล่านกลายเป็นถนนร้าง เพื่อแสดงออกถึงการต่อต้านรัฐบาลทหาร³³

ทั้งการปฏิบัติทางดิจิทัลและการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้มีการใช้พื้นที่ออนไลน์มากขึ้น และทำให้การประท้วง

ออนไลน์เป็นที่นิยมในรูปแบบต่างๆ มากมาย³⁴ ใน**อินโดนีเซีย** มีการจัดการชุมนุมทุกวันพฤหัสบดีตั้งแต่ปี 2550 ที่ด้านหน้าทำเนียบประธานาธิบดี เพื่อเรียกร้องความยุติธรรมให้กับเหยื่อของการปฏิบัติมิชอบในอดีต³⁵ ปัจจุบันการชุมนุมดังกล่าวได้เปลี่ยนเป็นการประท้วงออนไลน์ในช่วงที่เกิดโรคระบาด โดยแกนนำขอให้ผู้ประท้วงร่วมโพสต์ข้อความทางโซเชียลมีเดียพร้อมกับติดแฮชแท็ก #kamisanonline การเปลี่ยนแปลงด้านยุทธวิธีเช่นนี้ส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมจากสาธารณะมากขึ้น³⁶ ใน**ฮ่องกง** **ประเทศจีน** ประชาชนที่ถูกล็อกดาวน์เป็นเวลานานและมาตรการของรัฐที่เข้มงวดท่ามกลางการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในปี 2565 ได้เริ่มเคาะหม้อและตะโกนออกมาจากที่พักของตนเอง มีการนำวิดีโอและข้อความต่างๆ เผยแพร่ทางออนไลน์ และใช้วิธีการที่สร้างสรรค์โดยการเลือกใช้คำที่สามารถหลีกเลี่ยงการเซ็นเซอร์ได้ มีการติดแฮชแท็ก และถึงกับมีการเอาเนื้อร้องบางส่วนจากเพลงชาติมาใช้³⁷

³¹ อย่างไรก็ดี, มีการแก้ไขเนื้อหากฎหมายให้เข้มงวดมากขึ้น มีการจับกุมและดำเนินคดีแม้จะเป็นผู้ชุมนุมเพียงคนเดียว, โปรดดู: แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *รัสเซีย: ไม่มีพื้นที่สำหรับ การชุมนุมประท้วง* (Index: EUR 46/4328/2021), 12 สิงหาคม 2564, [amnesty.org/en/documents/eur46/4328/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/eur46/4328/2021/en/)

³² อเล็กซานดรา สากิเลนกา นักกิจกรรมที่แก้ไขป้ายบอกราคาสินค้าในซูเปอร์มาร์เก็ต โดยเพิ่มข้อความต่อต้านสงครามเข้าไป ถูกควบคุมตัวระหว่างรอการพิจารณาคดี ท่ามกลาง การปราบปรามอย่างกว้างขวางต่อเครือข่ายของนักกิจกรรมเฟมินิสต์ที่ต่อต้านสงคราม เธอถูกดำเนินคดีในข้อหา “สร้างความเสียหายด้านชื่อเสียงต่อกองทัพรัสเซีย” และอาจได้รับโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี โปรดดู: แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “รัสเซีย: ศิลปินถูกควบคุมตัวท่ามกลางการปราบปรามนักกิจกรรมเฟมินิสต์ที่ต่อต้านสงคราม”, 13 เมษายน 2565, [amnesty.org/en/latest/news/2022/04/russia-artist-detained-amid-clampdown-on-anti-war-feminists/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/04/russia-artist-detained-amid-clampdown-on-anti-war-feminists/)

³³ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “เมียนมา: ประชาชนระหว่างประเทศต้องทำงานมากขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้ประท้วงที่กล้าหาญ”, 22 เมษายน 2565, [amnesty.org/en/latest/news/2022/04/myanmar-coup-peaceful-protest/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/04/myanmar-coup-peaceful-protest/)

³⁴ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “การกิจกรรมในยุคโควิด-19: ถึงเวลาต้องเปลี่ยนแปลง?”, 29 พฤษภาคม 2563, [amnesty.org/en/latest/campaigns/2020/05/activism-in-times-of-covid-19/](https://www.amnesty.org/en/latest/campaigns/2020/05/activism-in-times-of-covid-19/)

³⁵ UNESCO และ Centro Internacional para la promoción de los derechos humanos, “Kamisan (การประท้วงทุกวันพฤหัสบดี)” cipdh.gob.ar/memorias-situadas/en/lugar-de-memoria/kamisan-la-protesta-del-jueves-2/

³⁶ The Jakarta Post, “Kamisan ทางออนไลน์: การประท้วงเข้าสู่ระบบดิจิทัลท่ามกลางการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19”, 23 เมษายน 2563, [thejakartapost.com/news/2020/04/23/online-kamisan-activism-goes-digital-during-covid-19-pandemic.html](https://www.thejakartapost.com/news/2020/04/23/online-kamisan-activism-goes-digital-during-covid-19-pandemic.html)

³⁷ CNN, “เสียงของเดือนเมษายน: การชุมนุมประท้วงในจีนส่งเสียงกระหึ่มในอินเทอร์เน็ตเพื่อต่อต้านการเซ็นเซอร์ด้วยการแชร์วิดีโอช่วง ล็อกดาวน์ในฮ่องกง”, 25 เมษายน 2565, edition.cnn.com/2022/04/25/china/china-covid-beijing-shanghai-mic-intl-hnk/index.html; The Guardian, “นักเซ็นเซอร์อินเทอร์เน็ตในจีนโกลาหล จากความตึงเครียดในช่วง ล็อกดาวน์ที่กระตุ้นให้เกิดคลื่นของความเห็นต่าง ‘ที่สร้างสรรค์’”, 20 เมษายน 2565, [theguardian.com/world/2022/apr/20/china-internet-censors-scramble-as-lockdown-frustration-sparks-creative-wave-of-dissent](https://www.theguardian.com/world/2022/apr/20/china-internet-censors-scramble-as-lockdown-frustration-sparks-creative-wave-of-dissent)

4.3 การเลือกปฏิบัติส่งผลกระทบต่อ

ต่อผู้ชุมนุมประท้วงอย่างไรบ้าง?

ผู้เข้าร่วมชุมนุมอาจไม่ต้องเผชิญกับอุปสรรคในรูปแบบเดียวกัน ผู้หญิง ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ และผู้ที่มีความแตกต่างจากบรรทัดฐานทางเพศของสังคม อาจต้องเผชิญกับปัญหาท้าทายที่มีลักษณะเฉพาะจากการเข้าร่วมการชุมนุมประท้วง และระหว่างที่อยู่ในพื้นที่พลเมือง เนื่องจากสิทธิของพวกเขาถูกจำกัดในสังคมที่ยังคงใช้ความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ มีการผลักให้กลายเป็นกลุ่มคนชายขอบ มีการใช้บรรทัดฐานทางสังคม และบางครั้งมีการใช้แม้กระทั่งกฎหมาย เพื่อปราบปรามพวกเขา และเพื่อรักษาภาพที่เป็นอยู่ภายใต้ระบอบปิตาธิปไตยและบรรทัดฐานการรักต่างเพศ ใน**อัฟกานิสถาน** ผู้หญิงมักถูกห้ามไม่ให้เข้าร่วมการชุมนุม³⁸ ในที่อื่นๆ ผู้หญิงที่เข้าร่วมการชุมนุมมักตกเป็นเป้าหมายของลัทธิเกลียดผู้หญิง ลัทธิเหยียดเพศ และความรุนแรงอื่นเนื่องจากเพศสภาพ ทั้งที่เกิดขึ้นจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย และหน่วยงานที่ไม่ใช่รัฐ ซึ่งส่งผลกระทบต่อแนวทางการเข้าร่วมการชุมนุมของพวกเข

ระหว่างการชุมนุมโดยสงบใน**โคลอมเบีย** ในปี 2564 กลุ่มผู้หญิงได้รายงานหลายครั้งถึงเหตุการณ์ที่เป็นความรุนแรงเนื่องจากเพศสภาพ และเป็นการใช้ความรุนแรงทางเพศโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ⁴⁰ และใน**ยูเครน** ปี 2561 และ ปี 2562 ผู้ชุมนุมที่เป็นผู้หญิงมักจะถูกเจ้าหน้าที่เรียกว่า “**โสเภณี**” และผู้ว่าจะข่มขืนและทำร้ายทางเพศ⁴¹ ใน**เบลารุส** ผู้หญิงที่เข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการชุมนุมประท้วงต่อต้านรัฐบาล ตกเป็นเป้าหมายของการใส่ร้ายป้ายสีและความรุนแรงทางเพศระหว่างถูกควบคุมตัว บางส่วนถูกขู่ว่าจะต้องสูญเสียสิทธิในการดูแลบุตรของตน ในบางกรณีถึงกับมีการลักพาตัวลูกของพวกเธอไปเนื่องจากพวกเธอได้เข้าร่วมการชุมนุมประท้วงต่อต้านรัฐบาล⁴² ใน**อียิปต์** ระหว่างปี 2554 ถึง 2557 ผู้หญิงที่เข้าร่วมการชุมนุมประท้วงมักจะถูกข่มขืน หรือถูกทำร้ายทางเพศโดยกลุ่มผู้ชาย โดยเฉพาะภายในบริเวณและภายนอกพื้นที่จัตุรัสทาสีรี กรุงไคโร ซึ่งเป็นเมืองหลวงและเป็นจุดศูนย์กลางของการชุมนุมประท้วงต่อต้านรัฐบาล⁴³ ใน**เม็กซิโก** ผู้ชุมนุมหญิงที่รวมตัวต่อต้านการใช้ความรุนแรงอย่างน่าตกใจต่อผู้หญิง ถูกสร้างภาพร้ายว่าเป็นพวก “**รุนแรง**” และถูกวิจารณ์ว่าทำหน้าที่เกินขอบเขตของเพศสภาพโดยทั่วไป เป็นเหตุให้พวกเธอมักจะถูกโจมตี ถูกทำร้าย

ซิมบับเว: นักกิจกรรมตกเป็นเหยื่อของการอุ้มหายและทำร้ายทางเพศ

เซซิลเลีย ซิมบิรี โจนาห์ มามอมเบ และเนตชาย มาโรวา นักกิจกรรมทางการเมืองถูกจับเมื่อเดือนพฤษภาคม 2563 ณ ด้านตรวจของตำรวจที่กรุงฮาราเร เมืองหลวงของซิมบับเว เนื่องจากเป็นแกนนำการชุมนุมประท้วงต่อต้านรัฐบาล ซึ่งเป็นผลมาจากมาตรการในการรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของทางการ และภาวะอดอยากอย่างกว้างขวางภายในประเทศ

ในวันเดียวกัน ผู้หญิงทั้งสามคนตกเป็นเหยื่อของการบังคับให้สูญหายระหว่างถูกควบคุมตัวโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในช่วงที่ถูกอุ้มหาย พวกเธอถูกทรมาน รวมทั้งถูกกระทำความรุนแรงทางเพศหลายวันต่อมา มีผู้พบเห็นพวกเธอถูกทิ้งไว้ตรงจุดที่ห่างจากกรุงฮาราเร 87 กิโลเมตร และต้องส่งตัวเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล พวกเธอยังถูกดำเนินคดีในข้อหา “**ตีพิมพ์ เผยแพร่และสื่อสารข้อความเท็จที่เกิดจากอคติต่อรัฐ**” และ “**รวมตัวโดยมีเจตนาเพื่อส่งเสริมความรุนแรงในพื้นที่สาธารณะ**” และต้องเข้ารับการพิจารณาคดีในศาล ระหว่างที่เขียนรายงานฉบับนี้ สองปีต่อมา ยังไม่มีการสอบสวนต่อการบังคับให้สูญหายและการทรมานที่เกิดขึ้นกับพวกเธอ³⁹

³⁸ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “อัฟกานิสถาน: การปราบปรามการชุมนุมประท้วงขัดแย้งกับข้ออ้างของตาลีบันในด้านสิทธิมนุษยชน”, 8 กันยายน 2564, [amnesty.org/en/latest/news/2021/09/afghanistan-suppression-of-protests-at-odds-with-talibans-claims-on-human-rights/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/09/afghanistan-suppression-of-protests-at-odds-with-talibans-claims-on-human-rights/)

³⁹ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, ซิมบับเว: นักกิจกรรมที่รักษาตัวในโรงพยาบาลอาจได้รับโทษจำคุก (Index: AFR 46/2339/2020), 8 มิถุนายน 2563, [amnesty.org/en/documents/af46/2339/2020/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/af46/2339/2020/en/); แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, ซิมบับเว: นักกิจกรรมฝ่ายต่อต้านถูกจับกุมอีกครั้ง: มีอยู่คนหนึ่งถูกดำเนินคดี (Index: AFR 46/2906/2020), 21 สิงหาคม 2563, [amnesty.org/en/documents/af46/2906/2020/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/af46/2906/2020/en/)

⁴⁰ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “โคลอมเบีย: รายงานที่น่ากังวลเกี่ยวกับการสูญหายและความรุนแรงทางเพศต่อผู้ชุมนุม”, 7 พฤษภาคม 2564, [amnesty.org/en/latest/news/2021/05/colombia-preocupan-las-denuncias-de-desapariciones-y-violencia-sexual-contra-manifestantes/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/05/colombia-preocupan-las-denuncias-de-desapariciones-y-violencia-sexual-contra-manifestantes/)

⁴¹ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, ยูเครน: ‘พวกเขาไล่ต้อนเราเหมือนสายฝน’: ความยุติธรรมสำหรับเหยื่อจากการปราบปรามการชุมนุมในยูเครน (Index: AFR 54/1893/2020), 10 มีนาคม 2563, [amnesty.org/en/documents/af46/1893/2020/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/af46/1893/2020/en/)

⁴² แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “เบลารุส: การเกลียดผู้หญิงและการเลือกปฏิบัติเร่งให้เกิดการโจมตีที่ชั่วร้ายต่อนักกิจกรรม ก่อนการเลือกตั้ง”, 17 กรกฎาคม 2563, [amnesty.org/en/latest/news/2020/07/belarus-misogyny-and-discrimination-fuels-vicious-campaign-against-activists-ahead-of-election/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/07/belarus-misogyny-and-discrimination-fuels-vicious-campaign-against-activists-ahead-of-election/)

⁴³ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “จัตุรัสบน”: ความรุนแรงในนครบรัสเซล ในที่สาธารณะและของรัฐต่อผู้หญิงในอียิปต์ (Index: MDE 12/004/2015), 21 มกราคม 2558, [amnesty.org/en/documents/mde12/004/2015/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/mde12/004/2015/en/); แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, อียิปต์: ความรุนแรงเนื่องจากเพศสภาพต่อผู้หญิงในบริเวณจัตุรัสทาสีรี (Index: MDE 12/009/2013), 6 กุมภาพันธ์ 2556, [amnesty.org/en/documents/mde12/009/2013/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/mde12/009/2013/en/)

จากทั้งตำรวจและบุคคลทั่วไป⁴⁴ ในโปแลนด์ ปี 2560 ผู้หญิง 14 คนถูกทำร้าย จากการที่พวกเธอท้าทายต่อความเกลียดชังอันเนื่องด้วยเหตุแห่งเชื้อชาติ ซึ่งเผยแพร่โดยกลุ่มต่อต้านสิทธิมนุษยชน ในระหว่างการเดินขบวนวันชาติประจำปี พวกเธอถูกเตะ ถูกตี ถูกถ่มน้ำลายใส่และถูกด่า มีอยู่คนหนึ่งต้องเข้ารับการรักษา หลังจากหมดสติไป ทางตำรวจไม่ได้สอบสวนอย่างเพียงพอต่อการทำร้ายและการใช้ความรุนแรงเหล่านี้ และในทางตรงกันข้ามกลับสั่งปรับและดำเนินคดีกับผู้หญิงบางคนในข้อหา “ขัดขวางการชุมนุมที่ชอบด้วยกฎหมาย” ผู้หญิงเหล่านี้ยังอยู่ระหว่างการอุทธรณ์คำสั่ง และต่อมาศาลยกฟ้องเมื่อปี 2562⁴⁵

ในหลายพื้นที่ของโลก มีการปฏิเสธหรือเอาผิดทางอาญาต่ออัตลักษณ์ของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ ผู้ที่กล้าออกมาชุมนุมประท้วงและแสดงอัตลักษณ์ของตนในที่สาธารณะ มีความเสี่ยงต่อชีวิตและอิสรภาพของตนเอง รวมทั้งซาร่า เฮกาซี และคนอื่นที่ถูกจับเมื่อปี 2560 เพียงเพราะโบกรถสายรุ้งระหว่างงานคอนเสิร์ตในอียิปต์⁴⁶ ในประเทศอื่นๆ มีการประกาศห้ามการเดินขบวนไพรด์อย่างชัดเจน เช่น ในตุรเคีย ซึ่งมีคำสั่งห้ามการเดินขบวนอิสตันบูลไพรด์พาเหรด (Istanbul Pride Parade) ตั้งแต่ปี 2558 คนที่ขัดขึ้นคำสั่งจะถูกเจ้าหน้าที่ใช้กำลังเกินกว่าเหตุ ถูกจับกุมโดยพลการและถูกดำเนินคดี⁴⁷ หน่วยงานระดับท้องถิ่นเกือบ 100 แห่งในโปแลนด์ ดังกับประกาศเป็น “พื้นที่ปลอดผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ” ทั้งนี้เพื่อปฏิเสธสิทธิของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ⁴⁸ ส่วนในปารากวัย ปฏิบัติการเพื่อเรียกร้องสิทธิของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศถูกจำกัด เช่น มีการสั่งห้ามเดินขบวนด้วยเหตุผลว่า อาจขัดแย้งกับ “ศีลธรรมอันดีของประชาชน”⁴⁹ ในประเทศที่มีการเอาผิดทางอาญาต่อการรักเพศเดียวกัน ผู้ที่เข้าร่วมการเดินขบวนไพรด์

หรือการชุมนุมประท้วงของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศอื่นๆ จะถูกมองว่าเป็นผู้ส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นอาชญากรรม และเสี่ยงจะถูกลงโทษ ในประเทศที่อนุญาตให้มีการเดินขบวนไพรด์ ผู้เข้าร่วมก็ยังคงต้องตกเป็นเหยื่อการคุกคามและการทำร้ายอันเนื่องมาจากความเกลียดกลัวคนรักเพศเดียวกัน รวมทั้งในบัลแกเรีย ตำรวจไม่ได้ให้ความคุ้มครองอย่างเพียงพอต่อพวกเขาซึ่งตกเป็นเป้าหมายของการโจมตีโดยผู้ชุมนุมฝ่ายต่อต้าน⁵⁰ แม้แต่ในประเทศซึ่งมีกฎหมายคุ้มครองสิทธิของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ เช่น สเปน⁵¹ การชุมนุมเรียกร้องสิทธิของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศก็ยังคงต้องเผชิญกับความเสี่ยง เนื่องจากที่ผ่านมามีการแสดงความเห็นในเชิงเกลียดกลัวคนรักเพศเดียวกันและคนข้ามเพศเพิ่มขึ้น

การเข้าร่วมชุมนุมสาธารณะ ยังอาจส่งผลให้เกิดการปราบปรามที่รุนแรงขึ้นต่อบุคคลที่ต้องเผชิญการเลือกปฏิบัติในรูปแบบอื่นอยู่แล้ว (โดยเฉพาะเมื่อเป็นปัญหาที่ทับซ้อนกัน) ตัวอย่างเช่น หากพวกเขาเป็นทั้งชนพื้นเมืองหรือเป็นผู้ที่ต้องการปฏิรูป ผู้ที่เป็นทั้งชนกลุ่มน้อยชาติพันธุ์และศาสนา เป็นคนย้ายถิ่นฐาน หรือเป็นผู้ที่ถูกเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งสถานะ วรณะ และอาชีพ ในเดือนมิถุนายน 2565 ชนเผ่ามาซาซในแคนซัสเนีย ได้รวมตัวชุมนุมประท้วงในประเด็นเรื่องการแบ่งพื้นที่ของบรรพบุรุษ เพื่อให้บริษัทเอกชนใช้ประโยชน์ ซึ่งเป็นการดำเนินงานโดยไม่เคารพต่อความยินยอมของชุมชน การแจ้งให้ทราบล่วงหน้าและอิสระในการตัดสินใจ พวกเขาต้องเผชิญกับการปราบปรามที่รุนแรงของเจ้าหน้าที่ มีการใช้ทั้งกระสุนจริงและแก๊สน้ำตากับผู้ชุมนุม ส่งผลให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บ 30 คน และถูกควบคุมตัวอีกหลายสิบคนโดยไม่มีการแจ้งข้อหา⁵²

⁴⁴ แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล, เม็กซิโก: ความโกรธเคืองของผู้หญิง: การสร้างภาพร้ายและความรุนแรงต่อผู้ชุมนุมหญิง (Index: AMR 41/3724/2021), 3 มีนาคม 2564, [amnesty.org/en/documents/amr41/3724/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/amr41/3724/2021/en/)

⁴⁵ แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล, “ทำไมเราจึงต้องสนับสนุนผู้หญิง 14 คนที่มุ่งมั่นต่อต้านความเกลียดชังในโปแลนด์”, 13 กุมภาพันธ์ 2562, [amnesty.org/en/latest/campaigns/2019/02/14-women-fighting-hate-in-poland/](https://www.amnesty.org/en/latest/campaigns/2019/02/14-women-fighting-hate-in-poland/); แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล, “เพราะยื่นหยัดต่อต้านความเกลียดชังจึงตกเป็นเหยื่อการกดขี่และการดำเนินคดี”, 30 พฤศจิกายน 2561, [amnesty.org/en/latest/news/2018/11/beaten-and-prosecuted-for-standing-up-to-hate/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2018/11/beaten-and-prosecuted-for-standing-up-to-hate/); แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล, “วันแห่งความยุติธรรมในโปแลนด์มาถึงแล้วสำหรับนักเคลื่อนไหวที่ต่อต้านลัทธิฟาสซิสต์”, 30 มกราคม 2563, [amnesty.org/en/latest/news/2020/06/a-rainbow-coloured-thread/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/06/a-rainbow-coloured-thread/)

⁴⁶ แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล, “เส้นสายที่ดกทอของสายรุ้ง”, 26 มิถุนายน 2563, [amnesty.org/en/latest/news/2020/06/a-rainbow-coloured-thread/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/06/a-rainbow-coloured-thread/)

⁴⁷ แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล, ตุรเคีย: ผู้ชุมนุมประท้วงในการเดินขบวนไพรด์โดยสงบที่อิสตันบูลตกเป็นเหยื่อการใช้กำลังที่มีขอบด้วยกฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจ (Index: EUR 44/4362/2021), 29 มิถุนายน 2564, [amnesty.org/en/documents/eur44/4362/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/eur44/4362/2021/en/); แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล, “ตุรเคีย: นักกิจกรรมในกว่า 40 ประเทศเรียกร้องให้ยกฟ้องคดีต่อนักศึกษาที่ถูกจำคุกสามปีจากการฉลองงานไพรด์”, 6 ตุลาคม 2564, [amnesty.org/en/latest/news/2021/10/turkey-activists-in-more-than-40-countries-demand-acquittal-of-students-facing-three-years-in-jail-for-celebrating-pride/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/10/turkey-activists-in-more-than-40-countries-demand-acquittal-of-students-facing-three-years-in-jail-for-celebrating-pride/); แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล, “ตุรเคีย: ยินดีกับการยกฟ้องคดีต่อผู้เข้าร่วมงานไพรด์ ‘ชัยชนะซึ่งดูเหมือนว่าไม่จำเป็นเลย’”, 8 ตุลาคม 2564, [amnesty.org/en/latest/news/2021/10/turkey-welcome-acquittal-of-all-pride-participants-a-victory-that-should-never-have-been-necessary/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/10/turkey-welcome-acquittal-of-all-pride-participants-a-victory-that-should-never-have-been-necessary/)

⁴⁸ Balkan Insight, “หนึ่งในสามของโปแลนด์ประกาศ ‘พื้นที่ปลอดผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ’”, 25 กุมภาพันธ์ 2563, [balkaninsight.com/2020/02/25/a-third-of-poland-declared-lgbt-free-zone/](https://www.balkaninsight.com/2020/02/25/a-third-of-poland-declared-lgbt-free-zone/)

⁴⁹ แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล, “ปารากวัย: แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล ดำเนินการฐานไปชอบด้วยรัฐธรรมนูญต่อมติที่เลือกปฏิบัติกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ”, 14 ตุลาคม 2562, [amnesty.org/en/latest/news/2019/10/paraguay-resoluciones-discriminatorias-contras-personas-lgbti-2/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/10/paraguay-resoluciones-discriminatorias-contras-personas-lgbti-2/); แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล, “ปารากวัย: Acción de Inconstitucionalidad contra Resoluciones 036 y 3076 de 2019 (Index: AMR 46/1203/2019), 14 ตุลาคม 2562, [amnesty.org/en/documents/amr46/1203/2019/es/](https://www.amnesty.org/en/documents/amr46/1203/2019/es/)

⁵⁰ ไบรดู บัลแกเรีย ข้อมูลในแอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล, รายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนทั่วโลก ประจำปี 2564/2565 ของแอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล (Index: POL 10/4870/2022), 29 มีนาคม 2565, [amnesty.org/en/documents/pol10/4870/2022/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/pol10/4870/2022/en/)

⁵¹ El Diario, “La paradoja LGTBI en España: líder en avances sociales pero escenario de crueles agresiones homófobas”, 7 กันยายน 2564, [eldiario.es/sociedad/paradoja-lgtbi-espana-lider-avances-sociales-escenario-cruels-agresiones-homofobas_1_8280429.html](https://www.eldiario.es/sociedad/paradoja-lgtbi-espana-lider-avances-sociales-escenario-cruels-agresiones-homofobas_1_8280429.html)

⁵² แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล, “แทนซาเนีย: ยุติปฏิบัติการความมั่นคงที่ทารุณในโลลิโองโด”, 15 มิถุนายน 2565, [amnesty.org/en/latest/news/2022/06/tanzania-halt-brutal-security-operation-in-loliondo/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/06/tanzania-halt-brutal-security-operation-in-loliondo/)

⁵³ แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล, ฝรั่งเศส: ตำรวจพยายามปราบปรามการชุมนุมประท้วงของนักฟุตบอลหญิงที่ต่อต้านสมาชิกรัฐสภา เป็นความพยายามล่าสุดเพื่อขัดขวางผู้หญิงมุสลิมด้านการกีฬา (Index: EUR 21/5226/2022), 10 กุมภาพันธ์ 2565, [amnesty.org/en/documents/eur21/5226/2022/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/eur21/5226/2022/en/)

ฝรั่งเศส: นักฟุตบอลหญิงมุสลิมถูกห้ามไม่ให้เข้าร่วมการชุมนุมประท้วง

ในเดือนกุมภาพันธ์ 2565 ตัวแทนของกลุ่มนักฟุตบอลหญิงมุสลิมที่มีชื่อว่า Les Hijabeuses แจ้งต่อหน่วยงานตำรวจ (Préfecture) ว่าจะจัดการชุมนุมใกล้กับรัฐสภาฝรั่งเศส พวกเธอวางแผนระดมกำลังเพื่อต่อต้านการแก้ไขกฎหมาย ซึ่งสนับสนุนนโยบายที่เป็นการเลือกปฏิบัติของสมาคมฟุตบอลฝรั่งเศส สั่งห้ามผู้หญิงที่สวมผ้าคลุมศีรษะลงแข่งขันในรายการฟุตบอล

หนึ่งวันก่อนการชุมนุม ตำรวจมีคำสั่งห้ามการชุมนุมประท้วงดังกล่าว อ้างข้อกังวลเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของผู้ชุมนุมหญิง โดยมีมติอธิบายอย่างไม่เป็นธรรมว่า การรณรงค์ของผู้หญิงกลุ่มนี้ เป็นส่วนหนึ่งของข้อพิพาทระหว่างผู้สนับสนุน ‘การเมืองอิสลาม’ และระบอบประชาธิปไตยทางศาสนา กับผู้ที่เคารพคุณค่าของสาธารณรัฐฝรั่งเศสรวมถึงความเท่าเทียมระหว่างเพศ ทั้งยังมีการอธิบายว่าการรวมตัวของผู้หญิงกลุ่มนี้มีลักษณะที่ต่อต้านสังคมและมีความรุนแรง

เหตุผลที่ทางการใช้อ้างเพื่อออกคำสั่งห้าม ถือเป็นเรื่องไม่จำเป็น ไม่ได้สัดส่วน หรือไม่ชอบธรรม ในแง่ของพันธกรณีที่รัฐจะต้องคุ้มครองสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบ และมีพื้นฐานจากแนวคิดที่มุ่งสร้างการตีตราอันเนื่องมาจากอคติ ศาลปกครองจึงได้วินิจฉัยให้ยกเลิกคำสั่งของตำรวจ แต่ถึงตอนนั้นก็มีการประกาศยกเลิกการชุมนุมไปแล้ว⁵³

บ่อยครั้งที่ทางการมักตีตราว่าผู้ชุมนุมเป็น “ผู้ก่อการร้าย” “ผู้ก่อความวุ่นวาย” “ผู้สร้างปัญหา” หรือ “อาชญากร” การตีตราเช่นนี้เป็นการลดความชอบธรรมของผู้ชุมนุมและข้อเรียกร้องของพวกเขา และยังสนับสนุนการปราบปรามที่ใช้ความรุนแรงของเจ้าหน้าที่ และการโจมตีทำร้ายของบุคคลทั่วไป ตัวอย่างในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา มีการใช้ถ้อยคำอย่างเช่น “อันธพาล” เพื่อสร้างภาพร้ายให้กับคนผิวดำ ที่ชุมนุมประท้วงต่อต้านการเหยียดเชื้อชาติในสหรัฐ โดยการบรรยายว่าพวกเขาเป็นพวกรุนแรง⁵⁴ ชาวปาเลสไตน์ที่เข้าร่วมการชุมนุมถูกจับกุมเนื่องจากดูหมิ่นตำรวจ หรือจากการ “เข้าร่วมชุมนุมที่ผิดกฎหมาย” ซึ่งเป็นความพยายามที่จะปิดปากคนที่กล้าออกมาประณามการเลือกปฏิบัติและการกดขี่อย่างเป็นระบบจนถึงขั้นเป็นลัทธิเหยียดผิวของอิสราเอล⁵⁵

หลายคนที่ต้องเผชิญกับการเลือกปฏิบัติเพราะเป็นคนจน หรือถูกกีดกันทางสังคมและเศรษฐกิจ ก็ไม่สามารถเข้าร่วมการชุมนุมประท้วงได้เช่นกัน ทั้งนี้รวมถึงคนจนหรือคนที่มืองานทำแบบชั่วคราว คนที่ต้องแบกภาระในการดูแลโดยไม่ได้รับค่าตอบแทน หรือคนที่ไม่มีความสามารถที่จะเดินทางไปยังสถานที่ชุมนุมได้ และคนที่ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมการชุมนุม เราจึงต้องตระหนักว่าเราอาจไม่ได้ยินเสียงบางเสียงในระหว่างการชุมนุมเพราะการเลือกปฏิบัติอย่างเป็นระบบ และการผลักให้กลายเป็นกลุ่มคนชายขอบ ซึ่งเป็นอุปสรรคที่สำคัญ

⁵⁴ ในบางประเทศ คำบรรยายเหล่านี้ถูกใช้เพื่อโจมตีทางเชื้อชาติต่อคนผิวดำ และผู้ออกมาชุมนุมต่อต้านการเหยียดเชื้อชาติ: NBC News, “‘ไม่ใช่เรื่องบังเอิญ’: การใช้คำที่ไม่ถูกต้องว่า ‘อันธพาล’ เป็นสิ่งที่ถูกใช้มานานแล้วเพื่อสร้างภาพร้ายของขบวนการสิทธิพลเมือง”, 27 กันยายน 2563, [nbcnews.com/news/us-news/not-accident-false-thug-narratives-have-long-been-used-discredit-n1240509](https://www.nbcnews.com/news/us-news/not-accident-false-thug-narratives-have-long-been-used-discredit-n1240509)

⁵⁵ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “ตำรวจอิสราเอลใช้วิธีจับกุมที่เลือกปฏิบัติ การทรมานและการใช้กำลังอย่างมิชอบด้วยกฎหมายต่อชาวปาเลสไตน์”, 24 มิถุนายน 2564, [amnesty.org/en/latest/news/2021/06/israeli-police-targeted-palestinians-with-discriminatory-arrests-torture-and-unlawful-force/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/06/israeli-police-targeted-palestinians-with-discriminatory-arrests-torture-and-unlawful-force/); แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *ลัทธิเหยียดผิวของอิสราเอลต่อชาวปาเลสไตน์: ระบบการครอบงำที่การุณและอาชญากรรมต่อมนุษยชาติ* (MDE 15/5141/2022), 1 กุมภาพันธ์ 2565, [amnesty.org/en/documents/mde15/5141/2022/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/mde15/5141/2022/en/)

5. การชุมนุมประท้วง ภายใต้การถูกโจมตี

หลายปีที่ผ่านมา แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล⁵⁶ และอีกหลายหน่วยงาน⁵⁷ ได้ประณามถึงความจริงที่ว่าพื้นที่ที่ปลอดภัยและเอื้ออำนวยให้ภาคประชาสังคมเท่าที่จำเป็น กำลังถูกคุกคามและหดตัวลงอย่างต่อเนื่องทั่วโลก รัฐบาล กลุ่มติดอาวุธ บริษัท และหน่วยงานที่มีอำนาจซึ่งเชื่อว่าผลประโยชน์ของตนกำลังถูกคุกคาม ได้จัดทำและพัฒนายุทธวิธี รวมถึงเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อปิดปากและปราบปรามผู้ชุมนุมและผู้ที่มีความเห็นต่าง โดยเฉพาะนักปกป้องสิทธิมนุษยชนและผู้ทวิภาคีวิจารณ์ มีการนำมาตรการต่างๆ มาใช้ รวมถึงมาตรการที่ส่งผลร้ายแรงที่สุด กฎหมายที่จำกัดสิทธิในเสรีภาพการแสดงออก การสมาคม และการชุมนุมโดยสงบ การใช้ความรุนแรงทำร้ายบุคคลและกลุ่มที่ใช้สิทธิของตน การข่มขู่ การใส่ร้ายป้ายสี และการสร้างการตีตรา การเอาผิดทางอาญาและการสอดแนมข้อมูล ซึ่งล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อระบบและการทำงานของระบบและการกีดกัน

การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในช่วงต้นปี 2563 ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับข้อจำกัดการหดตัวของพื้นที่ภาคประชาสังคม และถูกใช้เป็นข้ออ้างโดยรัฐบาลหลายแห่งเพื่อจำกัดพื้นที่พลเมืองยึดอำนาจให้อยู่ในมือของพวกเขาและปราบปรามเสียงวิจารณ์⁵⁸

ขณะที่ขบวนการประชาชนได้ชุมนุมประท้วงต่อต้านความไม่เท่าเทียมที่เพิ่มขึ้น การทุจริต ความเสื่อมโทรมด้านสิ่งแวดล้อมหรือการลายนวลพันธุ์ รัฐบาลได้ตอบโต้ด้วยการใช้กำลังและการปราบปรามที่มากขึ้น หลายประเทศยังคงกำหนดให้แกนนำต้องขออนุญาตล่วงหน้าก่อนการจัดการชุมนุมประท้วง และมักจะถูกปฏิเสธไม่ให้จัดการชุมนุม มีการกำหนดมาตรการจำกัดเกี่ยวกับเวลา สถานที่ และพฤติการณ์ของการชุมนุมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยนำมาใช้กับกลุ่มที่ต้องการชุมนุม มาตรการจำกัดเนื่องจากโรคโควิด-19 ยังถูกนำมาใช้อย่างเลือกปฏิบัติ เพื่อ

ปิดกั้นขบวนการชุมนุม นักปกป้องสิทธิมนุษยชนต้องเผชิญกับการคุกคามที่เพิ่มขึ้นในบริบทของการชุมนุมโดยสงบ ทั้งในฐานะแกนนำผู้จัดการชุมนุมและผู้เข้าร่วมการชุมนุม

ยุทธวิธีที่ใช้ควบคุมการชุมนุมประท้วง ยังคงเป็นหนึ่งในภัยคุกคามสำคัญต่อการใช้สิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบ ปลอดภัย และอย่างเสรี รัฐบาลหลายแห่งได้หันมาใช้กำลังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย การข่มขู่ และการจับกุมโดยพลการ กองกำลังความมั่นคงได้ใช้กำลังเพิ่มขึ้นเพื่อปราบปรามการชุมนุม และมักใช้อาวุธปืนและอาวุธที่ไม่รุนแรงถึงชีวิตอย่างมิชอบ รวมทั้งการใช้แก๊สน้ำตา และกระสุนยาง ส่งผลให้เกิดการสังหารโดยมิชอบด้วยกฎหมายต่อบุคคลหลายร้อยคน และทำให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บอีกเป็นจำนวนมาก ที่ผ่านมายังมีแนวโน้มของการใช้กำลังแบบทหารในการรับมือการชุมนุม รวมทั้งการใช้กำลังทหาร อุปกรณ์และยุทธวิธีแบบทหารเพื่อควบคุมการชุมนุม

การใช้เทคโนโลยีรูปแบบใหม่เพื่อควบคุมการชุมนุม รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีจดจำใบหน้าและการสอดแนมข้อมูลในรูปแบบอื่น ส่งผลให้เกิดความหวาดกลัวทั่วโลก⁵⁹ ในขณะที่ประชาชนเริ่มใช้เครื่องมือทางดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตมากขึ้นในการจัดการชุมนุมและการใช้สิทธิมนุษยชนของตน บริษัทเทคโนโลยีก็เริ่มมีบทบาทสำคัญมากขึ้นในการช่วยให้บุคคลสามารถเข้าร่วมการชุมนุม จัดตั้งและทำการชุมนุมได้ ทั้งในทางออฟไลน์และออนไลน์ แต่บริษัทบางแห่งก็มีส่วนร่วมในสถานการณ์ที่เป็นการจำกัดสิทธิเหล่านี้ รวมทั้งการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีและสเปซแวร์เพื่อการสอดแนมข้อมูลรายบุคคล การอนุญาตให้มีการคุกคามทางออนไลน์ และปล่อยให้มีการใช้คำพูดที่สร้างความเกลียดชังอย่างกว้างขวาง และร่วมมือกับรัฐบาลในการตัดสัญญาณอินเทอร์เน็ตและการเซ็นเซอร์ เพื่อขัดขวางไม่ให้บุคคลรวมตัวหรือแชร์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติมิชอบระหว่างการชุมนุมประท้วง

⁵⁶ ยกตัวอย่างเช่น : แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, รายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนทั่วโลก ประจำปี 2564/2565 ของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, (Index: POL 10/4870/2022), 29 มีนาคม 2565, [amnesty.org/en/documents/pol10/4870/2022/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/pol10/4870/2022/en/) รวมทั้งรายงานประจำปีก่อนหน้านี้; แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, นักปกป้องสิทธิมนุษยชนกำลังถูกคุกคาม - พื้นที่ของภาคประชาสังคมที่หดตัวลง (Index: ACT 30/6011/2017), 16 พฤษภาคม 2560, [amnesty.org/en/documents/act30/6011/2017/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/act30/6011/2017/en/); แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, กฎหมายที่ออกแบบมาเพื่อปิดปาก: การปราบปรามระดับโลกต่อหน่วยงานภาคประชาสังคม (Index: ACT 30/9647/2019), 21 กุมภาพันธ์ 2562, [amnesty.org/en/documents/act30/9647/2019/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/act30/9647/2019/en/); แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, ถูกปิดปากและได้รับข้อมูลเท็จ: เสรีภาพในการแสดงออกตกอยู่ในอันตรายท่ามกลางโรคโควิด-19 (Index: POL 30/4751/2021), 19 ตุลาคม 2564, [amnesty.org/en/documents/pol30/4751/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/pol30/4751/2021/en/)

⁵⁷ ตัวอย่างเช่น : ฟูรายงานพิเศษแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบและการสมาคม, รายงาน: คู่มือของสิทธิมนุษยชนในบริบทของการชุมนุมโดยสงบท่ามกลางสถานการณ์การกักกัน, 16 พฤษภาคม 2565, UN Doc. A/HRC/50/42; Civicus Monitor, ICNL Civic Freedom Monitor, และอื่นๆ อีกมากมาย

⁵⁸ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, กล้ายืนหยัดเพื่อสิทธิมนุษยชนท่ามกลางโรคระบาด (Index: ACT 30/2765/2020), 6 สิงหาคม 2563, [amnesty.org/en/documents/act30/2765/2020/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/act30/2765/2020/en/)

⁵⁹ โปรดดู แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล การตรวจค้น #Banthescan

5.1 แนวโน้มต่อการปราบปรามการชุมนุมประท้วง และการใช้กำลัง

มิติน้ำมันคง

ความมั่นคงสาธารณะมักถูกใช้โดยรัฐบาลเพื่อเป็นเหตุผลสำคัญในการจำกัดการชุมนุมโดยสงบ ทางด้านนักได้แย้งว่าการชุมนุมประท้วงเป็นภัยคุกคามต่อความสงบเรียบร้อย อาจถูกใช้เพื่อโค่นล้มรัฐบาล หรืออาจถึงขั้นเป็นภัยคุกคามของ “ผู้ก่อการร้าย” เป็นการทำลายความชอบธรรมของผู้ชุมนุมโดยสงบ โดยการป้ายสีว่าพวกเขาเป็นภัยคุกคามต่อบุคคลอื่น ในทางกลับกันเหตุผลเช่นนี้ยังสนับสนุนแนวทางที่ไม่มีความอดกลั้น และสนับสนุนการใช้กฎหมายความมั่นคงที่มีบทลงโทษรุนแรง หรือกฎหมายที่มีเนื้อหากว้างและคลุมเครือ และสามารถใช้อย่างมีขอบ

ต่อผู้ชุมนุมประท้วงได้ การอธิบายว่าการชุมนุมเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคง ส่งผลให้เกิดการควบคุมอย่างเข้มงวด ตัวอย่างเช่น การใช้กำลังอย่างมีขอบด้วยกฎหมายและการจับกุมโดยพลการ หรือการตรึงกำลังตำรวจเพื่อสร้างภาพที่น่ากลัว ทั้งในแง่จำนวนของตำรวจและอุปกรณ์ที่ใช้ อีกทั้งยังสร้างความชอบธรรมให้กับมาตรการป้องกันและการขัดขวาง เช่น การปฏิเสธไม่อนุญาตให้มีการชุมนุมประท้วง ยุทธวิธีการตั้งด่านตรวจและค้นตัวบุคคล การพยากรณ์อาชญากรรมล่วงหน้า การจับกุมเพื่อเผาระวังหรือป้องกัน และการสอดแนมข้อมูล

ฮ่องกง: กฎหมายความมั่นคงแห่งชาติ ถูกใช้ดำเนินคดีกับผู้จัดพิธีรำลึก การปราบปรามที่จตุรัสเทียนอันเหมิน ปี 2532

โจวฮังตง ทนายความสิทธิมนุษยชนและนักกิจกรรมด้านสิทธิแรงงาน ถูกดำเนินคดีในข้อหา “ยุยงให้ล้มล้างระบอบการปกครอง” ตามกฎหมายความมั่นคงแห่งชาติ ในเดือนกันยายน 2564 และอาจได้รับโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี เธอและแกนนำคนอื่นของแนวร่วมฮ่องกงสนับสนุนขบวนการประชาธิปไตยสากลของจีน (กลุ่มแนวร่วม) ตกเป็นเป้าหมายเพียงเพราะการจัดพิธีรำลึกอย่างสงบต่อการปราบปรามที่จตุรัสเทียนอันเหมินเมื่อปี 2532

ในเดือนมิถุนายน 2563 มีการลงมติรับรองและประกาศใช้กฎหมายของสาธารณรัฐประชาชนจีนในฮ่องกงเพื่อคุ้มครองความมั่นคงของรัฐในเขตบริหารพิเศษฮ่องกง (Hong Kong national security law - NSL) กฎหมายความมั่นคงนี้ส่งผลกระทบโดยทันทีและอย่างกว้างขวาง เป็นการขยายนิยามของคำว่า “ความมั่นคงของรัฐ” ให้เป็นไปตามที่รัฐบาลกลางของจีนกำหนด โดยปราศจากความชัดเจนและการคาดการณ์ได้ทางกฎหมาย และได้ถูกใช้โดยพลการเพื่อจำกัดสิทธิในเสรีภาพการแสดงออก การชุมนุมโดยสงบ และการสมาคม และเพื่อปราบปรามผู้เห็นต่างและการต่อต้านทางการเมือง

เพียงแค่ว่ากล่าวหาพรรคการเมือง นักวิชาการ องค์กรภาคประชาสังคม และบุคคลใดๆ ที่วิจารณ์หรือดูหมิ่นว่าวิจารณ์รัฐบาลและระบบการเมืองปัจจุบันในฮ่องกง ว่ากระทำการที่คุกคามต่อความมั่นคงของรัฐ ทางด้านก็สามารถใช้เป็นเหตุผลเพื่อเซ็นเซอร์ คุณค่า จับกุมและดำเนินคดี แม้การกระทำเหล่านั้นของรัฐบาลจะละเมิดสิทธิมนุษยชน นิยามที่กว้างขวางอย่างมากของกฎหมายความมั่นคงแห่งชาติให้อำนาจอย่างเสรีกับทางการในการสั่งปิดปากผู้เห็นต่างและปราบปรามองค์กรภาคประชาสังคม

รัฐบาลฮ่องกงได้ใช้กฎหมายมากขึ้นเพื่อเอาผิดกับการทำงานขององค์กรภาคประชาสังคม กล่าวหาว่านักกิจกรรมและกลุ่มต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ว่า “สมคบคิดกับกองกำลังต่างประเทศ” แม้ว่าพวกเขาจะร่วมมือกับนานาชาติหรือทำกิจกรรมระหว่างประเทศโดยสงบก็ตาม⁶⁰

⁶⁰ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, ฮ่องกง: ข้อมูลเพิ่มเติม: ผู้ถูกคุมขังในฐานะแกนนำจัดพิธีรำลึก 4 มิถุนายน ถูกดำเนินคดีเพิ่ม: โจวฮังตง (Index: ASA 17/5555/2022), 3 พฤษภาคม 2565, [amnesty.org/en/documents/asa17/5555/2022/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/asa17/5555/2022/en/)

การเน้นมิติด้านความมั่นคงที่นำมาใช้กับการชุมนุมประท้วง มักสร้างความเสียหายเป็นอย่างมาก เนื่องจากส่งผลให้มีการใช้กฎหมายและการเลือกปฏิบัติ ส่งผลกระทบต่อคนบางกลุ่ม มากกว่าคนอื่น ๆ เช่น ผู้หญิง ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ คนต่างเชื้อชาติ ชนกลุ่มน้อยที่ถูกเลือกปฏิบัติ ผู้อพยพและบุคคลอื่นๆ ตัวอย่างเช่น ใน**ฝรั่งเศส** การศึกษาในเชิงปริมาณชี้ว่า ผู้ชาย และเด็กผู้ชายที่ถูกมองว่าเป็นคนผิวดำหรือมีเชื้อสายอาหรับ มักตกเป็นเป้าหมายของการเรียกให้หยุดตรวจ ในขณะที่ข้อมูลในเชิงคุณภาพระบุถึงผลกระทบที่ร้ายแรงจากการควบคุมมวลชน

อย่างเลือกปฏิบัติ รวมทั้งที่เกิดขึ้นกับเด็กที่มีอายุเพียง 12 ปี⁶¹ ใน**โคลอมเบีย** ปี 2564 การให้ข้อมูลที่สร้างการตีตราของหน่วยงานรัฐในเมืองกาลี ส่งผลให้ตำรวจตอบโต้โดยใช้กำลังที่ไม่ได้สัดส่วนและรุนแรง โดยมีเป้าหมายเป็นเยาวชนที่ไม่มีอาวุธ ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีเชื้อสายแอฟริกาและมาจากครอบครัวยากจน และมีเป้าหมายเป็นชนพื้นเมือง ซึ่งในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา กลุ่มคนเหล่านี้มักได้รับผลกระทบจากการขัดแย้งกันด้วยอาวุธ และการไม่ได้รับความคุ้มครองจากรัฐ⁶²

อินเดีย: กฎหมายที่มีบทลงโทษรุนแรง ถูกใช้กับผู้ชุมนุมโดยสงบ

กฎหมายที่มีบทลงโทษรุนแรง โดยเฉพาะกฎหมายป้องกัน (การดำเนินงาน) ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (Unlawful Prevention Activities Act - UAPA) เพื่อต่อต้านการก่อการร้าย⁶³ และความผิดฐาน “**ยุยงปลุกปั่น**” ได้ถูกใช้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเอาผิดกับผู้ชุมนุมโดยสงบ นักข่าว และนักปกป้องสิทธิมนุษยชนในอินเดีย กระบวนการสอบสวนที่ล่าช้า และเงื่อนไขการประกันตัวที่เข้มงวดอย่างมากตามกฎหมายเหล่านี้ ส่งผลให้นักปกป้องสิทธิมนุษยชนและบุคคลที่ออกมาวิจารณ์ อาจต้องติดคุกหลายปีอย่างไม่เป็นธรรมระหว่างรอการพิจารณาคดี

ผู้ที่ถูกจับกุมตามอำนาจของกฎหมาย UAPA ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา และผู้ที่ไม่สามารถขอประกันตัวได้เป็นเวลานาน รวมถึงนักกิจกรรม 11 คนที่เรียกร้องสิทธิของชุมชนดาลิต และอาทิวาสี พวกเขาถูกกล่าวหาว่ายุยงให้เกิดการก่อจลาจลที่เมืองกิมคอเรกานี⁶⁴ ผู้ชุมนุมประท้วงต่อต้านการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยเรื่องสัญชาติที่มีการเลือกปฏิบัติ⁶⁵ และนักปกป้องสิทธิมนุษยชนซึ่งเปิดโปงการละเมิดสิทธิมนุษยชนในแคว้นจัมมูและแคชเมียร์ อย่างเช่น คูราม ปาร์เวซ ซึ่งถูกควบคุมตัวตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2564⁶⁶

ในปี 2564 ทิชา ราวี เยาวชนนักกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศ ถูกจับกุมในข้อหา “**ยุยงปลุกปั่น**” ซึ่งเป็นกฎหมายตั้งแต่ยุคอาณานิคม จากการแชร์เอกสารในกูเกิล เพื่อสนับสนุนการชุมนุมประท้วงของเกษตรกรที่ต่อต้านกฎหมายปฏิรูปเกษตรกรฉบับใหม่ในอินเดีย⁶⁷

⁶¹ ด้วยเหตุดังกล่าว แอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล และหน่วยงานอื่นๆ จึงได้ฟ้องคดีแบบกลุ่มต่อรัฐฝรั่งเศส ซึ่งไม่ได้ดำเนินการเพื่อป้องกันและเยียวยาการเลือกปฏิบัติทางชาติพันธุ์: แอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล, “ฝรั่งเศส: การฟ้องคดีแบบกลุ่มเพื่อต่อต้านการเลือกปฏิบัติทางชาติพันธุ์ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติอย่างเป็นระบบ”, 22 กรกฎาคม 2564, [amnesty.org/en/latest/news/2021/07/france-class-action-lawsuit-against-ethnic-profiling-filed-over-systemic-racial-discrimination-2/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/07/france-class-action-lawsuit-against-ethnic-profiling-filed-over-systemic-racial-discrimination-2/)

⁶² แอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล, **โคลอมเบีย: กาลี: ในศูนย์กลางการปราบปราม: การละเมิดสิทธิมนุษยชนในระหว่างการนัดหยุดงานระดับชาติปี 2564 ที่เมืองกาลี โคลอมเบีย** (Index: AMR 23/4405/2021), 30 กรกฎาคม 2564, [amnesty.org/en/documents/amr23/4405/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/amr23/4405/2021/en/)

⁶³ โปรดดู ข้อกังวลของแอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนลในจดหมายถึงผู้ชำนาญการอิสระแห่งสหประชาชาติ วันที่ 6 พฤษภาคม 2563

⁶⁴ แอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล, **อินเดีย: การปราบปรามผู้เห็นต่างยังคงเกิดขึ้นท่ามกลางโรคโควิด-19** (Index: ASA/20/2174/2020), 20 เมษายน 2563, [amnesty.org/en/documents/asa20/2174/2020/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/asa20/2174/2020/en/)

⁶⁵ แอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล, **อินเดีย: ผู้ชุมนุมถูกจับกุมจากการต่อต้านกฎหมายที่เหยียดเชื้อชาติ** (Index: ASA 20/2269/2020), 5 พฤษภาคม 2563, [amnesty.org/en/documents/asa20/2269/2020/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/asa20/2269/2020/en/)

⁶⁶ แอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล และ Civicus, **แถลงการณ์ร่วม: “คูราม ปาร์เวซ: นักปกป้องสิทธิมนุษยชนชาวอินเดีย ถูกควบคุมตัวโดยพลการในข้อหาที่ปราศจากมูลความจริงครบ 150 วัน”**, 25 เมษายน 2565, bit.ly/3bZ9Twp

⁶⁷ BBC, “ทิชา ราวี: นักกิจกรรมชาวอินเดียถูกคุมขังเนื่องจากเชื่อมโยงกับเกรตา กูนิเบิร์ก”, 15 กุมภาพันธ์ 2564, [bbc.co.uk/news/world-asia-india-56068522](https://www.bbc.co.uk/news/world-asia-india-56068522)

การใช้กำลังแบบทหาร

นับตั้งแต่ต้นทศวรรษ 2000 แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลได้บันทึกข้อมูลการใช้กำลังแบบทหารที่เพิ่มขึ้นในการบังคับใช้กฎหมาย และมีการนำมาใช้กับการชุมนุมประท้วงในรูปแบบต่างๆ รัฐบาลได้ตรึงกำลังทหารในหลายกรณีเพื่อควบคุมการชุมนุม ในกรณีอื่นๆ เจ้าหน้าที่ตำรวจปรากฏตัวในชุดปราบจลาจลเต็มรูปแบบ โดยมีอาวุธและอุปกรณ์ที่คล้ายกับทหาร ทั้งรถหุ้มเกราะ เครื่องบินที่ใช้ในกองทัพ โดรนเพื่อการสอดแนมข้อมูล อาวุธปืนและอาวุธร้ายแรงอื่นๆ ระเบิดเสียง และปืนใหญ่ที่สร้างเสียงดัง

เม็กซิโก: การใช้กำลังแบบทหารในความมั่นคงสาธารณะ

เม็กซิโกเริ่มทำ “สงครามปราบปรามยาเสพติด” ที่นองเลือดในปี 2549 โดยมีการใช้กำลังทหารเพื่อปราบปรามกลุ่มอาชญากรรม และทำหน้าที่ควบคุมมวลชน ซึ่งปกติควรเป็นหน้าที่ของตำรวจฝ่ายพลเรือน ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา จึงมีผู้ถูกสังหารกว่า 200,000 คนในเม็กซิโก อีกหลายพันคนถูกบังคับให้สูญหาย และได้เกิดการปฏิบัติมิชอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างกว้างขวาง รวมทั้งการทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้ายอื่นๆ การล่อยนพลพันพิตรยังคงเกิดขึ้นทั่วไปกับผู้กระทำผิดเหล่านี้

ในปี 2562 รัฐบาลได้จัดตั้งกองกำลังตำรวจชุดใหม่ที่มีรูปแบบเหมือนทหาร ชื่อว่า กองกำลังพิทักษ์ชาติ พร้อมกับตรึงกำลังทหารบนท้องถนน จนถึงเดือนกรกฎาคม 2563 กองกำลังพิทักษ์ชาติประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ประมาณ 90,000 นาย โดยกว่า 60,000 นายเป็นการโอนย้ายกำลังพลมาจากกองทัพบกและกองทัพเรือ⁶⁹ แม้ว่าทางการพยายามสร้างภาพว่ากองกำลังพิทักษ์ชาติเป็นกองกำลังชุดใหม่ของพลเรือนที่ดูแลงานด้านความมั่นคงสาธารณะ แต่หลายคนตั้งข้อสงสัยสืบเนื่องจาก รูปแบบการฝึกอบรม ยุทธวิธี และอุปกรณ์ที่ใช้

การใช้กำลังแบบทหารในการควบคุมมวลชน เป็นผลที่คาดการณ์ได้จากแนวโน้มของการเน้นมิติด้านความมั่นคง ในขณะที่วัฒนธรรมการควบคุมมวลชนทั่วโลก ดูเหมือนจะถูกนิยามให้มีลักษณะที่แยกเป็น ‘ฝ่ายเรา กับ ฝ่ายเขา’ มากขึ้น มีการสร้างภาพว่าผู้ชุมนุมเป็น “ศัตรูของสาธารณะ” “ผู้ก่อการร้าย” “ผู้ก่อการร้าย” และเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของรัฐโดยรวม ซึ่ง ‘ควร’ ถูกปฏิบัติด้วยความรุนแรง การใช้กำลังแบบทหารในการควบคุมมวลชน ส่งผลในด้านลบและเป็นการส่งสัญญาณที่สร้างความหวาดกลัว กระตุ้นให้เกิดความตึงเครียดต่อผู้ชุมนุม ทำให้เกิดความขัดแย้งและนำไปสู่การควบคุมการชุมนุมด้วยความรุนแรงและก้าวร้าวมากขึ้น กลุ่มคนชายขอบมักตกเป็นเหยื่อของการใช้กำลังแบบทหารในการควบคุมมวลชน ตัวอย่างเช่น ใน**บราซิล** ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา คนในชุมชนแออัดโดยเฉพาะผู้ชายผิวดำ มักได้รับผลกระทบที่รุนแรงจากการควบคุมมวลชน โดยใช้รูปแบบของทหาร⁶⁸

กองกำลังพิทักษ์ชาติมีส่วนเกี่ยวข้องกับการสลายการชุมนุมที่รุนแรงหลายครั้ง และปัจจุบันเป็นกองกำลังความมั่นคงในเม็กซิโกที่ถูกร้องเรียนมากที่สุดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน⁷⁰ ตัวอย่างเช่น ในเดือนกันยายน 2563 แรงงานภาคการเกษตรหลายพันคนจัดการชุมนุมเพื่อประท้วงโครงการเชื่อมลา โบควิลลา ที่รัฐชิวาวา เพื่อปกป้องสิทธิในการเข้าถึงน้ำของตน เจ้าหน้าที่จากกองกำลังพิทักษ์ชาติได้ยิงแก๊สน้ำตาใส่ผู้ชุมนุม ซึ่งมีแต่ไม้ เสา และหินเป็นอาวุธ แต่ผู้ชุมนุมก็ไม่หวาดกลัวและสามารถเข้าบุกยึดเขื่อนได้สำเร็จ กดดันจนทหารต้องล่าถอยไป ช่วงเย็นวันเดียวกัน เจสซิกา ซิลวา และเจม ฮอร์เรส ซึ่งเข้าร่วมการชุมนุมถูกกองกำลังพิทักษ์ชาติยิงใส่รถ ขณะที่กำลังขับกลับบ้าน ส่งผลให้เจสซิกา ซิลวา เสียชีวิตทันที และเจม ฮอร์เรสได้รับบาดเจ็บสาหัส⁷¹

⁶⁸ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, **บราซิล: คุณฆ่าลูกชายฉัน: การขาดกรรมของสารวัตรทหารในเมืองริโอเดอจาเนโร** (Index: AMR 19/2068/2015), 3 สิงหาคม 2558, [amnesty.org/en/documents/amr19/2068/2015/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/amr19/2068/2015/en/)

⁶⁹ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “กองกำลังพิทักษ์ชาติชุดใหม่ของเม็กซิโกละเมิดคำสัญญาที่จะเคารพสิทธิมนุษยชน”, 8 พฤศจิกายน 2563, [amnesty.org/en/latest/news/2020/11/mexicos-national-guard-breaking-vow-respect-human-rights/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/11/mexicos-national-guard-breaking-vow-respect-human-rights/)

⁷⁰ โปรดดู ข้อมูลเกี่ยวกับเม็กซิโกใน: แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, **รายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนทั่วโลก ประจำปี 2564/2565 ของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล**, (Index: POL 10/4870/2022), 29 มีนาคม 2565, [amnesty.org/en/documents/pol10/4870/2022/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/pol10/4870/2022/en/)

⁷¹ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “กองกำลังพิทักษ์ชาติชุดใหม่ของเม็กซิโกละเมิดคำสัญญาที่จะเคารพสิทธิมนุษยชน”, 8 พฤศจิกายน 2563, [amnesty.org/en/latest/news/2020/11/mexicos-national-guard-breaking-vow-respect-human-rights/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/11/mexicos-national-guard-breaking-vow-respect-human-rights/)

นอกเหนือจากปัญหาเรื่องการใช้กำลังแบบทหารในหน่วยงาน ตำรวจปัจจุบันแล้ว โดยทั่วไป รัฐยังมักใช้กำลังทหารโดยตรง ในภารกิจควบคุมฝูงชน เพราะถูกมองว่ามีความดุติกว่า นำเกรงขามกว่า และเพราะในบางประเทศมีการเสนอว่าหน่วยงาน เช่นนี้ถูกริได้น้อยกว่า อีกทั้งยังทำงานได้มีประสิทธิภาพกว่าตำรวจ แต่กองทัพเป็นหน่วยงานที่จัดตั้ง ฝึกอบรม และได้รับอุปกรณ์โดยหลักเพื่องานป้องกันประเทศหรืองานสงคราม ไม่ใช่การให้บริการ และการบังคับใช้กฎหมายกับประชาชน ซึ่งจำเป็นต้องมียุทธวิธี ในการใกล้ชิดและลดความตึงเครียด อุปกรณ์ที่กองกำลังเหล่านี้ ใช้เพื่อควบคุมการชุมนุมมักมีลักษณะไม่เหมาะสมและไม่ได้สัดส่วน รวมถึงอาวุธปืน ระเบิดและรถถัง

ใน**คาซัคสถาน** ประชาชนได้เข้าร่วมการชุมนุมประท้วงครั้งใหญ่ เมื่อต้นปี 2565 เพื่อประท้วงราคาเชื้อเพลิงที่เพิ่มขึ้นและปัญหา การทุจริต ความชะงักงันทางการเมืองและความอยู่ดีศรีมอย่าง กว้างขวาง ทางทหารตอบโต้ผู้ชุมนุมประท้วงอย่างรุนแรง โดยมี เป้าหมายและมุ่งปิดปากนักข่าวและนักกิจกรรม ปราบปรามสิทธิ ในเสรีภาพการแสดงออก และการกระจายของข้อมูลที่เป็นอิสระ มีการตรึงกำลังทหารเพื่อจัดการกับผู้ชุมนุม ขณะที่เริ่มมีการ ทำลายทรัพย์สิน จำนวนผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้น ทหารที่ อยู่บนท้องถนนได้รับคำสั่งให้กราดยิงโดยไม่ต้องแจ้งเตือน ส่งผล ให้มีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก⁷²

นอกจากนั้น ในบางครั้งผู้ชุมนุมยังต้องเข้ารับการพิจารณาคดีใน ศาลทหาร ที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศในขณะที่ ทหารซึ่งถูกกล่าวหาว่าปฏิบัติมิชอบต่อผู้ชุมนุมได้รับการคุ้มครอง จากศาลทหาร ซึ่งขาดความเป็นอิสระและความเป็นกลาง ใน **แคเมอรูน** ผู้สนับสนุนพรรคฝ่ายค้านคนสำคัญ นักปกป้องสิทธิ มนุษยชน ผู้ชุมนุมที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก และสมาชิกขบวนการ ด้านสังคม ถูกปราบปรามเพียงเพราะใช้สิทธิในเสรีภาพการ แสดงออกและการชุมนุมโดยสงบ ในบางกรณีผู้ชุมนุมถูกศาล ทหารสั่งจำคุกหลายปี เช่น กรณีของดอร์เกเลสซี เอนกุสชัน ซึ่งถูกจับจากการชุมนุมครั้งแรกในชีวิตในเดือนกันยายน 2563

การชุมนุมยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นไปโดยสงบแม้มีคำสั่ง ห้ามจากทางการ ถึงอย่างนั้น เจ้าหน้าที่กลับใช้แก๊สน้ำตาและเครื่อง จิตน้ำแรงดันสูง เพื่อสลายการชุมนุม และจับกุมประชาชนกว่า 500 คน ดอร์เกเลสซี เอนกุสชัน ถูกศาลตัดสินจำคุกเป็นเวลา ห้าปีในข้อหา “**ลุกฮือต่อต้าน**” “**กบฏ**” และ “**คุกคามความมั่นคง ของรัฐ**”⁷³

ภูมิศาสตร์การเมือง และผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยที่ ส่งเสริมการใช้กำลังแบบทหารในหน่วยงานตำรวจเช่นกัน โดย ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบ จากแรงกดดันที่เพิ่มขึ้นของภาคเอกชนที่มุ่งแสวงหาตลาดใหม่ และยอดขายอุปกรณ์และอาวุธที่เพิ่มขึ้น หลายประเทศจึงยังคง อนุญาตให้มีการส่งมอบอุปกรณ์แบบที่ทหารใช้ และอาวุธที่ไม่ รุนแรงถึงชีวิตให้กับประเทศที่นำไปใช้เพื่อปราบปรามการชุมนุม ประท้วงและการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ภายหลังการรัฐประหารปี 2564 ใน**เมียนมา** กองทัพใช้กำลัง ที่อันตรายถึงชีวิตกับผู้ชุมนุมโดยสงบโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ส่งผลให้ภายหลังรัฐประหาร มีผู้เสียชีวิตกว่า 1,700 คน และถูกจับ กว่า 13,000 คน นักกิจกรรมและนักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่เป็น พยานรู้เห็นเหตุการณ์ หรือตกเป็นเหยื่อการปฏิบัติมิชอบของ กำลังทหารขณะที่ทำการชุมนุมโดยสงบ การปฏิบัติมิชอบเหล่านี้ รวมถึงการใช้อาวุธปืน การทุบตี และการจงใจขับรถยนต์ชน ผู้ชุมนุม⁷⁴ ในเดือนมิถุนายน 2564 ที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่ง สหประชาชาติรับรองมติที่เรียกร้องให้รัฐภาคีทุกแห่งขัดขวางไม่ให้ มีการส่งมอบอาวุธให้กับเมียนมา หลังมีการประณามอย่างรุนแรง ต่อการปราบปรามที่เลวร้ายยิ่งขึ้นต่อผู้ชุมนุมประท้วงโดยสงบและ องค์กรภาคประชาสังคม⁷⁵ แม้ว่านักกิจกรรมที่กล้าหาญของ เมียนมายังคงทำการชุมนุมโดยสงบต่อไปท่ามกลางอันตราย ร้ายแรง แต่ประชาคมระหว่างประเทศกลับไม่ได้ดำเนินการตาม ข้อตกลงระดับโลกที่ห้ามส่งอาวุธเพื่อหยุดยั้งกองทัพเมียนมาจาก การใช้อาวุธสงครามในการสังหารผู้ชุมนุมโดยสงบ⁷⁶

⁷² แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “คาซัคสถานกลับมาสงบอีกครั้ง แต่คำถามสำคัญเนื่องจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนหลายครั้ง ยังไม่มีคำตอบ”, 25 มกราคม 2565, [amnesty.org/en/latest/research/2022/01/the-calm-in-kazakhstan-is-restored-but-the-pressing-questions-on-multiple-human-rights-violations-remain-unanswered/](https://www.amnesty.org/en/latest/research/2022/01/the-calm-in-kazakhstan-is-restored-but-the-pressing-questions-on-multiple-human-rights-violations-remain-unanswered/)

⁷³ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “แคเมอรูน: มีผู้ถูกควบคุมตัวกว่า 100 คนในพื้นที่ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก และพรรคฝ่ายค้านต้องทนทุกข์ทรมานในคุกเพียงเพราะการออกมา วิจารณ์”, 24 มกราคม 2565, [amnesty.org/en/latest/news/2022/01/cameroon-more-than-a-hundred-detainees-from-anglophone/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/01/cameroon-more-than-a-hundred-detainees-from-anglophone/)

⁷⁴ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “เมียนมา: ประชาคมระหว่างประเทศต้องทำงานมากขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้ชุมนุมที่กล้าหาญ”, 22 เมษายน 2565, [amnesty.org/en/latest/news/2022/04/myanmar-coup-peaceful-protest/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/04/myanmar-coup-peaceful-protest/)

⁷⁵ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “องค์การสหประชาชาติ: มติใหม่เพื่อต่อต้านความรุนแรงในเมียนมา ต้องกระตุ้นให้มีการดำเนินงานตามข้อตกลงห้ามส่งอาวุธระดับโลก”, 18 มิถุนายน 2564, [amnesty.org/en/latest/news/2021/06/un-new-resolution-against-violence-in-myanmar-must-prompt-global-arms-embargo-2/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/06/un-new-resolution-against-violence-in-myanmar-must-prompt-global-arms-embargo-2/)

⁷⁶ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “เมียนมา: ประชาคมระหว่างประเทศต้องทำงานมากขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้ชุมนุมที่กล้าหาญ”, 22 เมษายน 2565, [amnesty.org/en/latest/news/2022/04/myanmar-coup-peaceful-protest/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/04/myanmar-coup-peaceful-protest/)

การใช้กำลัง รวมทั้งอาวุธที่มีความร้ายแรงต่ำ (ไม่รุนแรงถึงชีวิต)

เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายมีหน้าที่ป้องกันอันตรายและลดการบาดเจ็บให้เหลือน้อยที่สุด รักษาชีวิตมนุษย์ และใช้กำลังอย่างระมัดระวัง พวกเขาควรเลือกใช้แนวทางที่คุกคามน้อยสุดก่อนเสมอ และปฏิบัติหน้าที่อย่างได้สัดส่วนตามความร้ายแรงของความผิด และการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ชอบธรรม⁷⁷ นอกจากนี้พวกเขายังมีหน้าที่สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้การชุมนุมประท้วงสามารถเกิดขึ้นได้ พวกเขาควรอดกลั้นหากเกิดความไม่สะดวกหรือการรบกวนในระดับหนึ่ง และคุ้มครองผู้ชุมนุมจากความรุนแรง และการถูกแทรกแซงสิทธิของผู้ชุมนุม

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล และองค์กรภาคประชาสังคมทั่วโลกยังคงบันทึกข้อมูลการใช้กำลังโดยมีขอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งการปราบปรามและการสลายการชุมนุมโดยสงบโดยการใช้ความรุนแรง การเน้นมิติด้านความมั่นคง และการใช้กำลังแบบทหารในการควบคุมมวลชน ส่งผลให้ปัญหาความรุนแรงและการปราบปรามฝังรากลึกมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสนับสนุนคำอธิบายที่สร้างภาพว่าผู้ชุมนุมเป็นคนชอบใช้ความรุนแรงและอันตรายจนเกิดการแบ่งขั้วทางความคิดของสาธารณะมากขึ้น ยืนยัน การนำกำลังทหารมาใช้ การใช้อาวุธอย่างไม่เลือกเป้าหมายของเจ้าหน้าที่ และการใช้อาวุธที่ไม่รุนแรงถึงชีวิตโดยมีขอบ ต่างส่งผลให้มีผู้ชุมนุมประท้วงได้รับบาดเจ็บสาหัสและเสียชีวิตมากขึ้น นอกจากนี้ความล้มเหลวของประชาคมระหว่างประเทศในการควบคุมการค้าและการครอบครองอาวุธที่อันตรายถึงชีวิตและอุปกรณ์ที่ไม่รุนแรงถึงชีวิต ซึ่งถูกใช้เพื่อปราบปรามการชุมนุมประท้วง ยิ่งกระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติมิชอบของเจ้าหน้าที่มากขึ้นในระหว่างการควบคุมฝูงชน

มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการใช้กำลัง ยังควบคุม กำกับวิธีการใช้อาวุธปืนและอาวุธที่ไม่รุนแรงถึงชีวิตของเจ้าหน้าที่ สอดคล้องกับพันธกรณีตามกฎหมายที่สำคัญที่จะต้องอำนวยความสะดวกให้กับการชุมนุมประท้วง หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายควรใช้แนวทางที่ไม่รุนแรงในหลายรูปแบบ พร้อมกับพยายามหลีกเลี่ยงการใช้กำลังหรือการใช้แนวทางใดๆ ที่อาจส่งผลให้เกิดการบาดเจ็บล้มตายของผู้ชุมนุม⁷⁸ สำหรับเป้าหมายเดียวกัน เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายที่ปฏิบัติงาน จะต้องได้รับอุปกรณ์ป้องกันตัวเองอย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อลดความจำเป็นที่จะต้องใช้อาวุธ

อาจมีการใช้อาวุธปืนได้เฉพาะกับบุคคลที่กำลังเป็นภัยคุกคามอย่างชัดเจน และอาจทำให้เกิดการเสียชีวิตหรือบาดเจ็บสาหัส⁷⁹ โดยต้องกำหนดเป้าหมายอย่างระมัดระวัง ให้ใช้แนวทางป้องกันทั้งหมดที่มีอยู่เพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลที่ไม่ได้เป็นภัยคุกคามต้องได้รับบาดเจ็บ และก่อนการใช้อาวุธปืน ต้องมีการแจ้งเตือน การยิงอย่างไม่เลือกเป้าหมายเข้าใส่ฝูงชน และการใช้อาวุธปืนเพื่อสลายการชุมนุม เป็นสิ่งที่มีขอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และเป็นการละเมิดสิทธิในการมีชีวิตรอด

ใน**มาลี** ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2563 และช่วงที่มีการทำรัฐประหารในเดือนสิงหาคมปีเดียวกัน ได้เกิดการชุมนุมประท้วงหลายครั้ง ทั้งที่เกิดขึ้นเองและการชุมนุมที่มีการขออนุญาตในหลายเมือง การชุมนุมเป็นผลมาจากความไม่พอใจต่อผลการเลือกตั้งที่อื้อฉาว การจำกัดสิทธิในเสรีภาพการเดินทาง และการชุมนุมโดยสงบ อันเป็นผลมาจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และปัญหาด้านความมั่นคงและสังคมอื่นๆ ซึ่งทำให้ประชาชนไม่พอใจต่อรัฐบาล แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลบันทึกข้อมูลการใช้กำลังและอาวุธปืนในหลายกรณีของเจ้าหน้าที่ ซึ่งส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 18 คน และได้รับบาดเจ็บอีกหลายสิบคน รวมทั้งผู้ที่บาดเจ็บจากอาวุธปืน หลายคนถูกยิงหรือได้รับบาดเจ็บที่หน้าอกหรือแผ่นหลัง ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บเหล่านี้ยังรวมถึงคนที่อยู่ในพื้นที่ที่มีการชุมนุม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ไม่ได้ยิงปืนเพื่อตอบโต้กับภัยคุกคามที่กำลังจะเกิดขึ้นจนเป็นเหตุให้มีการเสียชีวิตหรือบาดเจ็บสาหัส⁸⁰ ใน**กินี** มีผู้ถูกสังหารอย่างน้อย 50 คนและได้รับบาดเจ็บเกือบ 200 คนระหว่างเดือนตุลาคม 2562 ถึงกรกฎาคม 2563 ในช่วงที่มีการชุมนุมประท้วงเรียกร้องการปฏิรูปรัฐธรรมนูญ การถูกตัดไฟฟ้า และการรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 การเสียชีวิตและบาดเจ็บเกือบทั้งหมดเป็นผลมาจากอาวุธปืนที่เจ้าหน้าที่ใช้ การละเมิดเหล่านี้เป็นผลมาจากการใช้กำลังแบบทหารอย่างต่อเนื่องในการควบคุมฝูงชน และการใช้กำลังเกินกว่าเหตุในระหว่างการชุมนุมประท้วง โดยที่ไม่มีผู้ใดต้องรับผิดชอบต่อการละเมิดความรุนแรงดังกล่าว⁸¹

ใน**นิการากัว** ประชาชนที่เข้าร่วมการชุมนุมประท้วงเมื่อปี 2561 เพื่อต่อต้านการปฏิรูประบบประกันสังคมของรัฐบาล ถูกปราบปรามด้วยความรุนแรง เจ้าหน้าที่ใช้กำลังเกินกว่าเหตุ ไม่ได้สัดส่วน และอย่างไม่เลือกเป้าหมาย และยังมีอีกหลายกรณีที่น่าจะเป็นการสังหารนอกกระบวนการกฎหมาย เจ้าหน้าที่ยังคงใช้อาวุธปืนร้ายแรงและอาวุธที่ใช้สำหรับการทหารอย่างกว้างขวาง⁸²

⁷⁷ โปรดดู ยกตัวอย่างเช่น หลักการพื้นฐานขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการใช้กำลังและอาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย รวมทั้ง แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล เนเธอร์แลนด์, การใช้กำลัง: แนวปฏิบัติในการดำเนินงานตามหลักการพื้นฐานขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการใช้กำลังและอาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย, สิงหาคม 2558, [policehumanrightsresources.org/content/uploads/2015/01/ainl_guidelines_use_of_force_0.pdf?x19059](https://www.policehumanrightsresources.org/content/uploads/2015/01/ainl_guidelines_use_of_force_0.pdf?x19059)

⁷⁸ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล เนเธอร์แลนด์, การใช้กำลัง: แนวปฏิบัติในการดำเนินงานตามหลักการพื้นฐานขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการใช้กำลังและอาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย, สิงหาคม 2558, §7.1 [policehumanrightsresources.org/content/uploads/2015/01/ainl_guidelines_use_of_force_0.pdf?x19059](https://www.policehumanrightsresources.org/content/uploads/2015/01/ainl_guidelines_use_of_force_0.pdf?x19059); หลักการพื้นฐานขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการใช้กำลังและอาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย, ย่อหน้า 2

⁷⁹ หลักการพื้นฐานขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการใช้กำลังและอาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ข้อ 9

⁸⁰ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, ถูกสังหาร ได้รับบาดเจ็บ และถูกยิง? ความรับผิดชอบต่อการใช้กำลังเกินกว่าเหตุระหว่างการชุมนุมในมาลี (Index: AFR 37/3748/2021), 23 เมษายน 2564, [amnesty.org/en/documents/af37/3748/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/af37/3748/2021/en/)

⁸¹ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, การเดินขบวนสู่ความตาย: ความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องคืนความเป็นธรรมให้กับเหยื่อจากการสลายการชุมนุมในกินี (Index: AFR 29/2937/2020), 1 ตุลาคม 2563, [amnesty.org/en/documents/af29/2937/2020/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/af29/2937/2020/en/)

⁸² แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, สร้างความหวาดกลัว: จากกำลังที่อันตรายถึงชีวิต ถึงการประหารชีวิตในนิการากัว (Index: AMR 43/9213/2018), 18 ตุลาคม 2561, [amnesty.org/en/documents/amr43/9213/2018/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/amr43/9213/2018/en/); แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, การยิงเพื่อสังหาร: ยุทธศาสตร์ปราบปรามการชุมนุมประท้วงในนิการากัว (Index: AMR 43/8470/2018), 29 พฤษภาคม 2561, [amnesty.org/en/documents/amr43/8470/2018/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/amr43/8470/2018/en/)

อาวุธที่ไม่รุนแรงถึงชีวิต

อาวุธที่ไม่รุนแรงถึงชีวิต (เช่น ไม้กระบอง สปริงพริกแก๊สน้ำตา ระเบิดเสียง เครื่องฉีดน้ำแรงดันสูง และกระสุนยาง) มีเจตนาเพื่อช่วยให้เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายใช้กำลังในระดับต่ำสุดเท่าที่จะเป็นไปได้สำหรับสถานการณ์นั้น และหลีกเลี่ยงการใช้กำลังที่อันตรายถึงชีวิตเมื่อต้องเผชิญหน้ากับภัยคุกคามบางประการ อาวุธที่ไม่รุนแรงถึงชีวิตบางชนิดสามารถนำมาใช้โดยชอบด้วยกฎหมายได้ หากมีการใช้อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการใช้กำลัง แต่อุปกรณ์เหล่านี้ก็อาจถูกนำไปใช้โดยมิชอบได้เช่นเดียวกัน และอาจส่งผลกระทบต่อชีวิตโดยไม่คาดหมาย หากไม่ได้ใช้อย่างสอดคล้องตามมาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชน

อาวุธที่ไม่รุนแรงถึงชีวิตบางชนิดไม่สามารถใช้ในการบังคับใช้กฎหมายได้เลย เนื่องจากมีลักษณะพื้นฐานที่ละเมิดสิทธิอย่างชัดเจน (เช่น ระเบิดสติงบอล) ซึ่งควรมีกฎหมายห้ามใช้และค้าขายอาวุธเช่นนี้ อาวุธที่ไม่รุนแรงถึงชีวิตอีกหลายประเภทถูกใช้อย่างมิชอบในลักษณะที่อาจรุนแรงถึงขั้นเป็นการทรมานหรือการปฏิบัติที่โหดร้ายอื่นๆ จึงต้องมีการห้ามการใช้และการค้าขายอาวุธเหล่านี้

ในบรรดาอาวุธที่ถูกใช้และใช้อย่างมิชอบมากสุดในบริบทของการชุมนุมประท้วง คือไม้กระบองตำรวจ ซึ่งถูกใช้ในการกดขี่ผู้ชุมนุมเพื่อข่มขู่และลงโทษพวกเขา รวมทั้งการตีขณะที่บุคคลถูกควบคุมตัวแล้ว ถูกใช้เพื่อรัดคอ และแม้แต่การใช้เพื่อก่อความรุนแรงทางเพศ⁸³

อาวุธที่ไม่รุนแรงถึงชีวิตอีกชนิดหนึ่งที่ถูกใช้อย่างกว้างขวางในการควบคุมการชุมนุมคือแก๊สน้ำตา การใช้แก๊สน้ำตาถือเป็นการป้องกันไม่ให้ตำรวจเลือกใช้อาวุธที่มีอันตรายมากกว่านี้ แต่ในทางปฏิบัติแล้ว ตำรวจทั่วโลกใช้แก๊สน้ำตาในลักษณะที่ไม่ตรงกับจุดประสงค์ที่ควรใช้ โดยมักใช้ในปริมาณมากต่อผู้ชุมนุมโดยสงบเป็นส่วนใหญ่ หรือการยิงกระบอกแก๊สใส่ประชาชนโดยตรง⁸⁴

การใช้อาวุธที่ไม่รุนแรงถึงชีวิตโดยมิชอบและกว้างขวาง ทำให้เกิดคำถามเกี่ยวกับการขาดการกำกับดูแลให้มีการใช้อย่างเหมาะสม การตั้งคำถามต่อการตัดสินใจของผู้นำกับดูแลการปฏิบัติงานของตำรวจ และการขาดการฝึกอบรมของตำรวจในการใช้อาวุธเหล่านี้ ในหลายประเทศ มีระบบการควบคุม กำกับที่อ่อนแอต่อการใช้และการค้าขายอาวุธที่ไม่รุนแรงถึงชีวิตนี้ ตำรวจมักไม่ได้รับการอบรมอย่างเหมาะสม ทั้งยังมักลอบย่นพลพื้นพิศ

อาวุธที่ไม่รุนแรงถึงชีวิตถูกใช้ในบริบทของการชุมนุมประท้วงในประเทศต่างๆ ทุกภูมิภาคทั่วโลก และส่งผลให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนจำนวนมาก รวมทั้งการบาดเจ็บถาวรที่ทำให้เกิดความพิการและเสียชีวิต การใช้อาวุธเหล่านี้โดยไม่เลือกเป้าหมายหรือโดยเลือกเป้าหมายเพื่อให้เกิดการบาดเจ็บสาหัส กลายเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในบริบทของการชุมนุมประท้วงทางสังคม ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มีรายงานการใช้อาวุธที่ไม่รุนแรงถึงชีวิตเพื่อปราบปรามการชุมนุมทางสังคม รวมทั้งใน **โบลิเวีย** **จีน** **โคลอมเบีย** **กรีซ** **เม็กซิโก** **นิการากัว** **สเปน** **ตุรเคีย** และ **เวเนซุเอลา** รวมถึงประเทศอื่นๆ ด้วย ในระหว่างการชุมนุมโดยสงบเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยใน **ไทย** ทั้งในปี 2563 และ 2564 ตำรวจใช้กำลังเกินกว่าเหตุและใช้ไม้กระบอง โดยมิชอบด้วยกฎหมายต่อผู้ชุมนุมในหลายโอกาส ทั้งยังใช้กระสุนยางและเครื่องฉีดน้ำแรงดันสูงผสมกับสารเคมีสร้างความระคายเคือง จิตพ่นในระยะประชิดใส่ผู้ชุมนุม ผู้สังเกตการณ์และผู้สื่อข่าว ซึ่งมักรวมตัว

กันในพื้นที่ที่คับแคบจนทำให้ไม่สามารถหาพื้นที่กำบังได้⁸⁵ ใน **ฝรั่งเศส** ช่วงหลายปีที่ผ่านมา ผู้ชุมนุมและเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายหลายร้อยคนได้รับบาดเจ็บระหว่างการชุมนุม รวมทั้งการชุมนุมของกลุ่ม ‘เสื้อกั๊กเหลือง’ การบาดเจ็บจำนวนมากเป็นผลมาจากอาวุธที่ไม่รุนแรงถึงชีวิตที่ละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐาน (เช่น ระเบิดสติงบอล และระเบิด GM2L)⁸⁶ หรือการใช้กระสุนที่มีแรงกระแทก (กระสุนยาง) และระเบิดแก๊สน้ำตาโดยมิชอบ⁸⁷ ต่อผู้เข้าร่วมหรือผู้สังเกตการณ์การชุมนุม และแม้กระทั่งคนที่อยู่ในบริเวณโดยรอบพื้นที่ที่มีการชุมนุม ในปี 2561 ซีเน็บริเวณย์ หญิงวัย 80 ปีที่เสียชีวิตเพราะถูกยิงด้วยระเบิดแก๊สน้ำตาโดยตำรวจฝรั่งเศสยิ่งจากถนนเข้ามาทางหน้าต่างบนห้องพักของเธอที่ชั้นสี่⁸⁸ ในปีเดียวกัน ตำรวจในฝรั่งเศสได้ใช้กำลังที่ไม่จำเป็นและเกินกว่าเหตุต่อนักเรียนที่ชุมนุมประท้วงต่อต้านการปฏิรูปการศึกษา⁸⁹

⁸³ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “การใช้กำลังอย่างดุดัน: การสอบสวนการใช้กระบอกและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องโดยมิชอบของตำรวจ”, กันยายน 2564, [amnesty.org/en/latest/research/2021/09/blunt-force/](https://www.amnesty.org/en/latest/research/2021/09/blunt-force/); แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล เบเธอร์แลนด์, “ไม้กระบองและอาวุธแบบมือถือที่มีแรงกระแทกอย่างอื่น: เอกสารแสดงจุดยืนของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล”, มีนาคม 2565, [amnesty.nl/content/uploads/2022/06/Position-paper-striking-weapons-final.pdf](https://www.amnesty.nl/content/uploads/2022/06/Position-paper-striking-weapons-final.pdf); แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล เบเธอร์แลนด์, “กฎ 20 ข้อของการใช้ไม้กระบองและอาวุธแบบมือถือที่มีแรงกระแทกอย่างอื่นในการบังคับใช้กฎหมาย”, มิถุนายน 2565, [amnesty.nl/content/uploads/2022/06/20-rules-striking-weapons_web.pdf](https://www.amnesty.nl/content/uploads/2022/06/20-rules-striking-weapons_web.pdf)

⁸⁴ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “ปิดกั้นการเห็นต่าง: การใช้แก๊สน้ำตาเพื่อปราบปรามการเห็นต่าง”, 2563, <https://teargas.amnesty.org/#introduction>

⁸⁵ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, **ไทย**: ‘หน้าแสบเหมือนโดนไฟไหม้’: การใช้กำลังโดยมิชอบด้วยกฎหมายของตำรวจไทยระหว่างการชุมนุมโดยสงบ (Index: ASA 39/4356/2021/en), 2 กรกฎาคม 2564, [amnesty.org/en/documents/asa39/4356/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/asa39/4356/2021/en/)

⁸⁶ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “ฝรั่งเศส: การใช้กำลังของตำรวจที่ละเมิดและผิดกฎหมายที่รื้อถอน เน้นให้เห็นความจำเป็นของการรับผิดชอบ”, 14 กันยายน 2564, [amnesty.org/en/latest/news/2021/09/france-abusive-and-illegal-use-of-force-by-police-at-redon-rave-highlights-need-for-accountability/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/09/france-abusive-and-illegal-use-of-force-by-police-at-redon-rave-highlights-need-for-accountability/)

⁸⁷ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, **ฝรั่งเศส**: เรียกร้องให้ระงับการใช้กระสุนยางที่ยิงด้วยเครื่องยิง LBD40 และให้ยุติการใช้ระเบิด GLI-F4 ในบริบทของการควบคุมการชุมนุมประท้วง (Index: EUR 21/0304/2019), 3 พฤษภาคม 2562, [amnesty.org/en/documents/eur21/0304/2019/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/eur21/0304/2019/en/)

⁸⁸ Libération, “Mort de Zineb Redouane : le CRS mis en cause échappe à la sanction administrative”, 30 ตุลาคม 2564, [liberation.fr/societe/police-justice/mort-de-zineb-redouane-le-crs-mis-en-cause-echappe-a-la-sanction-administrative-20211030_SZRG52FSUVHHPD2PPNEB4M3JQE/](https://www.liberation.fr/societe/police-justice/mort-de-zineb-redouane-le-crs-mis-en-cause-echappe-a-la-sanction-administrative-20211030_SZRG52FSUVHHPD2PPNEB4M3JQE/)

⁸⁹ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “ตำรวจต้องยุติการใช้กำลังเกินกว่าเหตุต่อผู้ชุมนุมและเด็กนักเรียนมัธยมในฝรั่งเศส”, 14 ธันวาคม 2561, [amnesty.org/en/latest/news/2018/12/police-must-end-use-of-excessive-force-against-protesters-and-high-school-children-in-france-2/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2018/12/police-must-end-use-of-excessive-force-against-protesters-and-high-school-children-in-france-2/)

ชีลี: จงใจทำให้ผู้ชุมนุมได้รับบาดเจ็บ

ในปี 2562 ได้เกิดการชุมนุมประท้วงเป็นวงกว้างในชีลี เพื่อเรียกร้องความเท่าเทียมและสิทธิมนุษยชน ทางตำรวจได้ด้วยการปราบปรามอย่างรุนแรงและการเอาผิดทางอาญากับผู้ชุมนุม การใช้กำลังเกินกว่าเหตุ และการควบคุมตัวระหว่างรอการพิจารณาคดีที่เลือกปฏิบัติและไม่ได้สัดส่วน

ผลจากการใช้กำลังเกินกว่าเหตุของตำรวจ (Carabineros) ในช่วงเวลาแค่ห้าเดือนของการชุมนุม ทำให้มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อยหนึ่งคน และได้รับบาดเจ็บสาหัสหลายร้อยคน รวมทั้ง 347 คนได้รับบาดเจ็บที่ตา อาการบาดเจ็บส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการกระแทกของกระสุนยางที่ยิงจากปืนควบคุมการจลาจล ซึ่งสามารถบรรจุกระสุนที่มีแรงกระแทกได้หลายลูกในเวลาเดียวกัน และเป็นการใช้งานโดยแทบไม่มีการควบคุมและไม่เลือกเป้าหมาย ในช่วงห้าเดือนมีการยิงกระสุนไปเกือบ 150,000 นัด แต่ละนัดยังแตกย่อยเป็นอีก 12 นัด ในหลายครั้งด้วยกัน เป็นการยิงใส่ผู้ชุมนุม ซึ่งไม่ได้มีค่าที่เป็นอันตรายต่อชีวิตของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ตุรเคีย: เครื่องฉีดน้ำแรงดันสูงถูกยิงใส่กลุ่มแม่/คนวันเสาร์

ในตุรเคีย ช่วงเดือนสิงหาคม 2561 ตำรวจใช้แก๊สน้ำตาและเครื่องฉีดน้ำแรงดันสูงในการสลายการชุมนุมโดยสงบของประชาชนหลายร้อยคน รวมทั้งญาติของเหยื่อจากการถูกบังคับให้สูญหายที่เกิดขึ้นราวทศวรรษ 1980 หรือที่เรียกกันว่ากลุ่ม “แม่/คนวันเสาร์” แม่ ญาติ และผู้สนับสนุนที่ได้รับแรงบันดาลใจจากกลุ่มแม่ที่จัตุรัสพลาซ่าเดอมายา ในอาร์เจนตินา ได้จัดการชุมนุมโดยสงบในอิสตันบูลตั้งแต่ปี 2539 เพื่อชุมนุมประท้วงในประเด็นเรื่องการบังคับให้สูญหายต่อญาติของตน และเรียกร้องความจริงและความยุติธรรมให้เกิดขึ้น

ในเดือนสิงหาคม 2561 มีผู้ชุมนุมมากกว่าปกติในโอกาสครบรอบสัปดาห์ที่ 700 ของการชุมนุม ก่อนจะเริ่มพิธี ตำรวจประกาศห้ามการชุมนุมตั้งแต่จัตุรัสกาลาตาซาราย ซึ่งเป็นพื้นที่สำคัญของการต่อสู้ด้านสิทธิมนุษยชน ใจกลางกรุงอิสตันบูล มีผู้ถูกควบคุมตัวหลายสิบคนในวันนั้น ปัจจุบันยังมีบุคคล 46 คนที่ต้องขึ้นศาลจากการเข้าร่วมพิธีในวันดังกล่าว หลังจากถูกสั่งฟ้องอย่างไม่เป็นธรรมจากการเข้า

เจ้าหน้าที่ตำรวจทหารยังยิงกระสุนเข้าที่ส่วนต่างๆ ของร่างกาย ซึ่งมีความเสี่ยงอย่างมากที่จะทำให้เกิดการบาดเจ็บสาหัสและอาจถึงขั้นเสียชีวิต เช่น การยิงที่ศีรษะและหน้าอก การจ้องยิงตามคำสั่งแบบลับโดยผู้บัญชาการ หน่วยตำรวจทหารที่มีความอดกลั้นน้อย เห็นได้ชัดเจนจากกรณีของกุสตาโว กาดิกา ที่ถูกยิงจนตาบอด⁹⁰ ตำรวจยังใช้แก๊สน้ำตาอย่างไม่ได้สัดส่วน โดยการยิงกระบอกแก๊สน้ำตาเพื่อสลายการชุมนุมในหลายโอกาสด้วยกัน มีการยิงกระบอกเหล่านั้นใส่ร่างกายของผู้ชุมนุมโดยตรง ทำให้เกิดการบาดเจ็บ และไม่ได้ใช้เป็นเครื่องมือเพื่อสลายการชุมนุมเพียงอย่างเดียว⁹¹ พาบีโอลา กับปาลา ถูกยิงด้วยกระบอกแก๊สน้ำตาเข้าที่ใบหน้า ทำให้ตาบอดทั้งสองข้างอย่างถาวร รวมถึงยังสูญเสียความสามารถในการไต่บันไดและการรู้รสชาติ⁹²

ร่วม “การชุมนุมโดยมีขอบด้วยกฎหมาย” ตามกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมและการประท้วง (กฎหมายเลขที่ 2911) ในบรรดาผู้ที่ต้องขึ้นศาล นอกจากญาติของผู้สูญหายแล้วยังประกอบด้วยนักปกป้องสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมทางการเมือง และผู้สื่อข่าว หากศาลตัดสินว่ามีความผิด พวกเขาอาจได้รับโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสามปี คาดว่าการพิจารณาคดีจะยังไม่เสร็จสิ้นจนกระทั่งปี 2566⁹³

หลังจากทางตำรวจออกคำสั่งโดยมีขอบด้วยกฎหมายเพื่อห้ามการชุมนุมของกลุ่มแม่/คนวันเสาร์แล้ว ทางกลุ่มจึงจัดกิจกรรมด้านนอกของสำนักงานสมาคมสิทธิมนุษยชนในถนนแคบๆ ใกล้กับจัตุรัสทักซิม กรุงอิสตันบูลเป็นการชั่วคราว เพื่อให้สามารถเรียกร้องให้ยกเลิกคำสั่งห้ามการชุมนุมที่จัตุรัสกาลาตาซารายได้ ในระหว่างการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 พวกเขาเปลี่ยนมาจัดกิจกรรมทางออนไลน์ทุกวันเสาร์ เพื่อให้มีการชุมนุมประท้วงอย่างต่อเนื่องต่อไปในเดือนมิถุนายน 2565 ตำรวจปราบจลาจลขัดขวางไม่ให้มีการจัดพิธีอย่างสงบในโอกาสครบรอบ 900 สัปดาห์ที่จัตุรัสกาลาตาซาราย โดยมีการควบคุมตัวผู้เข้าร่วมล่วงหน้า 16 คน รวมทั้งนักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่มีชื่อเสียงและญาติของผู้สูญหาย⁹⁴

⁹⁰ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, กุสตาโว กาดิกา, ชีลี: ตาบอดเพราะตำรวจ จากการเรียกร้องศักดิ์ศรีและความเท่าเทียม (Index: POL 32/2887/2020), 30 กันยายน 2563, [amnesty.org/en/documents/pol32/2887/2020/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/pol32/2887/2020/en/)

⁹¹ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, จัปตามองชีลี: ความรุนแรงของตำรวจและความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาในระหว่างที่เกิดการชุมนุมทางสังคม (Index: AMR 22/3133/2563, 14 ตุลาคม 2563, [amnesty.org/en/documents/amr22/3133/2020/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/amr22/3133/2020/en/))

⁹² แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, จัปตามองชีลี: ความรุนแรงของตำรวจและความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาในระหว่างที่เกิดการชุมนุมทางสังคม (Index: AMR 22/3133/2563, 14 ตุลาคม 2563, [amnesty.org/en/documents/amr22/3133/2020/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/amr22/3133/2020/en/))

⁹³ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, Human Rights Watch & Front Line Defenders, “ตุรเคีย: แดงการฉ้อโกง: ทางตำรวจหาทางยกฟ้องผู้ถูกดำเนินคดีจากกลุ่มแม่/คนวันเสาร์ทั้งหมด” (Index: EUR 44/3890/2021), 24 มีนาคม 2564, [amnesty.org/en/documents/eur44/3890/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/eur44/3890/2021/en/)

⁹⁴ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “ตุรเคีย: ตำรวจควบคุมตัวนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และญาติของผู้สูญหายในกิจกรรมครั้งที่ 900 ของกลุ่มแม่/คนวันเสาร์”, 25 มิถุนายน 2565, [amnesty.org/en/latest/news/2022/06/turkey-police-detain-human-rights-defenders-and-relatives-of-disappeared-people-on-saturday-mothers-people-900th-vigil/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/06/turkey-police-detain-human-rights-defenders-and-relatives-of-disappeared-people-on-saturday-mothers-people-900th-vigil/)

ในบางกรณี มีการปฏิบัติที่แตกต่างกันอย่างมากระหว่างหน่วยงานเดียวกันต่อการชุมนุมประท้วงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอัตลักษณ์และข้อเรียกร้องของผู้ชุมนุม ในแคนาดา ระหว่างการชุมนุมที่สร้างความเดือดร้อนรำคาญอย่างมากตลอดทั้งเดือนกุมภาพันธ์ 2565 เพื่อต่อต้านมาตรการของรัฐเกี่ยวกับโรคโควิด-19 ผู้ชุมนุมใช้รถบรรทุกขนาดใหญ่เพื่อปิดกั้นเส้นทางย่านใจกลางเมืองของกรุงออตตาวาซึ่งเป็นเมืองหลวง ในเบื้องต้น ตำรวจยอมให้มีการชุมนุมประท้วงต่อไป แม้ว่าจะมีรายงานการใช้ความรุนแรง การคุกคาม การข่มขู่ และการใช้ถ้อยคำ ที่สร้างความเกลียดชัง รวมทั้งการโบกธงนาซี ธงสมาพันธ์รัฐ และสัญลักษณ์อย่างอื่นที่เหยียดเชื้อชาติและสร้างความเกลียดชังต่อผู้ชุมนุม⁹⁵ การปฏิบัติต่อการชุมนุมเหล่านี้แตกต่างอย่างชัดเจน เมื่อเทียบกับกรณี

ที่ตำรวจแคนาดาปราบปรามกลุ่มชนพื้นเมืองที่รวมตัวปกป้องที่ดินของตนจากโครงการขยายการผลิตเชื้อเพลิงฟอสซิลที่ไม่พึงประสงค์ รวมทั้งกรณีการสร้างท่อแก๊สทรานส์มาเนน และโคสทอล แก๊สลิงก์ และนักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่พยายามยุติการตัดไม้ในป่าดึกดำบรรพ์บนเกาะในรัฐแวนคูเวอร์ ในปี 2560 หน่วยงานตำรวจม้าแห่งแคนาดา (Canadian Mounted Police) ที่เป็นหน่วยพิเศษที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อรับมือกับการชุมนุมต่อต้านท่อส่งแก๊สและโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างอื่น ในระหว่างที่มีการปฏิบัติตามคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวเพื่อนำผู้ปกป้องที่ดินโดยสงบออกจากพื้นที่ ตำรวจได้ใช้โดรน สุนัข อาวุธร้ายแรง เลื่อยโซ่ ขวาน สเปรย์ฉีดหมอก และพลแม่นปืนเพื่อทำร้ายกลุ่มชนพื้นเมือง⁹⁶

5.2 การใช้กฎหมายปราบปรามการชุมนุมประท้วง

กฎหมายทั่วไปที่จำกัดการชุมนุมประท้วง

รัฐบาลหลายแห่งได้พยายามมากขึ้นเพื่อควบคุมและปราบปรามผู้เห็นต่าง โดยการประกาศใช้หรือการไม่ยกเลิกกฎหมายทั่วไปที่มีมาตรการจำกัดอย่างไม่ชอบธรรมต่อสิทธิในเสรีภาพการชุมนุม รวมทั้งการมีข้อกำหนดให้ผู้จัดต้องขออนุญาตก่อนจัดการชุมนุมประท้วง ระบบการขออนุญาตเหล่านี้ยังคงมีอยู่ในหลายประเทศเพียงเพราะทางการไม่ตระหนักว่า การรวมตัวเพื่อการชุมนุมเป็นสิทธิมากกว่าจะเป็นอภิสิทธิ์ แม้ว่าทางการอาจขอให้มีการแจ้งล่วงหน้าได้อย่างถูกต้อง เพื่อเป้าประสงค์ในการจัดเตรียมหรืออำนวยความสะดวกให้กับการชุมนุม ตัวอย่างเช่น การโบกธงให้ไปในทิศทางอื่น หรือการดูแลคุ้มครองให้รอดพ้นและปลอดภัยจากผู้ชุมนุมฝ่ายตรงข้าม ในบางกรณี ข้อกำหนดให้แจ้งล่วงหน้ากลับถูกใช้ในลักษณะที่เป็นรูปแบบการขออนุญาต

กรณีที่มีระบบการขออนุญาต ทางกรมมักจะปฏิเสธและไม่อนุญาตให้จัดการชุมนุมประท้วง โดยอ้างข้อกังวลที่ไม่สมเหตุสมผลเกี่ยวกับสถานที่ เวลา และพฤติการณ์ของการชุมนุม เป็นการละเมิดสิทธิของผู้ชุมนุมที่จะชุมนุมโดยสงบ ในระยะที่กลุ่มเป้าหมายสามารถมองเห็นและได้ยินเสียง และสามารถจำแนกเนื้อหาที่ได้รับฟังระหว่างการชุมนุมอย่างเสรี โดยไม่มีการเซ็นเซอร์บ่อยครั้งที่มักไม่มีช่องทางร้องเรียนต่อศาลอย่างจริงจังและรวดเร็วเพื่อคัดค้านคำสั่งห้ามการชุมนุม อย่างเช่น ใน **เซเนกัล** ตั้งแต่ปี 2554 มีการประกาศคำสั่งห้ามการชุมนุมทางการเมือง

ทุกประเภทที่ใจกลางกรุงดาการ์ ซึ่งเป็นเมืองหลวง ทำให้ไม่มีการประท้วงเกิดขึ้นใกล้กับอาคารของรัฐบาล ต่อมาในเดือนมีนาคม 2565 ศาล ECOWAS Community Court วินิจฉัยว่าคำสั่งห้ามเช่นนี้ไม่ชอบด้วยกฎหมาย⁹⁷

ในบางกรณี รัฐบาลจะใช้มาตรการ รวมทั้งคำสั่งห้ามอย่างเหมาะสมเกี่ยวกับเวลา สถานที่ และพฤติการณ์ของการชุมนุม ตัวอย่างเช่น **อียิปต์** ซึ่งมีการใช้กำลังที่อันตรายถึงชีวิตอย่างกว้างขวางโดยไม่มีผู้ใดต้องรับผิดชอบ การจับกุมบุคคลจำนวนมากและการเอาผิดทางอาญากับการชุมนุมประท้วงตั้งแต่ปี 2556 สามารถจัดการชุมนุมได้อย่างสิ้นเชิง โดยทางการประกาศว่าจะอนุญาตให้นักกิจกรรมแสดงความเห็นและจัดการชุมนุมได้เฉพาะในพื้นที่ที่กำหนด ในระหว่างการประชุมว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพภูมิอากาศขององค์การสหประชาชาติ (COP27) ซึ่งจะมีขึ้นในเดือนพฤศจิกายน 2565 ในเมืองชาร์มเอล ชิค ที่เป็นเมืองตากอากาศของอียิปต์⁹⁸ การจำกัดอย่างไม่เหมาะสมต่อสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบเหล่านี้ ได้รับการสนับสนุนจากแนวคิดที่ต่อต้านสิทธิ โดยอ้างความจำเป็นและข้อกังวลอย่างเช่น ความมั่นคงสาธารณะ การก่อการร้าย และการสาธารณสุข รวมถึงการอ้างกฎหมายที่เอาผิดกับพฤติกรรม การตัดสินใจและอัตลักษณ์บางอย่าง เช่น การเอาผิดทางอาญากับการท้าทาย การรักเพศเดียวกัน การใช้ยา และการขายบริการทางเพศ

⁹⁵ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล แคนาดา, “แถลงการณ์เกี่ยวกับ ‘การปิดกั้นถนนของคาราวานเพื่อเสรีภาพ’ ”, 11 กุมภาพันธ์ 2565, [amnesty.ca/news/ottawa-protests-statement-11-feb-2022/](https://www.amnesty.ca/news/ottawa-protests-statement-11-feb-2022/)

⁹⁶ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, แคนาดา: ผู้ปกป้องที่ดินที่เป็นชนพื้นเมืองตกอยู่ใต้ความเสี่ยง (Index: AMR 20/5745/2022), 22 มิถุนายน 2565, [amnesty.org/en/documents/amr20/5745/2022/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/amr20/5745/2022/en/)

⁹⁷ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “Sénégal: La Cour de Justice de la CEDEAO ordonne l’abrogation de l’arrêté interdisant les manifestations politiques au centre-ville de Dakar”, 13 พฤษภาคม 2565, [amnesty.org/fr/latest/news/2022/05/senegal-la-cour-de-justice-de-la-cedeao-ordonne-labrogation-de-larrete-interdisant-les-manifestations-politiques-au-centre-ville-de-dakar/](https://www.amnesty.org/fr/latest/news/2022/05/senegal-la-cour-de-justice-de-la-cedeao-ordonne-labrogation-de-larrete-interdisant-les-manifestations-politiques-au-centre-ville-de-dakar/)

⁹⁸ Associated Press, “อียิปต์สัญญาว่าจะให้มีการชุมนุม, แรงกดดันให้ทำตามสัญญาในฐานะเจ้าภาพ COP27”, 24 พฤษภาคม 2565, [apnews.com/article/climate-politics-africa-sameh-shoukry-ef68f280f3fadcb337f673ee55a2762](https://www.apnews.com/article/climate-politics-africa-sameh-shoukry-ef68f280f3fadcb337f673ee55a2762)

รัสเซีย: ไม่มีพื้นที่ให้กับการชุมนุมประท้วง

ในรัสเซีย สิทธิในเสรีภาพการแสดงออก และการชุมนุมโดยสงบ ถูกจำกัดจนถึงขนาดที่ว่า ความสามารถในการชุมนุมถูกคุกคามอย่างร้ายแรง โดยเฉพาะการชุมนุมประท้วงที่มีเป้าหมายเป็นหน่วยงานภาครัฐ

กฎหมายสหพันธรัฐว่าด้วยการชุมนุม การรณรงค์ การประท้วง การเดินขบวน และการนัดหยุดงาน พ.ศ. 2547 (กฎหมายว่าด้วยการชุมนุม) กำหนดมาตรการตามกฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบ นับตั้งแต่นั้นมา มีการปรับเนื้อหากฎหมายให้เข้มงวดยิ่งขึ้นอีกหลายครั้ง โดยเฉพาะในบริบทของการปราบปรามการชุมนุมต่อต้านรัฐบาล กฎหมายอนุญาตให้มีการจำกัดสิทธิของบุคคลที่เป็นผู้จัดการชุมนุม ตัวอย่างเช่น มีการห้ามไม่ให้แกนนำเป็น

คนต่างชาติและเยาวชน ทั้งยังกำหนดกระบวนการขออนุญาตที่เข้มงวด ซึ่งมักส่งผลให้มีการปฏิเสธและไม่อนุญาตให้จัดการชุมนุมประท้วงได้ อีกทั้งไม่มีเงื่อนไขที่อนุญาตให้มีการชุมนุมที่เกิดขึ้นโดยฉับพลัน

ทางการยังปฏิเสธการชุมนุมโดยอ้างเหตุผลเกี่ยวกับสถานที่หรือบังคับให้ผู้ชุมนุมไปรวมตัวกันในพื้นที่พิเศษ ซึ่งมักจะเข้าถึงได้ยาก นอกจากนั้น ทางการรัสเซียยังใช้ยุทธวิธีของการตรวจที่รุนแรงมากขึ้นและไม่ชอบด้วยกฎหมาย อีกทั้งยังเพิ่มประเภทและความรุนแรงของบทลงโทษต่อผู้ชุมนุมอีกด้วย⁹⁹

สถานการณ์โควิด-19 ได้กลายเป็นแรงกระตุ้นเพิ่มเติมให้การจำกัดสิทธิในการชุมนุมประท้วง และเมื่อเร็วๆ นี้ มีการประกาศใช้กฎหมายใหม่ เพื่อกำหนดบทลงโทษที่รุนแรงกับบุคคลใดที่ก่อกวนการชุมนุมประท้วงเพื่อต่อต้านการรุกรานยูเครนของรัสเซีย¹⁰⁰

หลายประเทศในยุโรป ได้ดำเนินการให้มีกระบวนการจำกัดสิทธิอย่างไม่ชอบธรรม ตัวอย่างเช่น ในปี 2563 กรีซทำการปฏิรูปกฎหมายที่เป็นอันตรายเพื่อควบคุมการชุมนุม โดยมีบทบัญญัติที่อนุญาตให้สลายการชุมนุมและสั่งห้ามการชุมนุมได้ ควบคุมการชุมนุมที่เกิดขึ้นโดยฉับพลัน และกำหนดให้แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการชุมนุม ช่วงต้นปี 2564 รัฐบาลกรีซยังประกาศใช้แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้กำลังที่ครอบคลุมสถานการณ์ต่างๆ อย่างกว้างขวาง ซึ่งตำรวจอาจได้รับอนุญาตให้ใช้กำลังได้ แนวปฏิบัตินี้ไม่ได้กำหนดระดับความเสี่ยง ซึ่งอาจอนุญาตให้มีการใช้แนวทาง วิธีการ และอาวุธชนิดอื่นได้ นอกจากนั้น ทางการยังประกาศใช้คำสั่งห้ามการชุมนุมอย่างเหมารวมและไม่ได้สัดส่วนโดยอ้างข้อกังวลเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 การจำกัดสิทธิเหล่านี้ส่งผลให้มีการปรับ การจับกุมโดยพลการ และการเอาผิดทางอาญาต่อทนายความสิทธิมนุษยชน ผู้หญิง นักปกป้องสิทธิ สมาชิกสหภาพแรงงาน และสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งถูกควบคุมตัวโดยพลการ เพราะถูกกล่าวหาว่าละเมิดมาตรการด้านสาธารณสุข ผู้ที่ให้สัมภาษณ์กับแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2563 ถึงมีนาคม 2564 อธิบายว่า ตำรวจได้ใช้เครื่องฉีดน้ำแรงดันสูงและสารเคมีสร้างความระคายเคืองโดยไม่จำเป็นและเกินกว่าเหตุต่อผู้ชุมนุมโดยสงบ บางส่วนให้ข้อมูลว่าตำรวจใช้ไม้กระบองตีที่ศีรษะ และใช้ระเบิดเสียงในลักษณะที่อาจทำให้เกิดการบาดเจ็บอย่างรุนแรง รวมทั้งเกิดปัญหาในการไต่สวน¹⁰¹

ในฝรั่งเศส ได้เกิดการชุมนุมประท้วงครั้งใหญ่ตั้งแต่ปี 2561 มีผู้เข้าร่วมหลายล้านคนเพื่อเรียกร้องความยุติธรรมทางสังคมและเศรษฐกิจ หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายและอัยการได้ตอบโต้ด้วยการใช้กฎหมายอาญาและการใช้อำนาจตามกฎหมายซึ่งมีเนื้อหา

กำกวม คลุมเครือ และไม่สอดคล้องกับกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ เพื่อปราบปรามผู้ชุมนุมโดยสงบ ผู้ชุมนุมยังต้องถูกปรับ ถูกจับกุม และถูกดำเนินคดีจากการจัดกิจกรรมอย่างสงบ ซึ่งไม่ใช่สิ่งที่ควรถูกลงโทษ ทั้งการจัดการชุมนุมโดยไม่ได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดให้แจ้งข้อมูล การไม่ยอมสลายตัว การเข้าร่วมการชุมนุม การสวมแว่นตาวัยน้ำ หมวกกันน็อก หน้ากากกันฝุ่น หรืออุปกรณ์ป้องกันตนเองจากกระสุนยางและแก๊สน้ำตา หรือการปิดบังใบหน้าแบบอื่น (รวมถึงในระหว่างการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19) และการวิพากษ์วิจารณ์เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ผู้ชุมนุมโดยสงบหลายร้อยคน ถูกจับและดำเนินคดีในข้อหา “เข้าร่วมกับกลุ่มที่มีแนวคิดเพื่อเตรียมการกระทำความรุนแรง” ซึ่งความจริงเป็นกฎหมายที่ใช้จัดการกับการรวมตัวที่รุนแรง อย่างไรก็ดี เนื้อหาที่คลุมเครือของกฎหมายข้อนี้ ทำให้ทางการนำมาใช้จัดการกับผู้ชุมนุม ทั้งก่อนและระหว่างการชุมนุม การควบคุมตัวก่อนการแจ้งข้อหา และการฟ้องคดีด้วยข้อหาที่กำกวม อีกทั้งหน่วยงานศาลยังมักจะกำหนดเงื่อนไขการประกันตัว ซึ่งเป็นหนึ่งในวิธีการขัดขวางไม่ให้ประชาชนเข้าร่วมการชุมนุมประท้วง และเป็นการจำกัดเสรีภาพในการเดินทางในช่วงระหว่างรอการพิจารณาคดี¹⁰²

กฎหมายตำรวจ อาชญากรรม การกำหนดโทษและศาลของสหราชอาณาจักร มีการลงมติรับรองเมื่อเดือนเมษายน 2565 มีบทบัญญัติหลายประการที่ขยายประเภทของสถานการณ์ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถกำหนดเงื่อนไขให้กับการชุมนุมประท้วงได้ รวมทั้งการออกคำสั่งห้ามด้วยนิยามที่คลุมเครือของ “การชุมนุมประท้วงที่เสี่ยงดัง”¹⁰³ อำนาจที่อื้อฉาวบางส่วนได้ถูกตัดออกไปจากร่างพระราชบัญญัติ แม้ว่ารัฐบาลจะนำเนื้อหาเหล่านี้มาใช้ใหม่ในร่างกฎหมายว่าด้วยความสงบเรียบร้อย ตัวอย่าง

⁹⁹ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, รัสเซีย: ไม่มีพื้นที่ให้กับการชุมนุม (Index: EUR 46/4328/2021), 12 สิงหาคม 2564, [amnesty.org/en/documents/eur46/4328/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/eur46/4328/2021/en/)

¹⁰⁰ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, สหพันธรัฐรัสเซีย: ยุติการเซ็นเซอร์เสียงที่ต่อต้านสงคราม (Index: EUR 46/5345/2022), 14 มีนาคม 2565, [amnesty.org/en/documents/eur46/5345/2022/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/eur46/5345/2022/en/)

¹⁰¹ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, กรีซ: เสรีภาพในการชุมนุมตกอยู่ในความเสี่ยง และการใช้กำลังโดยมิชอบด้วยกฎหมายในยุควิดโควิด-19 (Index: EUR 25/4399/2021), 14 กรกฎาคม 2564, [amnesty.org/en/documents/eur25/4399/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/eur25/4399/2021/en/)

¹⁰² แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, ฝรั่งเศส: ถูกจับกุมเพียงเพราะการชุมนุมประท้วง: การใช้กฎหมายเป็นอาวุธเพื่อปราบปรามผู้ชุมนุมโดยสงบในฝรั่งเศส (Index: EUR 21/1791/2020), 29 กันยายน 2563, [amnesty.org/en/documents/eur21/1791/2020/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/eur21/1791/2020/en/); แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, ฝรั่งเศส: ‘บรรยากาศความไม่มั่นคงอย่างเบ็ดเสร็จ’: การจับกุมโดยพลการต่อผู้ชุมนุมโดยสงบที่ปารีสเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2563, (Index: EUR21/3650/2021), 8 กุมภาพันธ์ 2564, [amnesty.org/en/documents/eur21/3650/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/eur21/3650/2021/en/); แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “ผู้ชุมนุมหลายพันคนถูกลงโทษอย่างไม่เหมาะสมจากกฎหมายที่มีบทลงโทษรุนแรงในระหว่างการปราบปรามก่อนและหลังโรคโควิด-19 crackdown”, 29 กันยายน 2563, [amnesty.org/en/latest/news/2020/09/france-thousands-of-protesters-wrongly-punished-under-draconian-laws-in-pre-and-post-covid19-crackdown-2/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/09/france-thousands-of-protesters-wrongly-punished-under-draconian-laws-in-pre-and-post-covid19-crackdown-2/)

¹⁰³ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล สหราชอาณาจักร, “วันที่มืดมนของอิสราเอลเมือง ในขณะที่ยุทธศาสตร์ของรัฐบาลอังกฤษควบคุมฝูงชน”, 27 เมษายน 2565, [amnesty.org.uk/press-releases/uk-dark-day-civil-liberties-deeply-authoritarian-policing-bill-passed-lords](https://www.amnesty.org.uk/press-releases/uk-dark-day-civil-liberties-deeply-authoritarian-policing-bill-passed-lords)

เช่น การเอาผิดทางอาญากับการกีดขวางโครงสร้างหลักในการคมนาคม และการกำหนดให้เป็นความผิดฐาน “การล็อกตัวเองกับวัตถุ” หรือมีอุปกรณ์เพื่อ “ล็อกตัวเองกับวัตถุ”¹⁰⁴ นอกจากนั้น ร่างกฎหมายว่าด้วยความสงบเรียบร้อยยังกำหนดให้มี “คำสั่งป้องกันการรบกวนอย่างรุนแรง” ซึ่งอาจถูกใช้เพื่อจำแนกและกำหนดเป้าหมายไปยังบุคคลซึ่งตำรวจเห็นว่าเป็นแกนนำหรือผู้จัดการชุมนุมประท้วง และอาจมีคำสั่งห้ามไม่ให้พวกเขาเข้าร่วม จัด หรือส่งเสริมการชุมนุมที่ถูกมองว่าสร้างความเดือดร้อนรำคาญ แม้ว่าบุคคลดังกล่าวจะไม่เคยต้องโทษในคดีอาญาใดๆ ก็ตาม¹⁰⁵

อำนาจฉุกเฉินที่ถูกใช้เพื่อปราบปรามสิทธิในการชุมนุมประท้วง

รัฐบาลทุกประเทศ มีการใช้อำนาจฉุกเฉินมากขึ้น ด้วยเหตุผลเพื่อควบคุมความเห็นต่างและอยู่ในอำนาจต่อไป แม้ในกรณีที่อำนาจฉุกเฉินอาจเป็นกลไกที่ชอบธรรมเพื่อรับมือกับวิกฤติ รวมทั้งในระหว่างการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 แต่รัฐบาลก็มักขยายอำนาจของตนออกไปมากกว่าเงื่อนไขที่จำเป็นและได้สัดส่วน¹⁰⁶ ตัวอย่างเช่น ในไทย ประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาได้มีการใช้กฎหมายฉุกเฉินเพื่อเซ็นเซอร์และทำลายสิทธิในเสรีภาพการแสดงออกในช่วงที่มีการชุมนุมทางการเมือง ได้มีการใช้อำนาจฉุกเฉินโดยมิชอบ ซึ่งตามหลักการแล้ว การใช้อำนาจฉุกเฉินมีเป้าหมายเพื่อใช้ควบคุมโรคโควิด-19 แต่รัฐบาลกลับใช้กับนักกิจกรรมทางการเมือง และนักปกป้องสิทธิมนุษยชน เพื่อทำลายสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบและการแสดงออก และเพื่อดำเนินคดีอาญากับผู้ชุมนุม แม้พวกเขาได้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและมาตรการด้านสาธารณสุข โดยใช้มาตรการกักกันรักษาระยะห่าง และการสวมหน้ากากระหว่างการชุมนุมแล้วก็ตาม¹⁰⁷

สิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบ เป็นหนึ่งในสิทธิขั้นพื้นฐานที่มักถูกจำกัดเมื่อมีการประกาศใช้อำนาจฉุกเฉิน ในหลายกรณีมีการใช้อำนาจเหล่านี้โดยปราศจากการตรวจสอบจากศาล เป็นการใช้อำนาจตามดุลพินิจและไม่โปร่งใส ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อกลุ่มที่ต้องเผชิญกับการเลือกปฏิบัติ¹⁰⁸ ตัวอย่างเช่น แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลได้บันทึกข้อมูลว่ามีการเลือกปฏิบัติต่อชาวมุสลิมในความพยายามต่อต้านการก่อการร้ายในยุโรป ซึ่งทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ทำให้ชาวมุสลิมเสี่ยงจะตกเป็นเหยื่อของการปฏิบัติมิชอบ¹⁰⁹

สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก: สถานการณ์ควบคุมพิเศษ

โดยอ้างว่าเป็นการคุ้มครองพลเรือนในบริบทของการขัดแย้งกันด้วยอาวุธที่ยืดเยื้อ ทางทหารของสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก ได้ประกาศสถานการณ์ควบคุมพิเศษตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2564 ในจังหวัดอิฏูรีและคิวงูเหนือเป็นการใช้ศาลทหารแทนศาลพลเรือน หน่วยงานท้องถิ่นจะถูกแทนที่ด้วยหน่วยงานทหารและตำรวจที่มีอำนาจอย่างกว้างขวางในการจำกัดสิทธิในเสรีภาพการแสดงออก การสมาคม การชุมนุมโดยสงบ และการเดินทาง แม้ว่าจะมีการจำกัดสิทธิเหล่านี้อย่างเข้มงวด แต่สถานการณ์ความมั่นคงของคนในพื้นที่กลับไม่ได้ดีขึ้นเลย

ในทางตรงกันข้าม นักกิจกรรมถูกปราบปรามอย่างกว้างขวางโดยการใช้กฎหมายฉุกเฉินนี้ ลา ฟอนเทน คัตซารูฮันดี นักกิจกรรมจากกลุ่ม LUCHA ที่ทำงานเพื่อสิทธิเยาวชน ต้องถูกตัดขาขวาออก หลังถูกตำรวจยิงเมื่อเดือนกันยายน 2564 ระหว่างการชุมนุมโดยสงบเพื่อประณามการสังหารพลเรือนอย่างต่อเนื่อง แม้จะมีการประกาศสถานการณ์ควบคุมพิเศษ

นักกิจกรรม 12 คนจากกลุ่ม LUCHA ถูกจับกุมเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2564 หลังเข้าร่วมการชุมนุมโดยสงบ เพื่อประท้วงการต่ออายุสถานการณ์ควบคุมพิเศษ พวกเขาถูกควบคุมตัวระหว่างรอการพิจารณาคดีจนถึงเดือนเมษายน 2565 เมื่อศาลทหารเมืองเบนีตัดสินให้แต่ละคนได้รับโทษจำคุกหนึ่งปี พร้อมกับจ่ายค่าธรรมเนียมศาลในข้อหา “ยุยงให้เกิดความกระตือรือร้นต่อกฎหมาย”¹¹⁰

กฎหมายระหว่างประเทศอนุญาตให้รัฐเล็งเห็นกรณี (การเลือกปฏิบัติตาม) ข้อกำหนดบางประการด้านสิทธิมนุษยชน ในช่วงที่เกิดเหตุฉุกเฉิน อย่างไรก็ตาม ความฉุกเฉินสาธารณะเช่นนั้นจะต้องรุนแรงถึงขั้นที่ “คุกคามต่อความอยู่รอดของประเทศ”¹¹¹ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ต้องเป็นความฉุกเฉินที่ร้ายแรงอย่างยิ่ง และแม้จะเป็นสถานการณ์ที่เข้ากับหลักเกณฑ์ระดับสูงเช่นนี้ มาตรการที่จะนำมาใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉินก็ยังคงจะต้องจำกัดเฉพาะเท่าที่จำเป็นต่อสถานการณ์นั้น และต้องมีการยกเลิกโดยเร็วที่สุด หลังความฉุกเฉินนั้นยุติลง¹¹²

¹⁰⁴ “การล็อกตัวเองกับวัตถุ” เป็นรูปแบบการชุมนุมที่ผู้ชุมนุมล็อกตัวเองเข้ากับอาคาร โครงสร้าง หรือวัตถุที่ตั้งอยู่กับที่ โดยใช้โซ่ ปูนซีเมนต์ กาว หรือวัสดุอื่นใดที่ยากต่อการเคลื่อนย้าย บางครั้งการแยกผู้ชุมนุมออกจากวัตถุเหล่านี้ จำเป็นต้องใช้ช่างที่มีความชำนาญ และอาจต้องใช้เวลานาน

¹⁰⁵ Netpol, “คำอธิบาย: ร่างกฎหมายว่าด้วยความสงบเรียบร้อย พ.ศ. 2565”, 17 พฤษภาคม 2565, netpol.org/2022/05/17/public-order-bill-2022/

¹⁰⁶ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, การปราบปรามยุคโควิด-19: การปฏิบัติมิชอบของตำรวจและการละเมิดระดับโลก (Index: ACT 30/3443/2020), 17 ธันวาคม 2563, amnesty.org/en/documents/act30/3443/2020/en/

¹⁰⁷ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, ไทย: มาตรการโรคโควิด-19 จะต้องไม่ถูกใช้เพื่อละเมิดสิทธิมนุษยชนของบุคคล (Index: ASA 39/2403/2020), 27 พฤษภาคม 2563, amnesty.org/en/documents/asa39/2403/2020/en/

¹⁰⁸ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “ไม่มีความช่วยเหลือให้กับชุมชนของเรา: ผลกระทบของมาตรการโรคโควิด-19 ของรัฐต่อกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการเอาผิดทางอาญาที่ไม่เป็นธรรม” (Index: POL 30/5477/2022), 31 พฤษภาคม 2565, amnesty.org/en/documents/pol30/5477/2022/en/

¹⁰⁹ โปรดดู อย่างเช่น ใน: แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, ยุโรป: แนวปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนในการวิจัยการเลือกปฏิบัติด้านเชื้อชาติและศาสนาในมาตรการต่อต้านการก่อการร้าย (Index: EUR 01/3606/2021), 3 กุมภาพันธ์ 2564, amnesty.org/en/documents/eur01/3606/2021/en/

¹¹⁰ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก: ความยุติธรรมและเสรีภาพภายใต้สถานการณ์พิเศษในจังหวัดอิฏูรีและคิวงูเหนือ (Index: AFR 62/5495/2022), 10 พฤษภาคม 2565, amnesty.org/en/documents/af62/5495/2022/en/

¹¹¹ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง, ข้อ 4; อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรป, ข้อ 15

¹¹² คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (HCR), ความเห็นทั่วไปที่ 29: สถานการณ์ฉุกเฉิน, 31 สิงหาคม 2544, UN Doc. CCPR/C/21/Rev.1/Add.11

ศรีลังกา: การปราบปรามการชุมนุมประท้วง ด้านสังคม-เศรษฐกิจทั่วประเทศ

นับตั้งแต่ต้นปี 2565 ประชาชนในศรีลังกาต้องประสบกับวิกฤตด้านเศรษฐกิจที่รุนแรง เกิดการขาดแคลนสิ่งของที่จำเป็นอย่างยิ่ง และอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มสูงขึ้นมาก ส่งผลกระทบอย่างลึกซึ้ง ต่อสิทธิด้านสังคม-เศรษฐกิจ ประชาชนหลายพันคนได้ออกมาชุมนุมประท้วงเพื่อเรียกร้องให้ประธานาธิบดีและนายกรัฐมนตรีลาออก

รัฐบาลศรีลังกาได้ตอบโต้โดยการใช้กำลังโดยมีชอบด้วยกฎหมายต่อผู้ชุมนุมโดยสงบ และผู้สื่อข่าว การปิดกั้นการเห็นต่าง และการจำกัดสิทธิในเสรีภาพการแสดงออกโดยใช้วิธีการควบคุมตัวโดยพลการและการรบกวน การจำกัดสิทธิในการเดินทางและสนับสนุนการปิดกั้นการเข้าถึงโซเชียลมีเดีย ประธานาธิบดีได้อำนาจการคุ้มครองความสงบเรียบร้อย และการรักษาบริการที่จำเป็นในการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินเมื่อเดือนเมษายน 2565 และประกาศอีกครั้งในเดือน

พฤษภาคม ส่งผลให้มีการประกาศเคอร์ฟิวทั่วประเทศ และห้ามใช้โซเชียลมีเดีย

มาตรการฉุกเฉินใหม่ให้อำนาจอย่างกว้างขวางกับตำรวจและทหารในการตรวจค้นและจับกุม “ผู้ต้องสงสัย” โดยไม่มีการจำกัดสิทธิในเสรีภาพการแสดงออก การชุมนุมโดยสงบและการเดินทาง โดยไม่จำเป็นและไม่ได้สัดส่วนต่อสถานการณ์นั้น¹¹³ ในเดือนพฤษภาคม 2565 ตำรวจใช้ยุทธวิธีที่รุนแรงกับผู้ชุมนุมบริเวณนอกท่าเทียบประธานาธิบดี รวมทั้งใช้แก๊สน้ำตาและเครื่องฉีดน้ำแรงดันสูง หลายวันต่อมา ตำรวจไม่ได้ดำเนินการใดๆ เพื่อคุ้มครองผู้ชุมนุมจากการถูกรุมทำร้ายด้วยความรุนแรงของผู้สนับสนุนฝั่งรัฐบาล นอกจากนั้น ทหาร ยังได้ออกคำสั่งให้ยิงปืนใส่บุคคลที่ปล้นทรัพย์สินสาธารณะ หรือทำให้เกิดอันตรายกับบุคคลอื่น ซึ่งอาจถูกตีความว่าเป็นใบอนุญาตให้สังหารในประเทศที่มีประวัติศาสตร์การละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการปฏิบัติงานของกองทัพ¹¹⁴

การเอาผิดทางอาญากับผู้ชุมนุมประท้วง

การชุมนุมโดยสงบมีองค์ประกอบของการรบกวน อาจรวมถึงการทำให้การจราจรช้าลงหรือถูกปิดกั้น ทำให้เกิดความเสียหาย หรือเป็นการบุกรุกเข้าไปในพื้นที่ส่วนบุคคล อย่างไรก็ตาม ในสถานการณ์ที่มีการเรียกผู้ชุมนุมโดยสงบว่าเป็นอาชญากร และผู้ก่อปัญหาหรือกรณีที่ถูกฟ้องเพราะความเสียหายด้านทรัพย์สิน หรือถูกดำเนินคดีด้วยข้อหาทางอาญาที่ร้ายแรงมาก เช่น “ก่อการร้าย” หรือ “ยุยงปลุกปั่น” แสดงว่าต้องมีสิ่งผิดปกติเกิดขึ้น การเอาผิดทางอาญากับผู้ชุมนุม ไม่เพียงเป็นการปิดปากบุคคล หากยังทำลายความชอบธรรมของผู้ชุมนุมบางกลุ่ม รวมถึงเจตจำนงของพวกเขา กระบวนการยุติธรรมและการเอาผิดทางอาญากับผู้ชุมนุม เป็นความพยายามที่จะขัดขวางไม่ให้พวกเขาและบุคคลอื่นเข้าร่วม หรือแสดงความคิดเห็นกับการกระทำและข้อเรียกร้องของตน การจับกุม การควบคุมตัว และการดำเนินคดีกับผู้ชุมนุมโดยสงบ ยังเป็นยุทธวิธีที่รัฐบาลใช้เพื่อ ‘เชือดไก่ให้ลิงดู’ และปิดปากผู้เห็นต่าง ทำให้เกิดความหวาดกลัวในวงกว้าง เพื่อไม่ให้พวกเขาเข้าร่วมการชุมนุมประท้วงหรือ ปฏิบัติการทางตรงต่อไป

ในคิวบา ได้เกิดการชุมนุมประท้วงครั้งใหญ่ขึ้นในเดือนกรกฎาคม 2564 ประชาชนหลายพันคนรวมตัวกันจำนวนมากอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในรอบหลายทศวรรษ ทางทหารได้ควบคุมตัวบุคคลโดยพลการ คุมขัง และตัดสินจำคุกผู้ชุมนุมโดยสงบไม่เกิน 30 ปี

โดยเป็นการพิจารณาแบบลับ ศิลปินสองคนซึ่งเข้าร่วมการชุมนุมโดยสงบ รวมทั้งการร้องเพลงประท้วงและนำธงชาติมาสวมเป็นเสื้อ ถูกศาลตัดสินจำคุกห้าและเก้าปีตามลำดับ ในข้อหา “ก่อความไม่สงบเรียบร้อย” “ดูหมิ่น” และ “ดูหมิ่นสัญลักษณ์ประจำชาติ”¹¹⁵

ในโมร็อกโก นัสเซอร์ เซฟซาฟี เป็นสัญลักษณ์ของขบวนการชุมนุมประท้วงด้านสังคม-เศรษฐกิจที่มีชื่อว่า ฮีร็อก เอล-ริฟ ที่ก่อตั้งขึ้นมาเมื่อปี 2560 เขาเป็นนักพูดที่มีวาทศิลป์ สามารถอภิปรายได้อย่างน่าฟังเกี่ยวกับการทุจริตและความอยุติธรรมที่เกิดขึ้น อย่างกว้างขวาง สอดคล้องกับความเห็นของเยาวชนในภูมิภาค และเขาได้กลายเป็นแกนนำและผู้จัดขบวนการชุมนุมประท้วง นัสเซอร์ เซฟซาฟีถูกจับกุมเมื่อเดือนพฤษภาคม 2560 จากการทำกิจกรรม และในเดือนมิถุนายน 2561 ศาลในเมืองคาซาบลังกาตัดสินจำคุกเขา 20 ปีในข้อหาทำลายความสงบเรียบร้อย และคุกคามความสามัคคีในชาติ เขาได้ตกเป็นเหยื่อของการทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้ายอื่นๆ ส่งผลให้สุขภาพของเขาเลวร้ายลงอย่างมาก ตั้งแต่ถูกจับกุม¹¹⁶ การปฏิบัติของทางการโมร็อกโกต่อนัสเซอร์ เซฟซาฟี และผู้ชุมนุมคนอื่น ทำให้อีกหลายคนหวาดกลัวไม่กล้าทำการชุมนุมประท้วงต่อไป เพราะอาจต้องเผชิญกับชะตากรรมแบบเดียวกัน

¹¹³ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, ศรีลังกา: สถานการณ์เลวร้ายลงอีก: สิทธิที่ถูกโจมตีท่ามกลางวิกฤตเศรษฐกิจที่ศรีลังกา (Index: ASA 37/5564/2022), 6 พฤษภาคม 2565, [amnesty.org/en/documents/asa37/5564/2022/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/asa37/5564/2022/en/); แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “ศรีลังกา: ยกเลิกข้อหาทั้งหมดต่อผู้ชุมนุมโดยสงบ”, 4 พฤษภาคม 2565, [amnesty.org/en/latest/news/2022/05/sri-lanka-drop-all-charges-against-peaceful-protesters/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/05/sri-lanka-drop-all-charges-against-peaceful-protesters/); “ศรีลังกา: ทางทหารต้องเคารพสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมของประชาชน”, 1 เมษายน 2565, [amnesty.org/en/latest/news/2022/04/sri-lanka-authorities-must-respect-peoples-right-to-protest/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/04/sri-lanka-authorities-must-respect-peoples-right-to-protest/)

¹¹⁴ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “ศรีลังกา: ข้อกำหนดฉุกเฉินใหม่และคำสั่งให้ยิง คุกคามสิทธิมนุษยชน”, 11 พฤษภาคม 2565, [amnesty.org/en/latest/news/2022/05/sri-lanka-new-emergency-regulations-and-shooting-orders-threaten-human-rights/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/05/sri-lanka-new-emergency-regulations-and-shooting-orders-threaten-human-rights/)

¹¹⁵ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “คิวบา: แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลประณามคำตัดสินกำหนดโทษต่อหลุยส์ มานูเอล โอเตโร อัลคันตารา และโมเชล ‘ออสโตรโบ’ กัสติโย”, 24 มิถุนายน 2565, [amnesty.org/en/latest/news/2022/06/cuba-amnesty-condemns-sentences-luis-manuel-otero-alcantara-maykel-osorbo-castillo/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/06/cuba-amnesty-condemns-sentences-luis-manuel-otero-alcantara-maykel-osorbo-castillo/); แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “คิวบา: ปลอ่ยตัวศิลปินที่ถูกคุมขัง”, 26 พฤษภาคม 2565, [amnesty.org/en/latest/news/2022/05/cuba-release-imprisoned-artists/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/05/cuba-release-imprisoned-artists/)

¹¹⁶ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “โมร็อกโก: ต้องมีการกลับคำพิพากษาที่ตัดสินลงโทษในการพิจารณาที่ไม่เป็นธรรมต่อฮีร็อก”, 27 มิถุนายน 2561, [amnesty.org/en/latest/news/2018/06/morocco-guilty-verdicts-returned-in-unfair-harak-trials-must-be-overturned/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2018/06/morocco-guilty-verdicts-returned-in-unfair-harak-trials-must-be-overturned/)

กัมพูชา: การเอาผิดทางอาญาต่อนักธรรมชาติที่ประสบความสำเร็จเพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความหวาดกลัว

องค์รามาเธอร์เนเจอร์กัมพูชา (Mother Nature Cambodia) เป็นกลุ่มรณรงค์ที่สำคัญในกัมพูชา ที่ผ่านมาพวกเขาได้รับชัยชนะด้านสิ่งแวดล้อมครั้งสำคัญหลายครั้ง พวกเขาใช้ปฏิบัติการทั้งการจัดตั้งมวลชน ปฏิบัติการทางตรง และการสร้างจิตสำนึกต่อสาธารณะ ในปี 2558 พวกเขาสามารถรณรงค์จนทางการยกเลิกแผนการก่อสร้างเขื่อนผลิตไฟฟ้าขนาดใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนพื้นเมืองในท้องถิ่น

ในปี 2559 พวกเขาทำงานเปิดโปงการทำลายสิ่งแวดล้อมและการปฏิบัติมิชอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างกว้างขวาง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการทำเหมืองแร่และการส่งออกทรายจากพื้นที่ชายฝั่งในกัมพูชา ส่งผลให้คำสั่งห้ามส่งออกทรายจากชายฝั่งอย่างสิ้นเชิง และเป็นเหตุให้นักกิจกรรมในกลุ่ม

มาเธอร์เนเจอร์กัมพูชาต้องเผชิญกับการปราบปรามมากมาย โดยนักกิจกรรมหลายคนถูกดำเนินคดีและควบคุมตัวโดยพลการ อีกหลายคนยังถูกคุมขังด้วยข้อหาทางอาญาที่ปราศจากมูลความจริง รวมทั้งข้อหา “ยุยงปลุกปั่น”¹¹⁷ ทางกลุ่มถูกกล่าวหาว่า “สร้างความโกลาหลในสังคม” กระทั่งมหาศาลไทยกับกัมพูชาตกลงว่าพวกเขาเป็นองค์กร “ผิดกฎหมาย” เนื่องจากไม่มีการจดทะเบียนตามกฎหมายภาคประชาสังคมหรือเอ็นจีโอ ซึ่งเป็นกฎหมายที่จำกัดสิทธิอย่างเข้มงวดของประเทศ

เมื่อเร็ว ๆ นี้ ลอง กันเทีย พวน เขียวรักสมบัติ และกุน ระกานักกิจกรรมเยาวชนสามคนของกลุ่มมาเธอร์เนเจอร์กัมพูชา ถูกศาลตัดสินจำคุกตั้งแต่ 18 ถึง 20 เดือน จากความพยายามประท้วงถึงแผนของรัฐบาลที่จะถมทะเลขนาดใหญ่ และแปรรูปให้เป็นของเอกชนในกรุงพนมเปญ เมืองหลวงของกัมพูชา¹¹⁸

ในบางครั้ง มีการประกาศใช้กฎหมายเพื่อเป้าประสงค์ต่างๆ เช่น กฎหมายต่อต้านการก่อการร้าย หรือกฎหมายความมั่นคงของรัฐ หรือการใช้ข้อหาทางอาญาที่ร้ายแรงอย่างอื่น เช่น กบฏหรือยุยงปลุกปั่น เพื่อเอาผิดกับผู้ชุมนุมโดยสงบ การใช้อำนาจตามกฎหมายเช่นนี้ ทำให้ทางการสามารถกำหนดโทษที่รุนแรงและเป็นการตีตราให้กับผู้ชุมนุมในฐานะที่เป็นผู้กระทำความผิดในคดีร้ายแรง ในปี 2560 นักปกป้องสิทธิมนุษยชน 15 คน สามารถหยุดเครื่องบินที่พวกเขาเชื่อว่ากำลังขนย้ายผู้พลัดถิ่นจากกานา และในจอร์เจียโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เป็นปฏิบัติการอารยะขัดขืนที่ไร้ความรุนแรงที่สนามบินสแตนลีย์ใน**สหราชอาณาจักร** ต่อมารัฐบาลได้ดำเนินคดีกับผู้ชุมนุมโดยใช้อำนาจตามกฎหมายต่อต้านการก่อการร้าย ซึ่งดูเหมือนเป็นความพยายามเพื่อข่มขู่กลุ่มดังกล่าวและบุคคลอื่นไม่ให้ปฏิบัติการแบบเดียวกันในอนาคต¹¹⁹ ใน**อินโดนีเซีย** ทางการมักใช้มาตรการปราบปรามนักกิจกรรมชาวปาปัวที่รณรงค์เรียกร้องสิทธิในการกำหนดชะตาชีวิตตนเอง รวมทั้งการใช้คำสั่งห้ามแบบเหมารวมต่อการชุมนุมโดยสงบ การจับกุมแบบไม่เลือกเป้าหมาย การดำเนินคดีในข้อหาทางอาญาที่ร้ายแรง จนกระทั่งการสังหารโดยมิชอบด้วยกฎหมายโดยเจ้าหน้าที่ ในเดือนสิงหาคม 2562 นักกิจกรรมทางการเมืองหกคนถูกดำเนินคดีในข้อหา “กบฏ” (Makar) และถูกคุมขังเป็นเวลาแปดเดือน¹²⁰

ในกรณีอื่นๆ มีการใช้ข้อหาทางอาญาโดยใช้หลักฐานเท็จแทบทั้งหมด และมีการดำเนินคดีเพื่อคุมขัง ปิดปาก และสร้างความหวาดกลัวให้ผู้ชุมนุมคนอื่น ใน**กัวเตมาลา** เบร์นาโด คาล์ นักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่เป็นชนพื้นเมืองที่มีบทบาทในการจัดตั้งชุมชนและชุมนุมประท้วงต่อต้านเขื่อนผลิตไฟฟ้าที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนของเขา ถูกศาลตัดสินจำคุกเจ็ดปีในข้อหาควบคุมตัวโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และลักทรัพย์แบบฉ้อฉล โดยการใช้หลักฐานที่คลุมเครือ¹²¹ ใน**นิการากัว** มักมีการใช้ข้อหาทางอาญา เช่น ข้อหาผิดใจและค้ายาเสพติด เป็นยุทธวิธีโดยทั่วไปเพื่อปราบปราม เอาผิดทางอาญา และตีตราผู้ที่มิชอบบทบาทในการชุมนุมประท้วงต่อต้านรัฐบาล ซึ่งเริ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2561 นักโทษทางการเมืองหลายคนถูกกล่าวหาในความผิดร้ายแรงซึ่งรวมถึงการเป็นสมาชิกกลุ่มอาชญากรรมและการก่อการร้าย¹²²

เนื้อหาของกฎหมายทั่วไปถูกปรับให้เข้มงวดขึ้น เพื่อเอาผิดกับการชุมนุมที่ชอบธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำได้ตามกฎหมายเดิม และมีการใช้กฎหมายฉุกเฉินเพิ่มขึ้นโดยไม่คำนึงถึงความจำเป็นหรือความได้สัดส่วน นอกจากนั้น รัฐบาลยังประกาศใช้หรือใช้กฎหมายเพื่อเอาผิดทางอาญาและทางแพ่งกับผู้ชุมนุมประท้วงสำหรับความเสียหายด้านทรัพย์สินหรือค่าใช้จ่ายอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุม ใน**สโลวีเนีย** ประชาชนหลายคนถูกปรับจากการเข้าร่วมการชุมนุมระหว่างที่มีคำสั่งห้ามแบบเหมารวมในช่วง

¹¹⁷ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, กัมพูชา: นักกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมถูกคุมขังโดยพลการ (Index: ASA 23/7635/2017), 22 ธันวาคม 2560, [amnesty.org/en/documents/asa23/7635/2017/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/asa23/7635/2017/en/)

¹¹⁸ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “กัมพูชา: ต้องยกเลิกคำพิพากษาที่นำละอายในการลงโทษนักกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม”, 6 พฤษภาคม 2564, [amnesty.org/en/latest/news/2021/05/cambodia-outrageous-conviction-of-five-environmental-activists-must-be-overturned/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/05/cambodia-outrageous-conviction-of-five-environmental-activists-must-be-overturned/)

¹¹⁹ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “คำพิพากษาคดีนักกิจกรรมสแตนลีย์ 15 คน แสดงให้เห็นว่าสหราชอาณาจักรใช้ช้างจับตักแตน”, 11 ธันวาคม 2561, [amnesty.org/en/latest/news/2018/12/stansted-15-verdicts-show-uk-authorities-have-used-a-sledgehammer-to-crack-a-nut/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2018/12/stansted-15-verdicts-show-uk-authorities-have-used-a-sledgehammer-to-crack-a-nut/); แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, ขบวนการ: ยุติการดำเนินคดีที่มีแรงจูงใจทางการเมืองในฮ่องกง (Index: ASA 17/9379/2018), 16 พฤศจิกายน 2561, <https://www.amnesty.org/en/documents/asa17/9379/2018/en/>

¹²⁰ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, อินโดนีเซีย: ตำรวจต้องยกเลิกการดำเนินคดีข้อหาทางอาญากับนักกิจกรรมชาวปาปัวหกคน (Index: ASA 21/0970/2019), 3 กันยายน 2562, [amnesty.org/en/documents/asa21/0970/2019/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/asa21/0970/2019/en/); รายงานเอเชียแปซิฟิก, “นักกิจกรรมจาการิดาหกคนที่เรียกร้องเสรีภาพของชาวปาปัวและถูกศาลตัดสินว่ามีความผิดฐานกบฏ ได้รับประกันปล่อยตัว”, 30 พฤษภาคม 2563, [asiapacificreport.org/2020/05/30/jakarta-six-activists-for-papua-freedom-convicted-of-treason-set-free/](https://www.asiapacificreport.org/2020/05/30/jakarta-six-activists-for-papua-freedom-convicted-of-treason-set-free/)

¹²¹ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “ครูชาวมายาถูกควบคุมตัวเพราะปกป้องแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์”, 15 พฤศจิกายน 2564, [amnesty.org/en/latest/news/2021/11/mayan-teacher-locked-up-defending-sacred-river/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/11/mayan-teacher-locked-up-defending-sacred-river/)

¹²² แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, นิการากัว: ปิดปากโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบ: ยุทธวิธีของรัฐเพื่อเร่งปราบปรามในนิการากัว (Index: AMR 43/3398/2021), 15 กุมภาพันธ์ 2564, [amnesty.org/en/documents/amr43/3398/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/amr43/3398/2021/en/)

ที่เกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และถูกเรียกค่าเสียหายจำนวนมาก หรือบังคับให้ต้องรับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายในการควบคุมมวลชน จาซา เจนูล นักกิจกรรมและผู้นำกับละคร ถูกสั่งปรับเป็นเงินกว่า 40,000 ยูโร จากการชุมนุมที่เขาเป็นแกนนำเมื่อปี 2563 และ 2564¹²³ ในภาพรวมแล้ว รัฐบาลสโลวีเนียที่อยู่ในอำนาจจนถึงเดือนเมษายน 2565 ยู่ที่จะเรียกค่าเสียหายกว่า 970,000 ยูโรจากผู้ชุมนุม เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการควบคุมมวลชน จนถึงเดือนพฤษภาคม 2565 มีการเรียก ค่าเสียหายแล้ว 28 ครั้งคิดเป็นเงินเกือบ 270,000 ยูโร สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการควบคุมมวลชน รัฐบาลใหม่ของสโลวีเนียที่เข้ารับตำแหน่งอย่างเป็นทางการในเดือนมิถุนายน 2565 สัญญาที่จะยกเลิก

ความยินยอมต่อการฟ้องคดีเช่นนี้¹²⁴ การปรับเป็นจำนวนเงินที่สูงหรือการเรียกร้องเงินสำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อควบคุมการชุมนุมเป็นอุปสรรคโดยตรงต่อการชุมนุม และส่งผลในเชิงคุกคามอย่างมากต่อบุคคลที่ประสงค์จะทำการชุมนุม

การจับกุมแบบไม่เลือกเป้าหมายและโดยพลการ เป็นยุทธวิธีอีกประการหนึ่งที่ถูกพัฒนาขึ้น ไม่เพียงเพื่อหยุดยั้งไม่ให้บุคคลเข้าร่วมการชุมนุมประท้วงมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เท่านั้น หากยังป็นวิธีการเพื่อสร้างความหวาดกลัว ทำให้ผู้เข้าร่วมทั้งหมดเห็นว่ตนเองอาจจะต้อง ‘จ่าย’ ซึ่งเป็นต้นทุนราคาแพง หากยังยืนหยัดที่จะสู้ต่อไป

อิหร่าน: การจับกุมแบบไม่เลือกเป้าหมาย การปราบปรามและการเอาผิดทางอาญาในวงกว้าง ภายหลังการชุมนุมประท้วง

อิหร่าน เผชิญกับวิกฤติการลอยนวลพันพิດอย่างเป็นระบบ และเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องสำหรับผู้กระทำความผิดอาญาตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนและการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรงของเจ้าหน้าที่ ซึ่งใช้วิธีที่รุนแรงในการรับมือกับการชุมนุมประท้วงระดับประเทศหลายครั้งในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ในระหว่างที่มีการชุมนุมทั่วประเทศในเดือนธันวาคม 2560 และมกราคม 2561 ประชาชนหลายหมื่นคนได้รวมตัวกันชุมนุมประท้วงประเด็นเรื่องความยากจน การทุจริตและการใช้อำนาจเบ็ดเสร็จ ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 25 คน และอีกหลายพันคนถูกควบคุมตัวโดยพลการ¹²⁵ วาฮิด อัฟคาร์ เป็นหนึ่งในผู้ที่ถูกควบคุมตัวโดยพลการ หลังเข้าร่วมการชุมนุมโดยสงบ เขาตกเป็นเหยื่อของการทรมานทั้งทางกายและจิตใจอย่างต่อเนื่อง เพื่อบังคับให้ “สารภาพ” ทั้งการทุบตี ทุดา และข่มขู่ว่าจะคุมขัง สังหาร หรือทำอันตรายอย่างอื่นต่อครอบครัวของเขา ศาลได้ตัดสินหลังการพิจารณาที่ไม่เป็นธรรมอย่างยิ่งให้เขาถูกจำคุก 33 ปี 9 เดือน และให้เขียน 74 ครั้ง ฟ้องสองคนของวาฮิด อัฟคาร์ ได้แก่ นาวีด อัฟคาร์ และฮาบีบ อัฟคาร์ ถูกจับกุมเช่นกันจากการเข้าร่วมการชุมนุมในเดือนกันยายน 2563 นาวีด อัฟคาร์ ถูกประหารชีวิตแบบลับ ส่วนฮาบีบ อัฟคาร์ได้รับการปล่อยตัวเมื่อปี 2565 ภายหลังการรณรงค์ระดับโลกอย่างต่อเนื่องของครอบครัว แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล และนักกิจกรรมอีกหลายคนทั่วโลก¹²⁶

การลอยนวลพันพิດของเจ้าหน้าที่ที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนและการก่ออาชญากรรมตามกฎหมายระหว่างประเทศในระหว่างการชุมนุมปี 2560 และ 2561 และความเพิกเฉยของประชาคมระหว่างประเทศ ยิ่งทำให้ทางการอิหร่านเพิ่มการใช้กำลังที่อันตรายถึงชีวิตและมีขอบด้วยกฎหมาย เพื่อรับมือกับการชุมนุมประท้วงในวงกว้างในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2562 ส่งผลให้ผู้ชาย ผู้หญิง และเด็กหลายร้อยคนถูกสังหารท่ามกลางการชุมนุมประท้วงทั่วประเทศในระยะเวลาเพียงห้าวัน¹²⁷ เจ้าหน้าที่ใช้กำลังที่อันตรายถึงชีวิตโดยมีขอบด้วยกฎหมาย จนทำให้ผู้ชุมนุมจำนวนมากและผู้ที่อยู่ในบริเวณโดยรอบพื้นที่ที่มีการชุมนุมเสียชีวิต เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นการยิงเข้าใส่ศีรษะหรือลำตัวส่วนบน แสดงถึงเจตนาในการสังหาร จนถึงปัจจุบัน ยังไม่มีเจ้าหน้าที่คนใดต้องรับผิดชอบต่อการสังหารที่ไม่ขอบด้วยกฎหมายนี้ การปราบปรามที่ร้ายแรงยังคงเกิดขึ้นพร้อมกับการสังตัตสัญญาณอินเทอร์เน็ตสำหรับประชาชนส่วนใหญ่

ในปี 2564 และ 2565 ทางการอิหร่านยังคงใช้วิธีการแบบทหารเพื่อรับมือกับการชุมนุมประท้วง แทนที่จะลงโทษผู้กระทำผิด ทางการกลับยังคงมุ่งปกปิดและปฏิเสธข้อมูลแบบที่เคยทำมาอย่างยาวนาน อีกทั้งยังแสดงความชื่นชมเจ้าหน้าที่และโฆษณาชวนเชื่อแนวคิดที่ผิด เพราะทางการได้ปฏิเสธและบิดเบือนความจริงเกี่ยวกับลักษณะและขอบเขตของการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่ในระหว่างการชุมนุม

¹²³ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, สโลวีเนีย: ยกเลิกการเรียกค่าเสียหายจากผู้ชุมนุมเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการควบคุมการชุมนุมสาธารณะ (Index: EUR 68/5344/2022), 16 มีนาคม 2565, [amnesty.org/en/documents/eur68/5344/2022/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/eur68/5344/2022/en/)

¹²⁴ rtvslo.si, “Ministrstvo umaknilo soglasje za tožbe glede neprijavljenih protestnih shodov”, 2 มิถุนายน 2565, rtvslo.si/slovenija/ministrstvo-umaknilo-soglasje-zatozbe-glede-neprijavljenih-protestnih-shodov/629619

¹²⁵ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, อิหร่าน: ปล่อยทุกคนที่ถูกจับเพียงเพราะชุมนุมโดยสงบ และสอบสวนการสังหารผู้ชุมนุม (Index: MDE 13/8915/2018), 8 สิงหาคม 2561, [amnesty.org/en/documents/mde13/8915/2018/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/mde13/8915/2018/en/)

¹²⁶ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, อิหร่าน: ผู้ชุมนุมถูกทรมานและถูกคุมขังอย่างไม่เป็นธรรม: วาฮิด อัฟคาร์ และฮาบีบ อัฟคาร์ (Index: MDE 13/4250/2021), 7 มิถุนายน 2564, [amnesty.org/en/documents/mde13/4250/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/mde13/4250/2021/en/)

¹²⁷ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, อิหร่าน: ต้องมีปฏิบัติการจากนานาชาติเพื่อยุติวงจรการปราบปรามการชุมนุมที่รุนแรงของทางการ, (Index: MDE 13/3546/2021), 20 มกราคม 2564, [amnesty.org/en/documents/mde13/3546/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/mde13/3546/2021/en/); แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, การลอยนวลพันพิດอย่างกว้างขวาง: การดัดสัญญาณอินเทอร์เน็ตของอิหร่านเพื่อปกปิดการสังหาร (Index: MDE 13/3308/2020), 16 พฤศจิกายน 2563, [amnesty.org/en/documents/mde13/3308/2020/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/mde13/3308/2020/en/); แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, อิหร่าน: รายละเอียดผู้เสียชีวิต 324 คนระหว่างการปราบปรามการชุมนุมในเดือนพฤศจิกายน 2562 (เพิ่มเติมข้อมูลใหม่ในเดือนพฤศจิกายน 2564) (Index: MDE 13/2308/2020) 16 พฤศจิกายน 2564, [amnesty.org/en/documents/mde13/2308/2020/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/mde13/2308/2020/en/); แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, เขี่ยขี้เถ้ามนุษย์ธรรม - การจับกุมแบบไม่เลือกเป้าหมาย, การบังคับให้สูญหายและการทรมานนับตั้งแต่มีการชุมนุมประท้วงในอิหร่านเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2562 (Index: MDE 13/2891/2020), 2 กันยายน 2563, [amnesty.org/en/documents/mde13/2891/2020/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/mde13/2891/2020/en/)

ในปี 2563 ประชาชนหลายแสนคนใน**เบลารุส** ได้ทำการชุมนุม โดยสงบทั่วประเทศ เพื่อคัดค้านผลการเลือกตั้งที่ไม่น่าเชื่อถือ¹²⁸ ส่งผลให้เกิดการจับกุมโดยพลการและโดยไม่เลือกเป้าหมาย การใช้กฎหมายเพื่อลงโทษอย่างรุนแรงรวมทั้งกฎหมายที่จำกัดสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมอย่างยิ่ง และประชาชนหลายร้อยคนตกเป็นเหยื่อของการทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้ายอื่นๆ จนถึงกลางเดือนพฤศจิกายน ตามตัวเลขที่เป็นทางการจากองค์กรอิสระ คาดการณ์ว่ามีประชาชนกว่า 25,000 คนถูกควบคุมตัว ดำรวจซึ่งส่วนใหญ่เป็นตำรวจนอกเครื่องแบบและไม่แจ้งว่าตัวเองเป็นตำรวจ ซึ่งมักใช้กำลังโดยมิชอบด้วยกฎหมายและไม่เลือกเป้าหมาย รวมทั้งการยิงกระสุนยางในระยะประชิดใส่ฝูงชน การใช้ระเบิดเสียง สารเคมีที่สร้างความระคายเคือง เครื่องฉีดน้ำแรงดันสูง การยิงปืนอัตโนมัติด้วยกระสุนเปล่า การใช้ไม้กระบอง และวิธีการอย่างอื่นเพื่อสลายการชุมนุมโดยสงบ และเพื่อควบคุมตัวบุคคล ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อยสี่คนจากน้ำมือของเจ้าหน้าที่ และอีกหลายคนต้องเสียชีวิตในสภาพที่น่าสงสัย

การดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ (การฟ้องปิดปาก)

บริษัทเอกชนได้ดำเนินการเพื่อปิดปากผู้ชุมนุมประท้วงที่ต่อต้านการตำรวจของพวกเขา รวมทั้งการฟ้องคดีเพื่อสร้างความรำคาญ ซึ่งเป็นการเรียกค่าเสียหายที่ไม่ได้สัดส่วน และการเหยียวยาวที่เกินกว่าเหตุ หรือนุ่งขอความคุ้มครองชั่วคราวเพื่อขัดขวางการชุมนุมประท้วงของประชาชนในบางพื้นที่ คดีซึ่งมักเรียกกันว่า **การฟ้องปิดปาก** (Strategic Lawsuits Against Public Participation - SLAPP) มีจุดมุ่งหมายเพื่อข่มขู่ไม่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยมักมีเป้าหมายเป็นนักข่าว นักปกป้องสิทธิมนุษยชน องค์กรภาคประชาสังคม หรือนักวิชาการ ทั้งนี้เพื่อปิดปากพวกเขาและไม่ให้ออกมาวิพากษ์วิจารณ์ ค่าใช้จ่ายในการสู้คดีเหล่านี้อาจ

ในขณะเดียวกัน ผู้ชุมนุมและผู้ที่อยู่ในบริเวณโดยรอบพื้นที่ที่มีการชุมนุมจำนวนมากถูกทำร้ายโดยไม่เลือกเป้าหมายและโดยพลการ ส่วนคนอื่นตกเป็นเป้าหมายเนื่องจากการทำหน้าที่ตามอาชีพของตน รวมทั้งผู้ที่ทำงานด้านสื่อซึ่งบันทึกข้อมูลเหตุการณ์หรือพยาบาลอาสาสมัครที่เข้าไปดูแลผู้ได้รับบาดเจ็บ ส่วนคนอื่นยังตกเป็นเป้าหมายอื่นเนื่องจากรสนิยมหรืออัตลักษณ์ทางเพศของตน ในเดือนกันยายน 2563 **วิกตอเรีย บิราน** นักปกป้องสิทธิมนุษยชนถูกควบคุมตัวระหว่างเดินทางไปร่วมชุมนุม หลังจากเจ้าหน้าที่ตำรวจพบว่าเธอเป็นนักกิจกรรมผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ และสั่งให้ “**คุมขัง**” เธอเป็นเวลา 15 วัน¹²⁹ ปัจจุบัน**มาร์ฟา รับโกวา** และ**องเดร ชปยุค** สมาชิกขององค์กรเวียสนา ซึ่งเป็นองค์กรสิทธิมนุษยชนอยู่ระหว่างขึ้นศาลและอาจถูกตัดสินจำคุก 20 ปีและแปดปีตามลำดับ ในข้อหาที่เป็นทั้งผู้จัดและผู้ทำงานกับ “**กลุ่มสุดโต่ง**” “**ทำลายทรัพย์สิน**” “**อันธพาล**” และ “**ยุยงให้เกิดความเกลียดชัง**” และข้อหาอื่นๆ¹³⁰

ทำให้เกิดแรงกดดันทางการเงินและอื่นๆ เป็นอย่างมากต่อนักกิจกรรมด้านสิทธิมนุษยชน ส่งผลให้พวกเขาต้องจัดสรรเงินทุนและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาสู่คดี แทนที่จะใช้เพื่อการทำงานอย่างอื่น

ตัวอย่างเช่น ในปี 2560 บริษัทพลังงานได้พยายามฟ้องคดีต่อกรีนพีซและแกนนำผู้จัดการชุมนุมแสดงถึงกรีนพีซเพื่อต่อต้านโครงการก่อสร้างแก๊สทาร์โกตาแอกเชสในสหรัฐฯ มูลค่า 900 ล้านเหรียญ ในปี 2563 บริษัทไฟฟ้าพลังงานจากออสเตเรียฟ้องคดีหมิ่นประมาทเรียกค่าเสียหายจำนวนมากเพื่อปิดปากนักกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมสองคนในโคโซโวที่ได้ออกมา เปิดโปงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทไฟฟ้าพลังงาน ซึ่งจะพัฒนาโครงการในพื้นที่อนุรักษ์ของประเทศ และการขาดการตรวจสอบที่จำเป็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนจะมีการออกใบอนุญาตให้กับโรงงานเช่นนี้¹³¹

5.3 การใช้เทคโนโลยีเพื่อขัดขวางสิทธิในการชุมนุมประท้วง

การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต โซเชียลมีเดีย แอปพลิเคชันส่งข้อความ และเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างอื่น ทำให้ประชาชนมีความสามารถมากขึ้นในการเข้าร่วมการชุมนุมประท้วงทั้งทางออนไลน์และออฟไลน์ อีกทั้งยังช่วยให้พวกเขาเข้าถึงข้อมูล สามารถประชาสัมพันธ์ข้อมูลการชุมนุมที่จะจัดขึ้น จัดตั้งและช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมทางออนไลน์ในหลายรูปแบบ ในเวลาเดียวกัน

รัฐและบริษัทพยายามควบคุมพื้นที่ดิจิทัลเหล่านี้ ทั้งโดยการเซ็นเซอร์อย่างมีเป้าหมาย หรือการปิดกั้นการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตหรือเว็บไซต์บางแห่ง และแอปพลิเคชันส่งข้อความ ตัวอย่างเช่น แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนลได้บันทึกข้อมูลการปราบปรามอย่างเป็นระบบต่อนักกิจกรรมใน**เวียดนาม** ซึ่งเข้าร่วมในการแสดงออกและการประท้วงทางออนไลน์ ทางทางเวียดนามใช้ยุทธวิธีต่างๆ

¹²⁸ แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล, **เบลารุส: ‘เราทำพิธีสวดให้คุณในนามของนักบุญอัลยักซานเดอร์ และตำรวจปราบจลาจล’** (Index: EUR 49/4171/2021), 24 พฤษภาคม 2564, [amnesty.org/en/documents/eur49/4171/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/eur49/4171/2021/en/); แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล, **เบลารุส: ‘คุณไม่ใช่มนุษย์’: การลอบวางเพลิงที่รัฐสนับสนุนและความรุนแรงของตำรวจต่อผู้ชุมนุมโดยสงบแบบอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน** (Index: EUR 49/3567/2021), 27 มกราคม 2564, [amnesty.org/en/documents/eur49/3567/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/eur49/3567/2021/en/); แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล, **เบลารุส: ปีนังการตอบโต้ที่การรุนแรงต่อเนื่อง ความกลัวและเอกภาพ** (Index: EUR 49/4562/2021), 9 สิงหาคม 2564, [amnesty.org/en/documents/eur49/4562/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/eur49/4562/2021/en/); แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล, **เบลารุส: กองทัพต้องไม่เข้ามาแทรกแซงในการชุมนุม** (Index: EUR 49/2823/2020), 31 กรกฎาคม 2563, [amnesty.org/en/documents/eur49/2823/2020/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/eur49/2823/2020/en/)

¹²⁹ แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล, **เบลารุส: ปลปล่อยตัววิกตอเรีย บิราน นักกิจกรรมผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ** (Index: EUR 49/3143/2020), 30 กันยายน 2563, [amnesty.org/en/documents/eur49/3143/2020/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/eur49/3143/2020/en/)

¹³⁰ แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล, “**เบลารุส: ปลปล่อยตัวมาร์ฟา รับโกวา และองเดร ชปยุค นักปกป้องสิทธิมนุษยชน**”, 25 เมษายน 2565, [amnesty.org/en/latest/news/2022/04/belarus-immediately-release-human-rights-defenders-marfa-rabkova-and-andrei-chapuyk/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/04/belarus-immediately-release-human-rights-defenders-marfa-rabkova-and-andrei-chapuyk/)

¹³¹ แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล, **โคโซโว: การฟ้องคดีปิดปากเพื่อปิดปากนักกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมต้องยุติลง** (Index: EUR 73/4350/2021), 28 มิถุนายน 2564, [amnesty.org/en/documents/eur73/4350/2021/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/eur73/4350/2021/en/) ต่อมามีการถอนฟ้องคดีนี้ เป็นผลมาจากการรณรงค์ของแอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล โปรดดู: แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล, “**โคโซโว: มีการถอนฟ้องคดีที่ปราศจากมูลความจริงต่อนักกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม นับเป็นชัยชนะสำหรับเสรีภาพในการแสดงออก**”, 20 ตุลาคม 2564, [amnesty.org/en/latest/news/2021/10/kosovo-baseless-lawsuits-against-environmental-activists-dropped-in-victory-for-freedom-of-expression/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/10/kosovo-baseless-lawsuits-against-environmental-activists-dropped-in-victory-for-freedom-of-expression/)

รวมทั้งการเซ็นเซอร์ การคุกคามและการดำเนินคดี โดยมักได้รับความร่วมมือจากบริษัทเทคโนโลยียักษ์ใหญ่อย่างเฟซบุ๊กและกูเกิล¹³²

การตัดสินใจหรือการชะลอความเร็วอินเทอร์เน็ต เป็นยุทธวิธีที่มีการใช้มากขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมา **แอคเซสโนว (Access Now)** เป็นองค์กรซึ่งทำงานเพื่อคุ้มครองสิทธิทางดิจิทัล พวกเขาบันทึกข้อมูลในปี 2564 และพบว่ามี การตัดสินใจอินเทอร์เน็ตอย่างน้อย 182 ครั้งใน 34 ประเทศ มีรายงานการตัดสินใจอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ที่มีการขัดแย้งกันด้วยอาวุธ รวมทั้งใน **อินเดีย** (ในแคว้นจัมมูและแคชเมียร์) **เอริโอเปีย** (ในภูมิภาคติกราย) และ **เมียนมา**¹³³ อีกทั้งทางองค์กรยังมีข้อสังเกตถึงการตัดสินใจอินเทอร์เน็ตทางมือถือที่เพิ่มขึ้นในระหว่างการชุมนุมประท้วงในหลายประเทศ รวมทั้ง **บังกลาเทศ เบลารุส บุร์กินาฟาโซ ชาด คิวบา เอสวาตีนี อินเดีย อินโดนีเซีย อิหร่าน อิรัก จอร์แดน คาซัคสถาน เมียนมา ปากีสถาน เซเนกัล ซูดานใต้ ซูดาน เติร์กเมนิสถาน และยูกันดา**¹³⁴

รัฐบาลและบริษัทยังใช้เครื่องมือทางดิจิทัลที่ทันสมัยมากขึ้นเพื่อสอดแนมข้อมูลผู้ชุมนุมทั้งแบบรายบุคคลและในวงกว้าง ซึ่งรุกล้ำความเป็นส่วนตัว และติดตามข้อมูลพวกเขาเหล่านั้นระหว่างเข้าร่วม

การชุมนุมประท้วง มักมีการใช้เทคโนโลยีจดจำใบหน้าโดยไม่มี การตรวจสอบจากศาลและไม่มีกรอบกฎหมายที่เหมาะสม ซึ่ง ทำให้ทั้งตำรวจและทหารมีอำนาจมากขึ้นในการสอดส่องพื้นที่สาธารณะ รวมทั้งในระหว่างการชุมนุม การใช้เทคโนโลยีแบบใหม่รวมทั้งกล้องวงจรปิด เครื่องดักจับสัญญาณมือถือ (IMSI catchers) และกล้องที่ติดบนลำตัว ทำให้เกิดความเสียหายต่อสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบ โดยเฉพาะเมื่อมีการใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ร่วมกับอำนาจรัฐในการสอดแนมข้อมูลและการเก็บรักษาข้อมูล

การใช้เทคโนโลยีการสอดแนมข้อมูลเพียงอย่างเดียว หรือการใช้ร่วมกับเทคโนโลยีอื่น ไม่เพียงทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบเท่านั้น หากยังส่งผลกระทบในเชิงคุกคามต่อผู้ที่ต้องการใช้สิทธิเหล่านี้ ในอนาคต เทคโนโลยีเหล่านี้ส่งผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อกลุ่มคนต่างเชื้อชาติและบุคคลอื่น ทำให้ต้องเผชิญกับการเลือกปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น การสอดแนมข้อมูลในวงกว้างและไม่เลือกเป้าหมายของจีน รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่ส่งออกโดยบริษัทในยุโรป ทำให้เกิดความเสียหายจะมีการใช้เทคโนโลยีเหล่านี้กับชาวอุยกูร์และกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ที่ต้องเผชิญกับการเลือกปฏิบัติทั่วประเทศ¹³⁵

เทคโนโลยีจดจำใบหน้าเพื่อติดตามข้อมูลผู้ชุมนุม

ในนิวยอร์กซิตี **สหรัฐ** มีการใช้เทคโนโลยีจดจำใบหน้าอย่างน้อย 22,000 ครั้งตั้งแต่ปี 2560 ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อควบคุมมวลชนที่เลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติมากขึ้น และคุกคามสิทธิในเสรีภาพการชุมนุม โดยเฉพาะสำหรับชุมชนคนผิวดำ และชนกลุ่มน้อยซึ่งจะได้รับความเสี่ยงอย่างมากหากมีการจำแนกตัวผิดและการจับกุมผิดคน ในบางกรณี เทคโนโลยีจดจำใบหน้ายังไม่แม่นยำถึง 95% แม้จะ ‘ทำงานได้ผล’ ก็อาจส่งเสริมให้เกิดการควบคุมมวลชนแบบเลือกปฏิบัติ และขัดขวางการใช้สิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบ ปลอดภัย และเสรี เพราะจะถูกใช้เป็นเครื่องมือเพื่อการสอดแนมข้อมูลในวงกว้าง ตัวอย่างเช่น ในเดือนสิงหาคม 2565 เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานตำรวจแห่งนิวยอร์ก พยายามจับกุม แดร์ริก “ดเวก” อินแกรม นักกิจกรรมจากขบวนการแบล็ก โลฟส์ แมตเทอร์ โดยบุกเข้าล้อมห้องพักของเขาเป็นเวลาห้าชั่วโมง หลังจากดูเหมือนจะใช้เทคโนโลยีจดจำใบหน้าเพื่อจำแนกและค้นหาตัวเขา¹³⁶

ในไฮเดอราบาด **อินเดีย** รัฐบาลได้เริ่มการก่อสร้าง “ศูนย์ควบคุมและสั่งการ” (Command And Control Centre -

CCC) ซึ่งเป็นอาคารที่เชื่อมโยงกับโครงข่ายกล้องวงจรปิดจำนวนมากในเวลาปัจจุบัน ศูนย์ CCC สนับสนุนการประมวลผลข้อมูลจากกล้อง 600,000 ตัวในเวลาเดียวกัน เจ้าหน้าที่สามารถใช้งานกล้องเหล่านี้ร่วมกับระบบกล้องจดจำใบหน้าของตำรวจไฮเดอราบาด เพื่อติดตามและจำแนกบุคคลในทุกพื้นที่ เนื่องจากทางอินเดียมีประวัติการใช้เครื่องมือจดจำใบหน้า ซึ่งทำให้เกิดความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนของประชาชน รวมทั้งการนำมาใช้ระหว่างมาตรการล็อกดาวน์ การจำแนกตัวผู้มีสิทธิออกเสียงในการเลือกตั้งท้องถิ่น และการใช้งานในรัฐอื่นๆ ของอินเดียเพื่อควบคุมการชุมนุม การจัดตั้งศูนย์ CCC จึงเป็นพัฒนาการที่น่ากังวล ปัจจุบันยังไม่มียกกฎหมายในเชิงป้องกันซึ่งจะสามารถคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของพลเมือง ในไฮเดอราบาดได้ ทั้งยังไม่มียกกฎหมายกำกับดูแลการใช้ระบบการสอดแนมข้อมูลชีวมาตรแบบทางไกล ซึ่งจะยิ่งทำให้เกิดอันตรายเพิ่มขึ้นจากเทคโนโลยีเหล่านี้¹³⁷

เทคโนโลยีเหล่านี้เป็นรูปแบบการสอดแนมข้อมูลในวงกว้าง และละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัว สามารถทำให้เกิดบรรยากาศที่น่ากลัวต่อสิทธิในเสรีภาพการแสดงออกและการชุมนุมโดยสงบ และอาจส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อกลุ่มคนที่อยู่ชายขอบ

¹³² แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล, *เวียดนาม: มายายใจกันเถอะ! การเซ็นเซอร์และการเอาผิดทางอาญากับการแสดงออกทางออนไลน์ในเวียดนาม* (Index: ASA 41/3243/2020), 30 พฤศจิกายน 2563, [amnesty.org/en/documents/asa41/3243/2020/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/asa41/3243/2020/en/)

¹³³ Access Now, “การกลับมาของระบอบเผด็จการทางดิจิทัล: การตัดสินใจอินเทอร์เน็ตในปี 2564”, พฤษภาคม 2565, www.accessnow.org/cms/assets/uploads/2022/05/2021-KIO-Report-May-24-2022.pdf

¹³⁴ Access Now, “การกลับมาของระบอบเผด็จการทางดิจิทัล: การตัดสินใจอินเทอร์เน็ตในปี 2564”, พฤษภาคม 2565, www.accessnow.org/cms/assets/uploads/2022/05/2021-KIO-Report-May-24-2022.pdf

¹³⁵ แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล, “บริษัทในสหภาพยุโรปขายเครื่องมือการสอดแนมข้อมูลให้กับจีนเพื่อการปฏิบัติขบถด้านสิทธิมนุษยชน”, 21 กันยายน 2563, [amnesty.org/en/latest/news/2020/09/eu-surveillance-sales-china-human-rights-abusers-2/](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/09/eu-surveillance-sales-china-human-rights-abusers-2/), แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล, *พ้นจากการควบคุม: การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายของสหภาพยุโรปเกี่ยวกับการส่งออกเครื่องมือเพื่อสอดแนมข้อมูลทางดิจิทัล* (Index: EUR 01/2556/2020), 21 กันยายน 2563, [amnesty.org/en/documents/eur01/2556/2020/en/](https://www.amnesty.org/en/documents/eur01/2556/2020/en/)

¹³⁶ โปรดดู แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล การรณรงค์ #Banthescan, เรื่องเล่าในนิวยอร์กซิตี: <https://banthescan.amnesty.org/nyc/#stories>

¹³⁷ โปรดดู แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล การรณรงค์ #Banthescan, เรื่องเล่าในไฮเดอราบาด: <https://banthescan.amnesty.org/hyderabad/#stories>

6. สิ่งที่เราต้องการคืออะไร?

ปกป้องสิทธิในการชุมนุมประท้วง!

ความอยุติธรรม การทุจริต ความไม่เท่าเทียมสุดโต่ง ภัยคุกคามที่ยังรากลึกต่อสิทธิด้านสังคมและเศรษฐกิจ การทำลายสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม การเหยียดเชื้อชาติ การเลือกปฏิบัติ ความรุนแรงอันเนื่องมาจากเพศสภาพ การแบ่งขั้วที่มากขึ้นในแนวคิดสาธารณะ และพื้นที่พลเมืองที่หดตัวลง เป็นปัจจัยสำคัญบางส่วนของสิ่งที่ส่งผลให้มีการจัดตั้งมวลชน การวิจารณ์และการสร้างความเดือดร้อนรำคาญ อาจทำให้เกิดความไม่สะดวกต่อบางคน แต่ก็ยังเป็นต้นทุนที่เป็นธรรมที่ต้องจ่ายเพื่อประกันให้สังคมเกิดการมีส่วนร่วม และกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง นอกจากแค่การไปหย่อนบัตรเลือกตั้ง โดยเฉพาะกลุ่มที่อยู่ชายขอบมากที่สุด การจัดตั้งมวลชนและการชุมนุมประท้วงในวงกว้างส่งผลให้เกิดความก้าวหน้าด้านสิทธิมนุษยชนที่สำคัญที่สุด

แต่ยังมีผู้ชุมนุมมากขึ้นเพียงใด ผู้มีอำนาจก็ยิ่งเพิ่มการควบคุมมากขึ้นเพราะกลัวการสูญเสียอำนาจและการควบคุม ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา รัฐบาลและหน่วยงานอื่นที่มีอำนาจได้สร้างอุปสรรคเพิ่มขึ้นเพื่อขัดขวางการชุมนุมโดยสงบ ในขณะที่ผู้มีอำนาจตระหนักมากขึ้นถึงจุดแข็งของการชุมนุมและศักยภาพในการท้าทายและเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ พวกเขาจึงได้พึ่งพาแนวทางที่น่าละอายและการรุนแรงมากขึ้นเพื่อปราบปรามผู้ชุมนุมประท้วง

ผู้ชุมนุมในทุกวันนี้ต้องเผชิญกับความกดขี่ในหลายด้าน ทั้งพื้นที่พลเมืองที่หดตัวลง รวมถึงการประกาศใช้กฎหมายและมาตรการปราบปรามที่มากขึ้น เพื่อมุ่งจำกัดสิทธิในเสรีภาพการแสดงออก การชุมนุมและการสมาคม การใช้กำลังโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่เพื่อควบคุมการชุมนุม และการเพิ่มการสอดแนมข้อมูลทั้งรายบุคคลและในวงกว้างโดยมิชอบด้วยกฎหมาย การตัดสัญญาณอินเทอร์เน็ต และการปฏิบัติมิชอบทางออนไลน์

ผลกระทบเหล่านี้กำลังเกิดขึ้นในทุกพื้นที่ของโลก การจำกัดที่เข้มงวดมากขึ้นต่อการชุมนุมประท้วงในทุกรูปแบบ รวมทั้งการมุ่งโจมตีผู้ชุมนุม ส่งผลให้เกิดการตีตราและลดความชอบธรรมต่อเจตจำนงของพวกเขา วงจรชั่วร้ายเช่นนี้อาจถูกและจะต้องถูกทำลาย แต่สิ่งนี้จะเกิดขึ้นได้เมื่อรัฐบาลยกเลิกมาตรการจำกัดสิทธิ สนับสนุนสิทธิในเสรีภาพการชุมนุม และยอมรับว่าการชุมนุมโดยสงบเป็นสัญญาณของสังคมที่เข้มแข็ง และเป็นกระบวนการที่จำเป็นที่จะทำให้เกิดการเจรจาเพื่อแก้ปัญหาและความทุกข์ยาก ไม่ใช่เป็นสิ่งที่น่ารำคาญหรือเป็นสิ่งที่จะต้องถูกปราบปราม

กล่าวโดยสรุป เป้าหมายของการรณรงค์ “ปกป้องการชุมนุมประท้วง” เพื่อช่วยให้บุคคลทุกคนสามารถปฏิบัติการโดยสงบได้ และทำให้คนอื่นได้ยินเสียงของตนอย่างปลอดภัยโดยไม่ต้องรับผลกระทบอื่นใด แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล จึงเรียกร้องรัฐบาลให้ส่งสัญญาณอย่างชัดเจนว่า ผู้ชุมนุมควรได้รับการคุ้มครองทั้งในทางกฎหมายและในทางปฏิบัติ เพื่อประกันให้พวกเขาได้รับการสนับสนุนและไม่ถูกโจมตีทางการเมืองต้องใช้มาตรการอย่างเร่งด่วน เพื่อขจัดอุปสรรคใดๆ และการจำกัดอย่างไม่เหมาะสม ซึ่งที่ผ่านมาได้ถูกใช้เพื่อขัดขวางการชุมนุมโดยสงบทั้งในช่วงก่อน ระหว่าง และภายหลังการชุมนุม

เราเรียกร้องรัฐบาลให้

ยุติวาทกรรมที่สร้างการตีตรา สร้างภาพว่าผู้ชุมนุมประท้วงโดยสงบเป็นอาชญากร ผู้ก่อการร้าย ภัยคุกคามต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง หรือเป็นสิ่งที่น่ารำคาญและต้องขจัดออกไป

ยกเลิกหรือแก้ไขกฎหมายทุกฉบับที่เป็นอุปสรรคต่อสิทธิในเสรีภาพการแสดงออกและการชุมนุมโดยสงบ และแก้ไขเนื้อหาในกฎหมายให้สอดคล้องกับกฎหมายและมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ รวมทั้งความเห็นทั่วไปที่ 37 ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ

ดำเนินการตามกฎหมายที่เหมาะสม เพื่อประกันให้บุคคลสามารถจัดและเข้าร่วมการชุมนุม โดยไม่จำเป็นต้องขออนุญาตล่วงหน้า และมีเสรีภาพที่จะตัดสินใจเลือกสถานที่ เวลา และรูปแบบการชุมนุมประท้วงด้วยตนเอง

ประกันว่า กรณีที่มีระบบการแจ้งการชุมนุม ข้อกำหนดให้แจ้งข้อมูลล่วงหน้าควรถูกใช้เพียงเพื่อให้บุคคลแจ้งความประสงค์ในการชุมนุม และต้องไม่ใช่เป็นการขออนุญาต กระบวนการแจ้งต้องมีความโปร่งใส สอดคล้องและไม่ขัดติดกับระบบราชการ และไม่เลือกปฏิบัติ การไม่แจ้งข้อมูลอย่างเป็นทางการ ต้องไม่ถูกใช้เป็นข้ออ้างเพื่อจำแนกว่าการชุมนุมนั้นมีขอบด้วยกฎหมาย หรือสามารถสลายการชุมนุมได้

ประกันว่า การจำกัดใดๆ ในแง่ของเวลา สถานที่ หรือรูปแบบการชุมนุม ต้องเป็นเงื่อนไขที่จำเป็น และได้สัดส่วนเพื่อบรรลุเป้าหมายอันชอบธรรม และไม่ได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของกิจกรรม กรณีที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการจำกัดการชุมนุมได้ทางการควรเลือกแนวทางที่แทรกแซงน้อยที่สุด และควรพยายามอำนวยความสะดวกให้กับการชุมนุม โดยการเสนอทางเลือกที่ชอบด้วยเหตุผล

ให้ทำการประเมินเป็นรายกรณีในการพิจารณาการใช้มาตรการจำกัดสิทธิในเสรีภาพการชุมนุม คำสั่งห้ามแบบเหมารวมเกี่ยวกับเวลาหรือสถานที่ที่อนุญาตให้ชุมนุม เป็นการจำกัดที่ไม่อาจเกิดขึ้นได้ เพราะย่อมขัดขวางไม่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถประเมินพฤติการณ์ของแต่ละกรณีได้ รวมถึงประเมินความได้สัดส่วนของการใช้มาตรการดังกล่าว

ประกันทั้งในทางกฎหมายและในทางปฏิบัติให้มีการคุ้มครองและอำนวยความสะดวกในการชุมนุมที่เกิดขึ้นโดยฉับพลัน ในลักษณะเดียวกับการชุมนุมแบบอื่นๆ

ให้ยุติการใช้ระบบกฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง และกฎหมายปกครองโดยมิชอบ เพื่อปิดปากและคุกคามผู้ชุมนุมประท้วง สิ่งที่น่ากังวลคือกฎหมายที่ออกแบบมาเพื่อเป้าประสงค์อื่น เช่น กฎหมายต่อต้านการก่อการร้าย

ป้องกันไม่ให้เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายสามารถสลายการชุมนุมได้ เพียงเพราะผู้จัดการชุมนุมไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดให้แจ้งข้อมูล หรือเพียงเพราะพิจารณาว่าเป็นการชุมนุมที่มีขอบด้วยกฎหมาย การตัดสินใจสลายการชุมนุมควรใช้เป็นมาตรการขั้นสุดท้าย และใช้เฉพาะกรณีที่เกิดความรุนแรงในวงกว้าง และไม่อาจแก้ไขได้ด้วยวิธีการที่จำกัดน้อยกว่า

ประกันว่า จะมีการพิจารณาและประเมินกฎหมายภายในประเทศที่ใช้เพื่อจำกัดการปฏิบัติการอารยะขัดขืนให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับกฎหมายและมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในเสรีภาพทางความคิด การแสดงออก และการชุมนุมโดยสงบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ให้ใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อประกันว่าหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายและหน่วยงานยุติธรรม สามารถพิจารณาองค์ประกอบของปฏิบัติการอารยะขัดขืนแต่ละครั้งได้ รวมทั้งเจตนาและผลกระทบโดยรวม เพื่อประกันว่าจะไม่มีการจำกัดอย่างไม่เหมาะสมต่อสิทธิในเสรีภาพทางความคิด การแสดงออก และการชุมนุมโดยสงบ

ประกันว่า การเสี่ยงพันธุกรรมที่จะปฏิบัติตามสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบจากสถานการณ์วิกฤติที่เป็นข้อบกพร่อง ให้คำนึงถึงการใช้กฎหมายหรือมาตรการการจำกัดสิทธิที่มีอยู่แล้วมาใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉิน ดังนั้น การเสี่ยงพันธุกรรมจึงไม่สามารถถูกใช้เป็นข้ออ้างของความฉุกเฉินของสถานการณ์นั้น

ประกันว่า เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายจะใช้กำลังเฉพาะในพฤติการณ์ที่ไม่มีแนวทางอื่นที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย และเมื่อการใช้กำลังเป็นสิ่งจำเป็นและได้สัดส่วนเมื่อคำนึงถึงความร้ายแรงของสถานการณ์นั้น การใช้กำลังโดยมิชอบต่อผู้ชุมนุมย่อมถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

แก้ไขกฎหมายและข้อกำหนดที่กำกับดูแลการใช้กำลังและอาวุธปืน รวมทั้งในระหว่างการชุมนุม เพื่อให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการใช้กำลัง รวมทั้งหลักการพื้นฐานขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการใช้กำลังและอาวุธปืนของเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย

ประกันทั้งในทางกฎหมายและในทางปฏิบัติว่าเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายทุกคนในเครื่องแบบจะต้องแสดงสัญลักษณ์ที่เห็นได้ชัดและชัดเจนเพื่อระบุตัวตนตลอดเวลา ดำเนินการที่จำเป็นทั้งปวงเพื่อประกันให้มีความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ สำหรับสมาชิกของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย และผู้บังคับบัญชา

จัดอบรมอย่างเหมาะสมให้กับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้ทราบถึงการจัดการชุมนุมอย่างเหมาะสม โดยมีเจตนาเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับการชุมนุม

งดเว้นการใช้กำลังทหาร เทคนิคและอุปกรณ์แบบทหารในระหว่างการควบคุมการชุมนุม

คุ้มครองผู้ที่ทำหน้าที่สังเกตการณ์และรายงานการละเมิดหรือการปฏิบัติมิชอบของบุคคลอื่นในบริบทของการชุมนุมโดยสงบ รวมทั้งผู้สื่อข่าว ทนายความ และนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และแจ้งข้อมูลอย่างเคร่งครัดให้เจ้าหน้าที่ที่ดูแลการชุมนุมทราบว่า จะไม่มีการยอมให้มีการใช้กำลังโดยมิชอบด้วยกฎหมายต่อผู้สังเกตการณ์และผู้สื่อข่าว และการขัดขวางการสังเกตการณ์และการรายงานข่าวนั้น

ให้ดำเนินการสอบสวนโดยทันที เป็นกลาง อิสระและอย่างเป็นผล เมื่อมีข้อกล่าวหาว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายในระหว่างการชุมนุม

ประกันว่า อุปกรณ์ที่ส่งผลกระทบอย่างไม่เลือกเป้าหมาย และเสี่ยงอย่างมากที่จะเป็นอันตราย รวมทั้งแก๊สน้ำตา หรือเครื่องฉีดน้ำแรงดันสูง จะถูกใช้เฉพาะในสถานการณ์ที่เกิดความรุนแรงอย่างกว้างขวาง โดยมีจุดประสงค์เพียงเพื่อสลายฝูงชน และให้ใช้ได้เฉพาะเมื่อแนวทางอื่นไม่สามารถควบคุมความรุนแรงได้แล้ว ทั้งนี้ ไม่อนุญาตให้ใช้อุปกรณ์เหล่านี้ในขณะที่ประชาชนอยู่ในพื้นที่จำกัดหรือมีการปิดถนน หรืออยู่ในเส้นทางอื่นใดที่มีการปิดกั้นเส้นทางหลบหนี

งดเว้นจากการใช้อาวุธที่ถูกพัฒนาขึ้นมาในเบื้องต้นเพื่อเป้าหมายทางการทหาร ในการบังคับใช้กฎหมาย เว้นแต่ได้มีการดัดแปลงและทดสอบ เพื่อประกันว่าจะส่งผลในการบรรลุวัตถุประสงค์ของการบังคับใช้กฎหมาย และสามารถนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับการบังคับใช้กฎหมาย

ห้ามมิให้มีการผลิตและค้าขายอุปกรณ์การบังคับใช้กฎหมายที่มีลักษณะละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐาน และไม่มีประโยชน์ในทางปฏิบัติอื่นใด นอกจากใช้เพื่อการทรมานหรือการปฏิบัติที่โหดร้ายอื่นๆ

ควบคุมการค้าอุปกรณ์การบังคับใช้กฎหมาย เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการส่งมอบให้กับบุคคลใดที่มีแนวโน้มจะไปใช้โดยมิชอบ เพื่อกระทำการทรมานหรือการปฏิบัติที่โหดร้ายอื่นๆ

ให้สนับสนุนอย่างเต็มที่ต่อการจัดทำสนธิสัญญาการค้าระดับโลกที่ปลอดจากการทรมาน ซึ่งมีผลบังคับใช้ตามกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อห้ามการใช้อุปกรณ์ที่ละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐาน และควบคุมการค้าอุปกรณ์การบังคับใช้กฎหมาย

ห้ามมิให้ใช้เทคโนโลยีจดจำใบหน้าและเทคโนโลยีการสอดแนมข้อมูลที่แทรกแซงอย่างอื่น รวมทั้งการจัดทำการขายและการใช้ประโยชน์ เนื่องจากระบบเหล่านี้ละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัว และคุกคามสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบ การแสดงออก ความเท่าเทียม และการไม่เลือกปฏิบัติ

เอกสารเพื่ออ่านเพิ่มเติม

เอกสารล่าสุดบางส่วนของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลที่กล่าวถึง

แง่มุมต่าง ๆ ของสิทธิในเสรีภาพการชุมนุม

ระดับโลก

รายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนทั่วโลก ประจำปี 2564/2565 ของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, 2565

“ไม่มีความช่วยเหลือให้กับชุมชนของเรา: ผลกระทบของมาตรการโรคโควิด-19 ของรัฐต่อกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการเอาผิดทางอาญาที่ไม่เป็นธรรม, 2565

การใช้กำลังอย่างดุเดือด: การสอบสวนการใช้กระบอกและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องอย่างมีขอบเขตตำรวจ, 2564

ถูกปิดปากและได้รับข้อมูลเท็จ: เสรีภาพในการแสดงออกตกอยู่ในอันตรายท่ามกลางโรคโควิด-19, 2564

ปัญหาท้าทายในอนาคตต่อการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบและการสมาคม: รายงานเสนอต่อผู้รายงานพิเศษแห่งสหประชาชาติ, 2563

การปราบปรามยุคโควิด-19: การปฏิบัติมีขอบเขตตำรวจและการแพร่ระบาดระดับโลก, 2563

กล้ายืนหยัดเพื่อสิทธิมนุษยชนท่ามกลางโรคระบาด, 2563

สิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบ: รายงานเสนอต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติว่าด้วยร่างความเห็นทั่วไปที่ 37, 2563

ยุติการคำทรมาน: หนทางสู่การควบคุมระดับโลกต่อ ‘เครื่องมือเพื่อการทรมาน’, 2563

อาวุธยิงกระสุนชนิดไฟฟ้า: เอกสารจุดยืนของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, 2562

ยักษ์ใหญ่ของการสอดแนมข้อมูล: แม่แบบธุรกิจของกูเกิลและเฟซบุ๊กคุกคามต่อสิทธิมนุษยชนอย่างไร, 2562

ผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนของอาวุธที่ไม่รุนแรงถึงชีวิต และอุปกรณ์การบังคับใช้กฎหมายอื่นๆ, 2558

การใช้กำลัง: แนวปฏิบัติในการดำเนินงานตามหลักการพื้นฐานขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการใช้กำลังและอาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย, 2558

ระดับภูมิภาค

แอลจีเรีย:

ปิดกั้นพื้นที่พลเมือง: รายงานเสนอต่อการประชุมสมัยที่ 41 ของคณะทำงาน UPR, 2565;

ปราบปรามเสรีภาพในการแสดงออกและการชุมนุม: การพุ่งเป้าโจมตีนักกิจกรรมกลุ่มฮิรักในแอลจีเรีย, 2564;

ข้อหาอาญา การควบคุมตัวโดยพลการและการตรวจสอบของศาลต่อการถือธง Amazigh, 2562

แองโกลา:

ตำรวจไม่ได้อยู่ในพื้นที่เพื่อแจกขม: ความรุนแรงของเจ้าหน้าที่ความมั่นคงในแองโกลา, 2563

อาเซอร์ไบจาน:

ความรุนแรงล่าสุดของตำรวจต่อผู้ชุมนุมโดยสงบ, 2564;

ทางการต้องรับประกันสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบ และปล่อยตัวผู้ชุมนุมโดยสงบทุกคนโดยทันที, 2562

บาห์เรน:

จดหมายด่วนเพื่อเรียกร้องการปล่อยตัวฮุสเซน-ฮาดี อัล-คาวาจา ในโอกาสครบรอบอายุ 60 ปี และครบรอบ 10 ปีของการควบคุมตัวเขา, 2564;

ปล่อยตัวผู้ปกป้องสิทธิและนักกิจกรรมที่ถูกคุมขัง, 2563

บังกลาเทศ:

ไม่มีพื้นที่ให้ผู้เห็นต่าง – การปราบปรามของบังกลาเทศต่อเสรีภาพในการแสดงออกออนไลน์, 2564

เบลารุส:

“เราทำพิธีสวดให้คุณในนามของนักบุญอัลยากซานเดอร์ และตำรวจปราบจลาจล”, 2564;

“คุณไม่ใช่มนุษย์”: การลายนวลพันผิดที่รัฐสนับสนุนและความรุนแรงของตำรวจต่อผู้ชุมนุมโดยสงบแบบที่ไม่เคยเป็นมาก่อน, 2564;

ปีแห่งการตอบโต้ที่การลงโทษต่อเนื่องความกลัวและเอกภาพ, 2564;

กองทัพต้องไม่เข้ามาแทรกแซงในการชุมนุม, 2563

โบลีเวีย:

เหยื่อของการลายนวลพันผิดช่วงโรคระบาด: ข้อเสนอแนะด้านสิทธิมนุษยชน 20 ข้อสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีโบลีเวียปี 2563, 2563;

ทางการโบลีเวียต้องสอบสวนการใช้ความรุนแรงและคุ้มครองประชากร, 2562

กัมพูชา:

“ต้องยกเลิกคำพิพากษาที่ฆ่าอายุในการลงโทษนักกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม”, 2564;

เยาวชนตกเป็นเป้าหมายในการเหยียดแหย่จับกุม “ที่ป่าดงใจ”, 2563

แคเมอรูน:

มีผู้ถูกควบคุมตัวกว่า 100 คนในพื้นที่ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก และพรรคฝ่ายค้านต้องทนทุกข์ทรมานในคุกเพราะการออกมาวิจารณ์, 2565

ชาด:

Un An Après la Mise en Place du Comité Militaire de Transition, la Liberté de Réunion Pacifique Reste Entravée, 2565;

สมาชิกพรรคฝ่ายค้านและนักกิจกรรมด้านสิทธิมนุษยชนถูกห้ามไม่ให้ชุมนุมอย่างเสรีก่อนการเลือกตั้ง, 2564

ชิลี:

จับตามองชิลี: ความรุนแรงของตำรวจและความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาในระหว่างที่เกิดการชุมนุมทางสังคม, 2563

จีน:

ฮ่องกง: ในนามของความมั่นคงของรัฐ, 2564;

ฮ่องกง: ความจริงที่หายไป, ความยุติธรรมที่หายไป, 2563;

ไม่ใช่วิธีการควบคุมการชุมนุม: การใช้กำลังอย่างมีขอบเขตตำรวจฮ่องกง, 2562

โคลอมเบีย:

ยิงตรงเป้า: การบาดเจ็บที่ดวงตาในบริบทของการนัดหยุดงานระดับชาติ, 2564;

ในศูนย์กลางการปราบปราม: การละเมิดสิทธิมนุษยชนในระหว่างการนัดหยุดงานระดับชาติปี 2564 ที่เมืองกาสิโคลอมเบีย, 2564

คิวบา:

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลและนุซอ นักโทษทางความคิดท่ามกลางการปราบปรามผู้ชุมนุม, 2564

สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก:

ความยุติธรรมและเสรีภาพภายใต้สถานการณ์พิเศษในจังหวัดอิฏูรีและคิเวเหนือ, 2565;

ยกฟ้อง! เหยื่อของการปราบปรามที่การลงโทษปี 2558-2561 ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโกไม่ได้รับความยุติธรรม, 2563

อียิปต์:

COP27 ไม่ควรบดบังวิกฤติด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศ, 2565;

การชุมนุมของผู้พลพยและผู้ลี้ภัยชาวซูดานเกี่ยวกับการสังหารเด็กอย่างการุณ ถูกตอบโต้ด้วยความรุนแรงและการจับกุม, 2563

ยุโรป:

พันจากการควบคุม: การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายของสหภาพยุโรปเกี่ยวกับการส่งออกเครื่องมือเพื่อสอดแนมข้อมูลทางดิจิทัล, 2563;

การควบคุมฝูงชนท่ามกลางโรคระบาด: การละเมิดสิทธิมนุษยชนท่ามกลางการบังคับใช้มาตรการเกี่ยวกับโรคโควิด-19 ในยุโรป, 2563

ฝรั่งเศส:

‘บรรยากาศความไม่มั่นคงอย่างเบ็ดเสร็จ’: การจับกุมโดยพลการต่อผู้ชุมนุมโดยสงบที่ปารีสเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2563 , 2564;

ทางการต้องยกเลิกคำตัดสินลงโทษนักกิจกรรมเจ็ดคนที่เขยื้อนชอน เพราะละเมิดสิทธิในเสรีภาพการแสดงออก และการชุมนุมโดยสงบ, 2564;

การฟ้องคดีแบบกลุ่มเพื่อต่อต้านการเลือกปฏิบัติทางชาติพันธุ์ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติอย่างเป็นระบบ, 2564;

ถูกจับเพราะการชุมนุม: การใช้กฎหมายเป็นอาวุธเพื่อปราบปรามผู้ชุมนุมโดยสงบในฝรั่งเศส, 2563

จอร์เจีย:

ทางการต้องประกันความปลอดภัยของผู้เข้าร่วมขบวนไพรด์กบิลลี, 2562

กรีซ:

เสรีภาพในการชุมนุมตกอยู่ในความเสี่ยงและการใช้กำลังโดยมิชอบด้วยกฎหมายในยุคโควิด-19 , 2564;

คำสั่งห้ามชุมนุมแบบเหมารวมต้องถูกยกเลิกโดยด่วน, 2563

กัมพูชา:

การเดินทางขบวนสู่ความตาย: ความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องคืนความเป็นธรรมให้กับเหยื่อของการสลายการชุมนุมในกัมพูชา, 2563

อินเดีย:

การปราบปรามผู้เห็นต่างยังคงเกิดขึ้นท่ามกลางโรคโควิด-19 , 2563;

การประท้วงประหารชนกลุ่มน้อยและพื้นที่ความเห็นต่างที่ลดลง: รายงานของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลที่เสนอต่อการประชุมสมัยที่ 41 ของคณะทำงาน UPR, 2565

อินโดนีเซีย:

ยุติคลื่นการโจมตีทางดิจิทัลต่อนักศึกษาผู้สื่อข่าว นักกิจกรรม, 2563;

ยังไม่มีมาตรการป้องกันการสังหารโดยมิชอบด้วยกฎหมายของตำรวจในเคนดารี, 2562;

ตำรวจต้องยกเลิกการดำเนินคดีข้อหาขบถต่อนักกิจกรรมชาวปาปัวทุกคน , 2562;

อิหร่าน:

ต้องมีการปฏิรูปการจากนานาชาติเพื่อยุติวงจรการปราบปรามการชุมนุมที่รุนแรงของทางการ, 2564; การตัดสินคดีอาชญากรรมอินเทอร์เน็ตของอิหร่านเพื่อปิดกั้นการสังหาร , 2563;

รายละเอียดผู้เสียชีวิต 324 คนระหว่างการปราบปรามการชุมนุมในเดือนพฤศจิกายน 2562 (เพิ่มเติมข้อมูลใหม่ในเดือนพฤศจิกายน 2564), 2563, เหยื่อยามมนุษยธรรม – การจับกุมแบบไม่เลือกเป้าหมาย, การบังคับให้สูญหายและการทรมานนับตั้งแต่มีการชุมนุมในอิหร่านเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2562, 2563

อิตาลี:

ภูมิภาคเคิร์ดติดสถาน: ทางการต้องยุติการปราบปรามเกี่ยวกับการชุมนุม, 2564;

ยุติ ‘การรณรงค์เกี่ยวกับการก่อการร้าย’ ที่มีเป้าหมายเป็นผู้ชุมนุม, 2562

อิสราเอล:

ลัทธิเหยียดผิวของอิสราเอลต่อชาวปาเลสไตน์: ระบบการครอบงำที่การุณและอาชญากรรมต่อมนุษยชาติ, 2565

คาซัคสถาน:

คาซัคสถานกลับมามีความสงบอีกครั้งแต่คำถามสำคัญเนื่องจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนหลายครั้ง ยังไม่มีคำตอบ, 2565

เลบานอน:

ลงโทษขบวนการชุมนุมประท้วงเดือนตุลาคม, 2563

มาลี:

ถูกสังหาร ได้รับบาดเจ็บ และถูกยิง? ความรับผิดชอบการใช้กำลังที่เกินกว่าเหตุระหว่างการชุมนุมในมาลี , 2564

เม็กซิโก:

สิทธิในเสรีภาพการชุมนุมกำลังถูกคุกคามในเม็กซิโก, 2565;

ความโกรธเคืองของผู้หญิง: การสร้างภาพร้ายและความรุนแรงต่อผู้ชุมนุมหญิง , 2564

โมร็อกโก:

โมร็อกโก/ซาฮาราตะวันตก: สอบสวนการทำร้ายอย่างจงใจต่อนักกิจกรรมหญิงชาวซาราวี, 2565;

ยกเลิกการดำเนินคดีต่อครูที่ประท้วงโดยสงบเพื่อเรียกร้องสิทธิแรงงาน, 2564

เมียนมา:

ประชาคมระหว่างประเทศต้องทำงานมากขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้ชุมนุมที่กล้าหาญ, 2565;

เด็กห้าขวบเป็นหนึ่งในเหยื่อการสังหารเกือบร้อยคนของเจ้าหน้าที่, 2564;

การใช้อาวุธและกำลังทหารที่มีประสิทธิภาพร้ายจำนวนมากระหว่าง ‘เทศกาลสังหาร’ ผู้ชุมนุมทั่วประเทศ - งานวิจัยใหม่, 2564;

สัญญาณของยุทธศาสตร์ ‘ยิงเพื่อสังหาร’ เพื่อปราบปรามฝ่ายต่อต้าน, 2564;

เขียนมา: หลักฐานชี้ว่าตำรวจใช้ปืนกลมือยิงใส่ผู้ชุมนุมโดยสงบ แม้จะปฏิเสธ, 2564

นิการากัว:

ปิดปากโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบ: ยุทธวิธีของรัฐเพื่อเร่งปราบปรามในนิการากัว, 2564;

การยิงเพื่อสังหาร: ยุทธศาสตร์ปราบปรามการชุมนุมในนิการากัว, 2561;

สร้างความหวาดกลัว: จากกำลังที่อันตรายถึงชีวิต ถึงการประหารชีวิตในนิการากัว , 2561

ไนเจอร์:

ต้องยกเลิกข้อหาหลังปล่อยตัวนักกิจกรรมสามคน, 2563;

นักปกป้องสิทธิมนุษยชนยังถูกควบคุมตัวโดยไม่เป็นธรรมกว่าหกเดือน, 2563

ไนจีเรีย:

ไม่มีความยุติธรรมสำหรับเหยื่อความรุนแรงของตำรวจ หลังผ่านไประยะหนึ่งจากการชุมนุมประท้วง #EndSARS, 2564;

นักกิจกรรมถูกทรมานและคุมขังจากการชุมนุม: แลร์รี เอมมานูเอล และวิคเตอร์ อาณานิ อูโดกา, 2564

เนปาล:

ประธานาธิบดีกฤษติยาต้องประกันการใช้กำลังที่ยุติธรรม เพื่อรับมือกับการชุมนุมทางสังคมและป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน, 2565;

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลบันทึกข้อมูลการใช้กำลังเกินกว่าเหตุของตำรวจแห่งชาติ, 2563

โปแลนด์:

คลื่นการชุมนุมที่พิเศษทั่วประเทศ ควรได้รับการคุ้มครอง ไม่ใช่ถูกโจมตี, 2563; โรคโควิด-19 ไม่ใช่เหตุผลที่ใช้เพื่อปราบปรามการชุมนุม, 2563;

พลังของ ‘ท้องถนน’: การคุ้มครองสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบในโปแลนด์, 2561

รัสเซีย:

ยุติการเซ็นเซอร์เสียงที่ต่อต้านสงคราม 2022; ไม่มีพื้นที่สำหรับการชุมนุม, 2564

เซเนกัล:

เซเนกัลจะไม่ลืมเดือนมีนาคม 2564, 2565;

ต้องระมัดระวังหลังมีแผนการชุมนุมทั่วประเทศ และมีผู้เสียชีวิตแปดคนเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว, 2562

สิงคโปร์:

การสอบสวนกรณีนักกิจกรรมที่ทำการชุมนุมโดยสงบและการเคารพลีขของชนข้ามเพศ , 2564

สโลวีเนีย:

ยกเลิกการเรียกค่าเสียหายจากผู้ชุมนุมเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการควบคุมการชุมนุมสาธารณะ , 2565

ซูดาใต้:

“เราเสี่ยงภัยและต้องหลบหนี”: หน่วยงานความมั่นคงติดตามตัวผู้ชุมนุมโดยสงบ, 2562

ศรีลังกา:

สถานการณ์เลวร้ายลงอีก: สิทธิที่ถูกโจมตีระหว่างวิกฤติเศรษฐกิจที่ศรีลังกา, 2565;

ต่อต้านการก่อการร้ายโดยส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชน: ข้อกังวลเกี่ยวกับร่างกฎหมายต่อต้านการก่อการร้ายของศรีลังกา, 2562

ซูดาใต้: “พวกเขาไล่ล่าเราเหมือนสายฝน”: ความยุติธรรมสำหรับเหยื่อจากการปราบปรามการชุมนุมในซูดาใต้, 2563

ไทย:

“หน้าแสบเหมือนโดนไฟไหม้”: การใช้กำลังโดยมิชอบของตำรวจไทยระหว่างการชุมนุมโดยสงบ, 2564;

ยุติการลงโทษการชุมนุมโดยสงบ, 2563; ยกเลิกการดำเนินคดีต่อผู้ชุมนุมโดยสงบ, 2563;

ยกเลิกข้อหาต่อสมาชิกพรรคฝ่ายค้านและนักกิจกรรมที่จัด ‘แฟลชม็อบ’, 2562

ตูนิเซีย:

แก้ไขมาตรการจำกัดเกี่ยวกับโรคโควิด-19 ที่สั่งห้ามการชุมนุมทุกประเภท, 2565

ตุรกี:

ทางการควรหาทางปกป้องผู้ถูกดำเนินคดีจากกลุ่มแม่/คนวันเสาร์ทั้งหมด, 2564;

ยกเลิกคำสั่งห้ามโดยพลการและอนุญาตให้มีการเดินไพรด์อิสตันบูลอย่างสงบ, 2562;

สถานการณ์ฉุกเฉินของตุรกีจบลงแล้ว แต่การปราบปรามสิทธิมนุษยชนยังเกิดขึ้นต่อไป, 2562;

ทางการต้องประกันให้ญาติของผู้ถูกอุ้มหายสามารถจัดพิธีอย่างสงบทุกสัปดาห์ต่อไปได้, 2561

สหราชอาณาจักร:

วันที่มีดมนของอิสราเอลพลเรือน ในขณะที่สภาขุนนางลงมติรับรองร่างกฎหมายควบคุมฝูงชน, 2565;

คำสั่งห้ามกลุ่มเอ็กซ์ติงuishดับเพลิงชุมนุมไม่ชอบด้วยกฎหมาย, ศาลสั่ง, 2562;

สหรัฐ:

สูญเสียสันติภาพ: ตำรวจสหรัฐ ไม่สามารถคุ้มครองผู้ชุมนุมจากความรุนแรง, 2563;

โลกกำลังจับตามองการละเมิดอย่างกว้างขวางของตำรวจสหรัฐ ต่อสิทธิของผู้ชุมนุมในขบวนการแบล็ก ลีฟส์ แมตเทอร์, 2563

เวเนซุเอลา:

อดอาหารเพื่อความยุติธรรม: อาชญากรรมต่อมนุษยชาติในเวเนซุเอลา, 2562

เวียดนาม:

มาหายใจกันเถอะ! การเซ็นเซอร์และการเอาผิดทางอาญากับการแสดงออกทางออนไลน์ในเวียดนาม, 2563;

เยาวชนตกเป็นเป้าหมายการจับกุมแบบเหวี่ยงแห ‘ที่น่าตกใจ’, 2563

แซมเบีย: ปกครองด้วยความกลัวและการกดขี่, 2564

ซิมบับเว:

การปราบปรามที่ฝังรากลึก: รายงานของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลเสนอต่อ UN UPR, 2564; ‘เปิดสำหรับธุรกิจ’,

ปิดสำหรับการเห็นต่าง: การปราบปรามในซิมบับเวระหว่างการนัดหยุดงานระดับชาติ วันที่ 14-16 มกราคม 2562, 2562

การเดินขบวนประท้วงภาคีเคลื่อนไหวในอินเดีย อาหรับสปริง ขบวนการแบล็ก लाइฟส์ แมตเทอร์ การชุมนุมประท้วง #MeToo และ #MareaVerde เป็นตัวอย่างของการชุมนุมประท้วงที่เปลี่ยนแปลง โจมหน้าประวัติศาสตร์นำไปสู่สถานการณ์ใหม่ และสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในระดับโลก การชุมนุมโดยสงบเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่ทรงพลังและสร้างสรรค์มากที่สุดของสังคมเพื่อเรียกร้อง สิทธิมนุษยชน แต่ทุกวันนี้เป็นสิ่งที่ถูกคุกคามในทุกภูมิภาคทั่วโลก

การชุมนุมโดยสงบเป็นการกระทำที่เปิดเผยและมีพลวัต เป็นสิ่งที่ผู้มีอำนาจหวาดกลัว พวกเขาต้องการเพียงชุกความอยู่ดีศรีธรรมและปัญหาร้ายแรงอื่นๆ ไว้ใต้พรม แทนที่จะแสวงหาทางออก ด้วยการเจรจา รัฐบาลกลับใช้ทรัพยากรไปเพื่อปราบปรามผู้ชุมนุมในหลายรูปแบบ ในรายงานนี้ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลได้บันทึกข้อมูลการตีตรา การควบคุมตัว การทำให้บาดเจ็บ กระทั่งการสังหาร ผู้ชุมนุมโดยสงบ รัฐบาลได้พยายามขัดขวางการแสดงความคิดเห็นต่างๆ และหาทางสร้างความชอบธรรม แบบผิวเผินให้กับการปฏิบัติของตนเอง โดยการประกาศใช้มาตรการจำกัดที่ไม่เหมาะสม รวมทั้ง การประกาศเป็นกฎหมาย การโจมตีเหล่านี้ส่งผลกระทบโดยเฉพาะกับชุมชนและบุคคลที่ต้องเผชิญกับการเลือกปฏิบัติและการผลักดันให้กลายเป็นคนชายขอบ

รายงานนี้เป็นการเปิดตัวแคมเปญระดับโลกครั้งใหม่ของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล “ปกป้องสิทธิ ในการชุมนุมประท้วง” (Protect the Protest) ซึ่งเป็นการรณรงค์ยืนหยัดเคียงข้างผู้ชุมนุมประท้วง โดยสงบ และสนับสนุนเจตจำนงในการเคลื่อนไหวทางสังคมที่เรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้าน สิทธิมนุษยชน ทั้งนี้เพื่อให้ทุกคนสามารถลงมือทำ และแสดงความคิดเห็นได้อย่างปลอดภัยและ ปราศจากผลกระทบตามมา